

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 6/2015 ■ Tarkastettu levikki 46 239 ■ Joulukuun 16. päivänä 2015

**Joulutervehdykset
sotaveteraaneille**
sivut 4–5

Valtuusto kokousti
sivu 8

**Lehden
lukijatutkimuksen
satoa**
sivu 11

**Marssilaulu
jalkaväen
kunniamarssiksi**
sivu 13

**Jäätie – yhteys
Ruotsiin**
sivu 19

**Haastattelussa
Veikko Juvonen**
sivut 20–21

Simolainen sotaveteraani Armas Ilvo nousi Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolla suomalaisten mieleen. Armas lauloi kahden muun sotaveteraanin kanssa Veteraanin Iltahuudon. Tasavallan Presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio herkistyivät laulusta.

Väinö Tanner – länsimaisen demokratian takuumies sivut 28–29

Helsingissä 16. joulukuuta 2015

Yhteistyöllä eteenpäin sotaveteraanien hyväksi

Syksyn aikana on monessa eri yhteydessä tehty valmisteluja ensi kesän Joensuussa pidettävää liittokokousta varten. Neuvottelupäivillä Tuusulassa selvitettiin liiton kentälle johdon näkemyksiä siitä, millä tavalla tulisi edetä 2020-luvulle. Liiton nykyistä toimintalinjaa tukitoimintojen osalta on tarkoitus jatkaa vahvana edelleen. Sen rinnalla kehitetään valmiuksia perinnetyön jatkamiseksi nykyiseltä tasolta siten, että itsenäisyytemme juhluvuosi olisi ensimmäinen välitavoite. Perinnetyön toimijoina tulevat olemaan jo Oulun liittokokouksen suunnitelmien esittelyjen jälkeen päätehty arviolta 63 alueellista perinneyhdistystä. Tuki- ja perinnetoimintalinjojen kehittäminen siten, että ne kykenevät vastaamaan edessä oleviin haasteisiin vaatii hyvää ja rakentavaa yhteistä näkemystä.

Sääntömuutosten osalta on päädytty tässä vaiheessa siihen, että Joensuun liittokokouksessa ei vielä ole akuuttia tarvetta tehdä perinneyhdistysten perustamisen mahdollistavia muutoksia. On kaavailtu tämän vaiheen tulevan eteen vuoden 2018 liittokokouksessa, jolloin ne ennakotarkastettuina voisivat tulla voimaan vuoden 2019 alkupuolella. Nykyisellä rakenteella, mutta harvintuneella paikallisyhdistysten verkostolla on suunniteltu edettävän 2020-luvulle. Lopulliset päätökset tämän vaiheen toteuttamisesta tehdään Joensuun liittokokouksen tulevaisuusseminaarin keskustelujen perusteella.

Tulevaisuusseminaariin on valmistau-

duttava huolella piireissä. Tehtäväksi on annettu liitolle laadittava raportti, jossa esitetään lähivuosien suunnitelma tukitehtävän hoitamisesta sekä nykytilanne perinneväheen käynnistämisestä. Tehtävään sisältyy perusteltu arvio siitä, mihin asti ajallisesti piiri on suunnitellut jatkavansa toimintaansa sekä harkittu käsitys siitä, miten tukitehtävä järjestetään lopettamisen jälkeen.

Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlavuoden valmistelut on aloitettu. Liittomme edeltäjätehtävien, Rintamamiesten Asuntoliitto ry:n perustamisesta tulee 2017 kuluneeksi 60 vuotta. Joitakin vuosia myöhemmin syntyi Suomen Sotaveteraaniliitto. Juhlavuoden valmisteluja varten on nimetty liiton puheenjohtajan johdolla toimiva toimikunta, jonka tehtävänä on suunnitella täysipainoinen ohjelma liiton juhluvuodeksi. Liiton 60-vuotisjuhla on 27. syyskuuta 2017 Helsingissä. Juhlatoimikunta on lähtenyt ajatuksesta, että vuodesta muotoutuu muistorikas koko jäsenkunnalle. Viestinnän merkitys on tärkeä. Meidän on kyettävä viestimään ympäröivään yhteiskuntaan veteraanisukupolven mittava työ Isänmaan hyväksi. Kaikkia tarvitaan onnistuneen juhluvuoden rakentamisessa.

Haluan kiittää koko jäsenkuntaamme ja yhteistyötahojamme vuoden aikana tehdystä mittavasta työstä ja samalla toivottaa voimia ja kaikkea hyvää vuodelle 2016.

Finn-Göran Wennström

Lukijatutkimus antoi palautetta

Sotaveteraani-lehdelle on määrävällein tehty lukijatutkimus. Tänä syksynä toteutettu tutkimus antaa tuoreimmat tiedot lukijoiden käsityksistä lehdestämme. Edellisestä tutkimuksesta lehti on saanut yli 10 000 uutta lukijaa, leski- ja kannattajajäsentä, vaikka varsinaisten veteraanilukijoiden määrä on pienentynyt alle puoleen.

Tutkimus kertoo, että lehden lukijat ovat sitoutuneita lehteensä ja kokevat sen erittäin tärkeäksi. Lehdellä on positiivinen ongelma; lehti koetaan nykymuodossaan liian laajaksi pakettiksi. Lukijoita kiinnostavat voimakkaimmin tietyt sisällöt ja erityisesti hyötytieto. Niissä lehti on lukijoiden mukaan kohtuullisesti onnistunut. Varsinaisten jäsenten, sotaveteraanien käsitykset ovat kautta linjan myönteisempiä kuin kannattajajäsenten, saati muiden lehden lukijoiden. Veteraanien puolisoita ja leskiä lehti voisi palautteen perusteella palvella paremminkin. Heille pitäisi kehittää omia erikoissisältöjä. Lehdellä on ohut lukijakunta alle 50-vuotiaiden lukijoiden ryhmässä.

Lukijatutkimuksen tekijä ehdottaa aikakauslehtiformaattiin siirtymistä, ilmestymiskertojen vähentämistä, juttumäärän vä-

hentämistä ja juttujen lyhentämistä. Osa aineistosta tulisi siirtää verkkoon, jota ainakin nuorempi lukijakunta toivoo. Näin olennaiset asiat nousisivat paremmin esille ja se puolestaan parantaisi lehden vaikuttavuutta ja käyttöastetta.

Isossa kuvassa asiat ovat olleet ainakin osin tiedossamme. Kaksi linjaustamme on ollut yli muiden. Lehti on järjestölehti ja lehteä on tehty sotaveteraanien näkökulmasta. Suuria modernisointitoimia on lykätty. Huomiotta ei voi jäädä sekään seikka, että lehdellä oli ammattitoimittaja viimeksi vuonna 2003. Vapaaehtoistoimittajat ja muut aktiivit ovat paikanneet aukkoa toimituksessa.

Aika muuttuu ja digitalisaatio muuttaa monia asioita, myös lehden tekemistä ja viestintää. Tulomme etenemään pienin muutoksin ensi ja seuraavana vuonna. Näköpiirissä on myös pidettävä perinneajan julkaisu. Oma arvio on, että printtilehti tulee säilyttämän asemansa, vaikka digilehti ja muut sosiaalisen median välineet täydentävät sitä.

Markku Seppä

Itsenäisyyspäivän valtakunnallisen paraatin Jyväskylässä ottivat vastaan (vas.) Jyväskylän kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Pauli Partanen, veteraanit Lauri Lehtinen ja Antti Savela sekä Ilmavoimien komentaja, kenraalimajuri Kim Jäämeri. Kuva: Kari Korhonen

Kiitos ilmoittajillemme

Suomen Sotaveteraaniliitto kiittää Sotaveteraani-lehden ilmoittajia tuesta sotaveteraanityölle! Suomessa on vielä 23 000 sodissamme 1939-1945 palvellutta veteraania. Lähes 80 % veteraaneista asuu kotonaan. Veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä tarvitsevat edelleen apua. Tuemme veteraanien kotona selviytymistä henkisesti ja taloudellisesti yhteistoimin sotaveteraanipiirien ja sotaveteraaniiyhdistysten kanssa.

Ilmoittamalla Sotaveteraani-lehdessä olette osaltanne auttaneet meitä tässä tärkeässä työssä. Toivotamme Teille rauhallista joulunaikaa ja hyvää uutta vuotta.

Suomen Sotaveteraaniliitto ry
Sotaveteraani -lehti

— Kolumni —

Kaveria ei jätetä,
vai jätetäänkö?

Minulla on pitkään ollut työhuone Helsinginkadulla Helsingissä ja olen jo vuosia seurannut avun tarpeessa olevien jonoa, joka kolme kertaa viikossa kiemurtelee Helsinginkadulla Fleminginkadun kulmasta kohoti Hämeentietä. Parhaimmillaan tai pahimmillaan jono on satojen metrien mittainen.

Kävin myös Helsingin Myllypurossa katsomassa ruuan jakelua; siellä jonon kerrotaan olevan pahimmillaan seitsemänsadan metrin mittainen ja jonottajia voi olla kahdeksansataa.

Kävelen usein Helsinginkadulla työhuoneeltani lounaalle juuri samaan aikaan, kun ihmiset jonottavat pääsyä ruuanjakeluun, joka on entisessä valintamyymälän huoneistossa. On jotenkin nolo ja hävettävä olo kulkea jonon ohi tietäen, että on itse menossa johonkin lähiravintolaan syömään lämpimän aterian, kun vanhat naiset seisovat koleassa syksyn tihkusateessa ja odottavat vuoroaan ja muovipussiaan, johon on pistetty valmiiksi vähän elintarvikkeita.

Väitetään, etteivät poliitikot uskaltaudu leipäjonon lähelle, niin karvasta palautetta Suomen asioiden hoidosta sieltä saisi. Ehkä todella vähävaraisten kuunteleminen ei poliitikkoja kiinnostakaan, koska heidän määränsä äänestäjistä on kovin pieni. Lasketaan, että Suomessa seiso leipäjonoissa nyt noin 20 000 ihmistä, ja heistä kaikki eivät varmasti enää viitsi äänestämässä käydä.

Leipäjonoissa seisovien hätää myös vähätellään: Helsinginkadun kulmilla kerrotaan, että apuna annetut kahvipaketit myydään ja niistä saaduilla rahoilla ostetaan olutta,

jonoon tullaan autolla ja kännykät ovat viimeistä muotia. Niillä soiteetaan välittäjille, jotka ottavat vastaan myytäväksi kelpaavia tavaroita avustuspakkauksista.

Luulen kuitenkin, että avustustavaroitten myynti on vähäistä ja enimmäkseen ruokatavarat haetaan omaan tarpeeseen jo siitäkin syystä, että niitten myynti ei varmaankaan ole aivan yksinkertaista. En ole ainkaan nähnyt leipäjonon lähettyvillä suuria joukkoja ostajia tavaraa huu- tamassa.

Leipäjonossa on kaikenikäisiä ihmisiä ja jokaisen elämä on varmasti ollut ainutlaatuinen; harvasta heistä näkee, mikä heidät on leipäjonoon pakottanut. Muutamia on selvästi vienyt mennessään viina ja huumeet, mutta heidän määränsä on jonossa värjötteleivistä häviävän pieni. Ja on aina hyvä sanoa Seitsemän veljeksien Tuomaan tapaan, joka auttoi kaikkia kyselemättä, mikä lähimmäisen onnettomuuteen oli syössyt: - Olethan kuitenkin onneton.

Osoo varmasti oikeaan, jos sanoo, että suurimman osan ihmisistä ovat jonoon pakottaneet ne talouspoliittiset virheet, joita Suomessa on tehty viimeisten kahdenkymmenenviiden vuoden aikana. Ne ovat kasvattaneet tuloeroja ja pudottaneet köyhyysrajan alapuolelle ennennäkemättömän suuret joukot suomalaisia. Suomalaiset ovat tänään keskimäärin karrikkaampia kuin koskaan, mutta se rikkaus maksatetaan sillä, että kaveri jätetään nyt oman onnensa nojaan. Näin ei ole Suomessa ollut tapana tehdä.

Antti Tuuri

Kirjailija Antti Tuuri toimii Sotaveteraani-lehden kolumnistina.

Yhteinen ponnistus

Sotaveteraanijärjestöt ovat vastikään lanseeranneet uuden varojenkeruukampanjan nimeltään Yhteinen ponnistus. Kampanjan nimi viittaa ensi kädessä siihen, että meidän kaikkien tulee yhdessä auttaa kunniakansalaisiamme.

Nimellä voi nähdä olevan myös toisen, syvemmän merkityksen. Olen päivätyössäni yliopistolla kosketuksissa myös muualta kuin Suomesta kotoisin olevien opiskelijoiden kanssa. Opettaessani heille Suomen sotahistorian perusteita, monesti joku kysyy, miksi viime sotiemme muistolla oikeastaan on niin keskeinen merkitys suomalaisten itseymmärryksessä? Miksi katsomme sankoin joukoin joka itsenäisyyspäivänä elokuvaa, joka liittyy yli 20 vuotta itsenäistymisen jälkeen käytyyn sotaan? Miten on mahdollista, että ”talvisodan henki” on vielä nykyäänkin, 75 vuotta Moskovon rauhansopimuksen jälkeen täysin ymmärrettävä termi suomalaisessa poliittisessa keskustelussa?

Vaihto-opiskelijoiden perspektiivistä katsottuna kysymykset ovat täysin ymmärrettäviä. Ulkopuolisen näkökulmasta Suomi näyttäytyy maana, joka kävi toisen maailmansodan aikana kolme sotaa, joista se selvisi voitokkaana ainoastaan viimeisestä, Saksaa vastaan käydystä Lapin sodasta. Ulkomaalaisten näkökulmasta on selvää, että Suomi kuului sodan hävinneiden puolelle. Hävinneiden puolella taas vertailukohteena on ulkomaalaisten näkökulmasta usein Saksa, joka on kaikin keinoin pyrkinyt käsittelemään traumaattisia sota-ajan muistoja. Suomalaiset sen sijaan pitävät kiinni viime sotien muistoista ja ovat jopa ylpeitä niistä. Miksi näin?

En tarkoita vertailla tai analysoida Suomen ja Saksan sodankäyntiä eikä edes sodan muistamisessa esiintyviä eroja. Palaan sen sijaan teemaan, jota olen sivunnut useassa aikaisemmassakin kirjoi-

tuksessani. Sota on suomalaisten kollektiiviselle muistille ja kansalliselle identiteetille tärkeä asia, koska viime sotamme olivat koko kansakunnan yhteisiä ponnistuksia sanan varsinaisessa merkityksessä. Suomi kävi monessa mielessä ”totaalista sotaa”, vaikka tällä termillä nykyään onkin oma synkkä kaikunsa: suurimmillaan noin 500 000 miestä käsittänyt armeijamme oli valtava ponnistus tuolloin alle nelimiljoonaiselta kansalta, puhumattakaan siitä, että parhaimmillaan yli 230 000 jäsentä käsittänyt lottajärjestö sekä monet muut järjestöt tukivat omalla ponnistellaan armeijaamme. Maamme itsenäisyys säilyi, ja vielä nykyäänkin lähes jokaisella suomalaisella on oman sukunsa kautta jonkinlainen kosketus viime sotiimme, ilmeneepä se sitten isoisän tai isoäidin muisteluina tai nimenä kotipaikkakunnan sankarihaudassa.

Siirtymä veteraanijasta perinneajasta on käynnissä, ja Sotaveteraaniliiton perinnetoimikunta on omalta osaltaan ollut mukana määrittelemässä niitä arvoja, jotka kuuluvat keskeisimmin veteraanisukupolville jälkipolville siirrettävään perintöön. Yksi näistä arvoista on, tietenkin, yhteisöllisyys. Tänään sotiemme veteraaneja on noin 24 000. Esitän Teille, arvoisat Sotaveteraani-lehden lukijat, toiveen, johon uskon monien yhtyvän. Toivon, että myös nykyisinä vaikeina taloudellisina aikoina meiltä suomalaisilta löytyy yhteishenkeä auttaa keskuudessamme olevia sotaveteraaneja, jotta heille saadaan turvattua se arvokas vanhuus, minkä he ovat omilla ponnistuksillaan kiistatta ansainneet.

Olli Kleemola

VTM Olli Kleemola (s. 1987) on sotahistorian tutkija ja tietokirjailija. Hän valmistelee väitöskirjaansa Turun yliopiston poliittisen historian oppiaineesta.

Olli Kleemola toimii Sotaveteraani-lehden kolumnistina.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Kunnioitetut veteraanit, maamme kunniakansalaiset

Aseet vaikenivat sotiemme päättymisen merkiksi seitsemän vuosikymmentä sitten. Se ei kuitenkaan tarkoittanut taistelun päättymistä.

Sodan jälkeen käynnistyi maamme mittava jälleenrakennus. Suomella ei yksinkertaisesti ollut varaa pysähtyä, vaan oli edelleen ponnisteltava itsenäisen Suomen puolesta. Selviydyimme sodista itsenäisenä kansakuntana. Suomi selviytyi myös jälleenrakennuksen ajasta, ja maastamme kasvoi vähitellen vaurastuva hyvinvointivaltio.

Näistä kaikista uhrauksista me nuoremmat tunnemme syvää kiitollisuutta ja tuskin koskaan pystymme kiittämään tarpeeksi kaikista mittaamattomista ponnistuksistanne isänmaamme hyväksi.

Sodasta ja jälleenrakennuksen ajasta nousimme entistä vahvempina, koska teillä oli luja usko Suomeen sekä maamme tulevaisuuteen. Uskoa ja tahtoa tarvitsemme edelleen tänäkin päivänä. Itsenäisyytemme satavuotisjuhlien lähestyessä on meidän vuoromme ottaa kapula vastaan ja jatkaa Suomen rakentamista sekä kehittämistä edelleen eteenpäin.

Syvää kiitollisuutta tuntien me nuoremmat muistamme sodan ja jälleenrakennuksen ikäluokkien mittaamattomat ponnistukset isänmaamme hyväksi. Ilman teidän uhrauksianne ja lujaa uskoanne tulevaisuuteen emme valmistautuisi viettämään itsenäisen tasavallan satavuotisjuhla.

Veteraani-ikäpolvien takana on yhteiskunnan laaja kiitollisuus ja arvostus. Toivotan teille veteraaneille, omaisillenne ja kaikille Sotaveteraani-lehden lukijoille rauhallista joulun aikaa, voimia ja terveyttä rakkaassa isänmaassamme.

Sauli Niinistö

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

Kuusi sotaveteraania kutsuttiin liiton kautta

Sotaveteraaniliiton kautta Tasavallan presidentin Itsenäisyyspäivän vastaanotolle kutsutut sotaveteraanit:

Gunnar Brandt, Helsinki

Armas Ilvo, Simo

Veikko Juvonen, Hämeenlinna

Niilo Ojala, Kauhajoki

Aatos Sainio, Tampere

Kaija Uuksulainen, Helsinki

Joulutervehdykset Sotaveteraani

Minulle on suotu arvokas tilaisuus esittää teille lämmin ja kunnioittavin tervehdykseni itsenäisen Suomen lähestyessä sadan vuoden ikää.

Te edustatte sukupolviemme ketjussa sitä lenkkiä, joka osoitti sotavuosien ja maamme jälleenrakennuksen aikana sellaista lujuttua ja kestävyyttä, jota meidän nuorempien sukupolvien on mahdotonta käsitellä.

Hyvään on helppo tottua. Vuosikymmenten kuluessa itsenäisyys on muuttunut lähes itsestäänselvyydeksi monille suomalaisille. Samoin on käynyt hyvinvoinnille, joka on kasvanut käsittämättömän suuriin mittoihin. Kiitos itsenäisyytemme, meille kuuluu rauha ja mahdollisuus päättää itse omista asioistamme. Tämä huomio jää rutiininomaisessa arjessa yleensä varjoisalle puolelle.

Sotiemme veteraanit, olette selvinneet sotien koettelemuksista ja jatkaneet urheasti elämäännne. Olette kasvattaneet lapsenne ja nähneet lasten-

lapsienne kasvavan vapaassa maassa. Olette sopeutuneet siviilielämään, vaikka sotakokemusten unohtamisen on täytynyt olla kivuliasta jokaiselle. Kannatte muistoja mukanaan sitkeästi ja ymmärrän, että syvimmat haavat eivät näy päällepäin.

Itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlien valmistelut ovat käynnissä. Jokaisen tuohon juhlaan liittyvän valmistelutoimen yhteydessä mietin niitä uhreja, jotka sodassa on annettu juhlan eteen.

Vuoden 2017 juhlavuosi olkoon sellainen, jonka myötä nuoremmat sukupolvet siirtävät itsenäisyytemme asian seuraavalle satavuotisjaksolle. Sotiemme veteraanien uhrausten mittaamaton arvo on saatava siirtymään tuleville sukupolville.

Nykyisessä levottomassa maailmassa maamme itsenäisyyden merkitys saa entistä syvemmän merkityksen. Urhea esimerkkinne historiastamme olkoon kannustamassa ja muistuttamassa kaikkia nuorempia. Toivon sen näin itse-

näisyytemme juhlavuoden alla nousevan mieliimme malliksi isänmaallisesta sitkeydestä ja periksiantamattomuudesta. Ne ovat ominaisuuksia, jotka on helppo yltäkyläisen hyvinvoinnin keskellä unohtaa. Se unohdus olisi kohtalokas.

Suurta kiitollisuutta tuntien toivotan teille arvoisat sotiemme veteraanit ja läheisenne rauhallista joulunaikaa ja hyvää uutta vuotta 2016.

Maria Lohela
Eduskunnan puhemies

Olemme vastikään viettäneet itsenäisyyspäivää monin kunnianosoituksin ja matkaamme kohti joulunaikaa. Joulun valmistautuessamme mielet valtaavat kiitollisuuden lisäksi muistot. Teidän veteraanien pitkään elämään mahtuu monenlaisia jouluja, joista mieleenpainuvimpia lienevät sota-ajan joulut. Sotamuistot myös kuuluvat veteraanin joulun. Joulun rintamaolosuhteissa on ollut monella tapaa poikkeuksellinen, rauhan ajan jouluissa korostuu läheisten ja perheen kanssa yhdessäolo.

Valtiovalan ja kuntien panosta tarvitaan yhä useammissa veteraanin kodissa. Hallitus on luvannut muun uudistamisen ohella kehittää veteraanien vanhuudenhuollon palveluja. Sotaveteraanien, kuten kaikkien iäkkäiden henkilöiden osalta on tärkeää tukea kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään monipuolisten avopalvelujen ja kuntoutuksen keinoin. Pidän tärkeänä, että kukin veteraani saa tarpeidensa mukaisen palvelukokonaisuuden, joka suunnitellaan yhdessä veteraanin kanssa. Yhä enemmän tarvitaan lähellä ko-

tia ja kotona tuotettuja kuntoutus- ja tukipalveluja.

Yksi hallituksemme kärkihankkeista tähtää kotihoidon kehittämiseen ja omaishoitajien palvelujen parantamiseen. Toimintatapoja muutetaan muun muassa kuntakokeilujen avulla niin, että tuleviin uusiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteisiin siirryttäessä kotihoito olisi vahvistunut ja uudistunut. Hallituksen isot, rakenteelliset uudistukset ovat välttämättömiä. Meidän on tärkeää uudistaa sekä eläkejärjestelmää että sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ja rahoitusta. Haluamme säilyttää sitä hyvinvointia, jonka perustan te sodan vaikeina vuosina varmistitte ja jonka eteen olette tehneet elämäntyönne yhteisen isänmaamme hyväksi. Sodan ajan sisukkuudella ja yhteisymmärryksellä onnistumme nytkin työhönne jatkajina.

Jouluna voimme muistaa veteraanisukupolvien työtä. Myös oma isoisäni on kaatunut sodassa vuonna 1939. Arvostukseni kaikkia veteraaneja kohtaan on suuri. Kiitän Teitä, että olemme saaneet mahdollisuuden rakentaa maamme vakaalle pohjalle ja että voim-

me viettää joulua itsenäisessä kotimaassamme. Toivotan kaikille veteraaneille, omaisillenne ja Sotaveteraani-lehden lukijoille Rauhallista Joulua ja voimia vuodelle 2016.

Hanna Mäntylä
Sosiaali- ja terveysministeri

Krigsveteranen -lehden lukijoille

Arvoisat sotiemme veteraanit, Uskottava puolustuskyky on itsenäisen kansakunnan henkivakuutus. Sitä tarvitaan ennen kaikkea vaikeasti ennustettavan tulevaisuuden varalta. Kysymys on aina siitä, että puolustuksemme muodostaa riittävän vahvan pidäkkeen meihin mahdollisesti kohdistuvalle sotilaalliselle voimankäytölle ja painostukselle. Puolustusvalmius on perinteisesti suuntautunut ulkoiseen toimintaympäristöön ja sen muutokseen. Tulevaisuuden uhkakuvien maailmassa on nähtävissä tilanne, jossa sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden

tekijät sekoittuvat entisestään. Tämä asettaa haasteita sekä lainsäädännölle että viranomaisten käytännön yhteistoinnille. Näin rakennettavan toimintavalmiuden perustana on kuitenkin aina yhteiskunnan syvärakenne: yhteinen arvopohjamme, kansallinen eheys ja maanpuolustustahtomme.

Puolustuskykyämme eli pidäkevoimaa voidaan arvioida kolmen osatekijän yhdistelmänä. Sotilaallinen suorituskyky, maanpuolustustahto ja valmius muodostavat tämän kokonaisuuden. Suomen ratkaisu puolustuskyvyn tuottamiseen on asevelvollisuuden kautta tuotettava reserviarmeij

ja, jota täydennetään ammatillaiselementein. Järjestelmä on kustannustehokas ja kansainvälisessä vertailussa myös laadukas. Mikä parasta, tämä järjestelmä sitoo tehokkaasti yhteen kaikki kolme puolustuskyvyn osatekijää.

Sotilaallista suorituskykyä on jo vuosikymmenien ajan kehitetty pitkäjänteisesti. Käytössä olevan materiaalin ja asejärjestelmien tulee mahdollistaa operatiivisen perusajatuksen mukainen taistelutapa kaikissa tilanteissa. Pitkän aikavälin kehittämisohjelmien avulla suunnittelemme ja toteutamme tärkeimmät hankinnat.

Puolustuskyky on suhteel-

linen käsite. Sitä on arvioitava suhteessa mahdolliseen uhkaan ja toimintaympäristön muutokseen. Suomella on tällä hetkellä uskottava puolustuskyky. Puolustusjärjestelmämme perusratkaisu on myös kunnossa. Perusta tälle kaikelle luotiin viime sotiemme torjuntataisteluissa. Uskottavan puolustuskyvyn ylläpitoon tulevaisuudessa on siten kaikki edellytykset olemassa.

Tervehdin sotiemme veteraaneja puolustusvoimien koko henkilöstön puolesta. Toivon osaksenne jaksamista ja huolenpitoa. Toivotan teille ja perheille hyvää ja rauhallista Joulua.

Jarmo Lindberg
Kenraali Jarmo Lindberg
Puolustusvoimain komentaja

Kunnioitetut sotiemme veteraanit

Suomi elää nyt yhtä taloushistoriamme vaikeimmista ajoista. Nykytilannetta ei silti voi millään tavoin verrata seitsemän vuosikymmenen takaiseen aikaan. Itsenäisyytemme oli veitsen terällä. Voimansa äärimmilleen ponnis-

taen maamme selviytyi. Te, kunnioitetut sotaveteraanit, kannoitte suurimman vastuun siitä, että voimme edelleen elää vapaassa, itsenäisessä isänmaassa.

Samalla yksituumaisuudella ja yhteisin ponnistuksin voimme selättää talouden ja yhteiskunnan muutoksen mukanaan tuomat haasteet. Maa, joka selvisi Talvisodasta, säilytti itsenäisyytensä, jälleenrakensi maan ja teki siitä kovalla työllä modernin hyvinvointiyhteiskunnan, selviää tämänkin päivän vaikeuksista. Tälle tielle hallitukseni on lähtenyt rohkeasti. Työhön tarvitaan kaikkien panosta.

Maan tulevaisuuden ja hyvinvoinnin turvaaminen on siirtynyt meidän nuorempien vastuulle. Valtio-

vallan tehtävänä on huolehtia, että te veteraanit, jotka vielä olette keskuudessamme, saatte riittävät palvelut ja tuen, niin kauan kuin hoidon tarvetta on. Kiitän myös veteraanijärjestöjä vuosikymmenien ansiokkaasta työstä, jolla olette ajaneet jäsentenne asiaa.

Veteraaniväestön arvostus kulkee läpi yhteiskunnan. Kiitän teitä sotaveteraanit työstänne yhteisen isänmaamme hyväksi. Toivotan teille, omaisillenne ja kaikille Sotaveteraani-lehden lukijoille rauhaisaa joulua sekä voimia ja terveyttä tulevalle vuodelle.

Juha Sipilä
Juha Sipilä

Tietäjien lahja

"He menivät taloon ja näkivät lapsen ja hänen äitinsä Marian. Silloin he maahan heittäytyen kumarsivat lasta, avasivat arkkunsa ja antoivat hänelle kalliita lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa" (Matt.2:11).

Itämaan tietäjät veivät ensimmäisenä jouluna lahjansa Betlehemin lapselle. Mitä me voisimme antaa Hänelle tänään lahjaksi? Millaista kultaa, suitsuketta ja mirhaa Jumala meiltä odottaa?

Kultaa kirkkaampana loistaa se Jumalan kuva, jonka kaltaisek-

si meidät on luotu. Jokaisessa meissä on Pyhän Hengen lahjana saatu Jumalan kirkkaus. Hengen teot valaisevat ympärillämme talven pimeimpänäkin aikana.

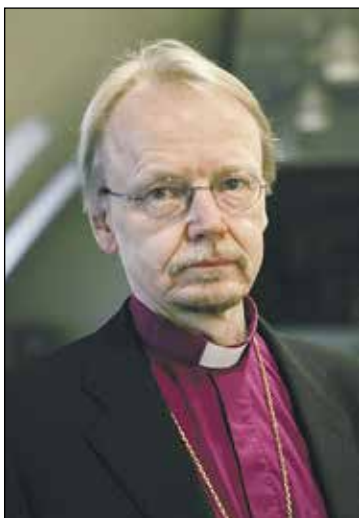
Suitsuke on hengellistä hyvää tuoksua, jonka kannamme Kristukselle. Se leviää kauttamme armona lähimmäisillemme. Se on myös armeliaisuutta ympärillämme olevaa Luojan luontoa kohtaan.

Mirhamme on valmiutta seurata Vapahtajaa mirhantuojaisten tavoin haudalle asti. Tuo matka ei pysähdy kuitenkaan koskaan haudalle. Se jatkuu aina ylösnousemuksen ilosanoman julistamisena.

Näiden lahjojen kanssa meidän on hyvä kulkea tänäkin jouluna kuten tietäjät kerran tähden ohjaamina.

Joulurauhaanne siunaten,

Arkipiispa Leo
Arkipiispa Leo

Joululaulujen haikeus

Jos minulta kysytään, joululauluista yksi haikkeimmista ja koskettavimmista on Sylvian joululaulu.

Topeliuksen sanoista löytää kyllä joulun perinteiset tunto-

merkit, suomalaisen maiseman yllä loistavan jouluyön tähden, pirttien kuuset ja lämpimät, hyvät muistot. Mutta sanoista löytää myös vieraan maan, kaipuun kotiin, vankilan, suljetun häkin ja laulajan hiljaisen murheen.

Taustalla erottuu ehjä ja kaunis juhlan maisema, maassa rauha ja ihmisillä hyvä tahto. Laulun kertojalle se jää kuitenkin saavuttamattomaksi, muistoksi ja haaveeksi.

Laulussa ei ole suurta mäsennusta, ei kapinaa, ei lohduttomuutta. Pikemmin tyytymistä ja suostumista elämään, jossa paljon on väistämättä takana. Mielen haikeutta.

Kun kuuntelen ja laulan Sylvian joululaulua, ajattelen elä-

mää vieraalla maalla ja vieraassa paikassa. Ajattelen kaikkia niitä, joitten osa on sellainen. Miljoonia ja taas miljoonia, joitten on syystä tai toisesta pakko lähteä kaiken sen keskeltä, mikä on tuttua ja turvallista. Maailmassa vaelluksella olevia ihmisiä, jotka kantavat sisällään ikävää, kaipuuta ja haikeutta.

Aina vaellus ei johda maitten rajojen yli. Tavalla tai toisella monen sisällä vain asuu toinen paikka tai toinen aika, jossa on tuntenut olevansa enemmän kotona. Vaikka nyt olisi hyvä olla, eikä halua tästä hetkestä ja paikasta pois, toinen maisema on muistissa olemassa. Josain sielun uumenissa se koskee sitä, kuka ihminen lopulta tuntee olevansa.

Sylvian joululaulu koskettaa juuri sitä kohtaa sielussa. Ehkä useimmat joululaulut koskettavat. Siksi niiden laulaminen yhdessä tuntuu hyvältä. Se mikä on kaikkein yksityisintä ja ominta, on myös yhteistä.

Joululaulut, hyräilipä niitä yksin tai lauloi yhdessä, liittävät siihen, mikä on joulussa kaikkien yhteisintä. Juhlaan, jonka sanoma on niin suuri, ettei laulukaan sitä kokonaan tavoita. Sanoma ei tarvitse laulujen selittämistä. Laulussa sen vain tuntee ja tietää.

Sylvian joululaulua lauletaessa ajattelen Kristusta, joka syntyi vieraassa paikassa, matkalla olevien ihmisten keskellä. Ehkä noilla ihmisillä, Marialla,

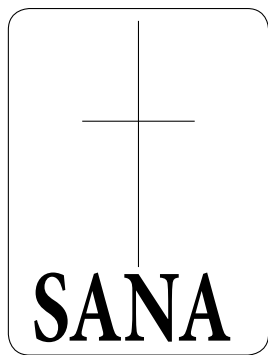
Joosefilla ja paimenilla, ei ollut selkeitä ja yksinkertaisia tunteita kerrottavaksi. Harvalla on. Edessä olevasta heillä ei ollut mitään tietoa. Ehkä he kaipasivat tuttuja ihmisiä ympärilleen. Ehkä he vain hiljaa suostuivat ottamaan vastaan sen, mikä on nyt ja mikä on heille annettu.

Joululaulut vievät Marian ja Joosefin ja paimenten rinnalle. Niissä joulun sanoma soi ja kietoutuu ympärille. Haikena, monikerroksisena, tyhjentymättömänä.

Haikeus on hyvä, lämmittävä tunne. Siunattua Vapahtajan syntymäjulua.

Kari Mäkinen
Kari Mäkinen

Paimenten kanssa jouluun

Jouluevankeliumin keskiössä ovat Maria, Joosef ja lapsi. Ilman paimenia Jumalan Pojan syntymäkuvauksesta jäisi kuitenkin puuttumaan paljon. Paimenten viesti on meille tärkeä, kun valmistaudumme omaan jouluumme.

Paimenet ovat työnsä äärellä, kun enkeli ilmestyy heille ja kertoo ilosanoman Vapahtajan syntymästä. Kedon työläiset pelkäävät, mutta ottavat viestin todesta ja lähtevät etsimään vastasyntyntä. Kohdattuaan Jeesuksen he jatkavat matkaa ja kertovat iloista uutista yhä uudestaan. Heidän maailmansa, ja meidänkin, on muuttunut.

Paimenet liittävät Jumalan Pojan syntymän tavallisen ihmisen arkeen. Jeesus Kristus, maailman Vapahtaja, ei halua jäädä etäiseksi. Alusta alkaen Jumalan suunnitelmassa oli kohdata ihminen ihmisenä, arjen ja työn keskellä. Ilo ja rauha, lopulta myös pelastus tuotiin todellisuuteemme. Jumala tuli Jeesuksessa yhdeksi meistä.

Paimenilla on joulukertomuksessa edellä kulijan tehtävä. He avaavat muille polun Jeesuksen luokse. Heidän yksinkertainen uskonsa ja sen mukainen toiminta rohkaisevat meitä etsimään Jeesusta. Edellä kulkijoiden opastamina voimme löytää hänet.

Paimenilla on siis merkitys, kun valmistaudumme jouluun. Valmisteluista näyttää muodostuvan vuosi vuodelta isompi asia. Tähän vaikuttaa osaltaan lahjojen antamisen perinne, jota kaupallisuus pitää mielellään yllä.

Jouluun kuuluvat toisten huomioiminen ja rahan rakentaminen ihmisten välille. Niiden eteen on tavalla tai toisella nähtävä vaivaa. Välinpitämättömyyttä, heikompien alistamista, vihaa, sortoa ja epäoikeudenmukaisuutta ei voi hyväksyä, ei varsinkaan jouluna. On puolustettava hyvää ja muodostettava vastavoima pahalle.

Kaikki tämä sisältyy joulun sanomaan. Hiljennä siis vauhtia ajoissa ja suuntaa ajatuksesi kohti Jumalaa ja hänen poikansa syntymää. Silloin toimit paimenten tavoin ja pysyt polulla.

Joulussa on lopulta kyse vaelluksesta Jeesuksen luo ja hänen kohtaamisestaan. Voimme kulkea paimenten esimerkin tavoin kohti paikkaa, missä lapsi on. Joulun evankeliumi on Jumalan viesti meille keskellä arkea: *"Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra."*

Hyvän Jumalan siunausta joulunaikaasi!

Simo Peura

Onnittelemme

Erkki Ojala 100 vuotta

Erkki Ojala syntyi Tampereella 4.9.1915. Jo 16-vuotiaana hän haikautui suojeluskunnan toimintaan mukaan. Hän valmistui rakennusmestariksi, joka ammatti oli avuksi Mannerheim-linjan rakennustöissä. Talvisodan aikana hän toimi taistelulähetinä, jatkosodan alkupuoli Erkiltä kului pääasiassa Koriolla pioneerien koulutustehtävissä, mutta ehti hän sodan loppupuolella osallistumaan varsinaisiin sota-toimiinkin Laatokan Karjalassa. Vuonna 1968 Ojalalle myönnettiin ylikersantin arvo.

Rauhan tultua Erkki muutti perheensä kanssa Ruotsiin, mut-

ta palasi takaisin Suomeen asettuen Karhulaan ja töihin A. Ahlström Oy:lle. Hän perusti myöhemmin oman yrityksen, josta jäi eläkkeelle täytettyään 65 vuotta.

Erkki Ojalan rakkaita harrastuksia ovat olleet metsästys ja kalastus sekä omakotitalon parissa puuhailu. Myös veteraanitoiminnassa hän on ollut aktiivisesti mukana toimien myös Karhulan sota-veteraanien puheenjohtajana.

Elämänsä ehtoota pirteä ja hyväkuntoinen Erkki Ojala viettää Hoi-vakoti Marskissa Haminassa.

Matti Sahala

Johannes Pihavainio 100 vuotta

Johannes syntyi Raudussa lähellä valtakunnan silloista rajaa 23.1.1915. Sukunimi oli silloin Pohomoff. Maanviljelys oli monilapsisen perheen elinkeino. Kotitalalla riitti töitä sotaväkeen lähtöön asti. Palvelusaika oli tuolloin 350 vrk. Osallistumisesta talvisotaan ei sotilaspassin löydy merkintöjä, mutta Johannes itse kertoi pakasista ja vihollisesta, joka herätti joskus yölläkin.

Välirauhan aikaan Johannes oli Ensossa ja tapasi neitosen. Neiton oli luterilainen ja Johannes ortodoksi. Asia korjattiin, Johannes

vaihtoi uskontoaan. Samalla suomennettiin nimi. Sodan jälkeen työt jatkuivat kotitalalla ja metsätyöissä Mäntyharjussa. Perheeseen syntyi kaksi poikaa ja tytär. Tila myytiin 1963. Työt jatkuivat lennättimellä, lihan leikkaajana teurastamossa ja rakennuksilla. "Nyt vietän eläkepäiviä täällä Kotiharjun palvelukeskuksessa. Tammi-kuussa juhlistaan sataa vuottani pienimuotoisesti, silloin laitan tämän mitalin (SVR M I) rintani", tuumii Johannes Pihavainio.

Pertti Nieminen

Matti Peltola 100 vuotta

Matti Peltola täytti 100 vuotta 5.12.2015. Sotaväkipalveluksen hän suoritti Uudenmaan Rakuunarykmentissä. Talvisodassa hän oli pikakiväärialiupseerina. Äyräpää, Kivisalmi ja Taipaleenjoki tulivat tutuiksi. Välirauhan Peltola taisteli joukkueen varajohtajana Vietnan Karjalassa Uhtuan ja Louhen suunnalla. Hänelle myönnettiin 2. lk:n vapauden mitali 1942. Keväällä 1944 tuli siirto Kannakselle ja vielä komennus Lapin sotaan. So-

tataival päättyi 27.10.1944 keuhkotautiin yli 4,5 vuotta.

Maatilan hoidon lisäksi Peltolalla on ollut lukuisia luottamustehtäviä, muun muassa kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäsenyys. Huonontuneesta näöstä ja kuulosta huolimatta mieli ja kunto on virkeä. Vieläkin aamuisin voimistelutuokio on tärkeä. Peltolan mielestä sotaa ei saa ihannoida, mutta todellista tietoa pitää jälkipolville kertoa.

Heino Rämäkkö

Valde Hakanen 100 vuotta

Ilmajoella Niittykodissa asuva Talvi- ja jatkosodan veteraani Valde Hakanen täytti 100 vuotta 10.11.2015.

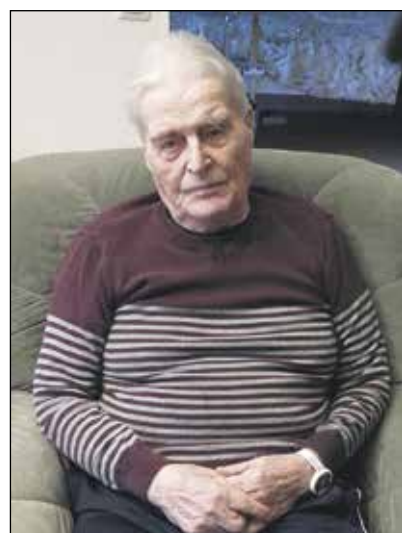
Valde Hakanen palveli talvisodassa KTR 8, siellä 2 pstossa. Hän toimi siellä tulenjohtueessa. Jatkosodassa hän oli KTR 10, Aallon Patteristossa 3 pstossa. Sodan loppua hän siirtyi Ylämyllyn varuskuntaan kouluttajaksi ja sieltä Niinisalon varuskuntaan.

Lopetettuaan aktiivipalveluksen hän siirtyi Ilmajoelle maanviljelijäksi. Hakanen avioitui Elmi

Yli-Hannukselan kanssa ja heille syntyi kolme tytärtä ja yksi poika. Valde Hakanen jäi leskeksi 10 vuotta sitten asustaen yksin rivitalossa, josta hän tänä keväänä muutti palvelutalo Niittykotiin.

Hakanen kertoi, ettei hänellä ole mitään erikoisia sairauksia, kuulo ainoastaan on heikentynyt.

Samuli Niinistö

Kuolleita

Johannes ”Hannes” Hynönen 1913-2015

Hannes Hynönen syntyi 10. päivänä tammikuuta 1913 Jo- roisissa kymmenlapsiseen torp- pariperheeseen. Kapinavuo- det jäivät pysyvästi Hanne- ken mieleen ja hän palasi niihin usein omissa muisteluissaan. Kansakoulussa hän pärjäsi hy- vin, mutta varoja koulunkäyn- nin jatkamiseen ei ollut. Kou- lun jälkeen hän järjesteli kylän lapsille yhteiskunnallista opin- tokerhotoimintaa ja harrasti teatteria kylän nuorten kanssa.

Varusmiespalveluksen Han- nes suoritti 1934-35 kenttäty- kistössä Viipurissa. Talvisodas- sa Hannes huolehti Mikkelin seudulta kootun I/KTR 13 he- vosista. Katsellessaan talviso- dan alkupäivinä palavaa taloa, hän tunsikin pojan muut- tuneen mieheksi. Ennen jatko- sotaa Hannes sai kranaatinhei- tinkoulutuksen ja jatkosodas- sa hän oli JR 43:n ja loppuajan JR1:n kranaatinheittimen joh- tavana. Suurhyökkäyksen alka- essa Valkeasaarissa Hannes oli

viljelyslomalla ja tapasi rint- malle palatessaan oman jouk- konsa Summan alueella.

Rauhan tultua Hannes koh- tasi Toininsa, avioitui ja siir- tyi pitämään vaimonsa kotiti- laa Mikkelin maalaiskunnas- sa. Perheeseen syntyi seitsemän lasta. Työ maanviljelyksen pa- rissa jatkui vuoteen 1973, jol- loin tilan pito siirtyi jälkipol- ville. Hannes ja Toini muuttivat Mikkeliin. Hannes jäi leskeksi runsaat viisi vuotta sitten. Lap- sista elossa on kuusi ja muuta jälkipolvea on 12 lastenlasta ja kuusi lastenlastenlasta. Han- neksen elämänmyönteinen, iloinen ja avoin asenne pitivät hänet tiukasti kiinni elämässä. Hannes oli tunnettu ystävälli- syydestään ja hän sai kanssaih- misensä hyvälle mielelle omal- la lämpimällä ihmisyydellään. Hän oli aktiivisesti mukana niin veteraani- kuin seurakun- nallisessakin toiminnassa.

Koko kansan tietoisuuteen Hannes tuli vuoden 2014 it-

senäisyyspäivänä presidentin vastaanotolla. Helsingin Sa- nomissa todettiin, että ”Han- nes Hynönen tuli julkisuuteen juuri silloin, kun lamaa elävä kansa sitä kaipasi”. Julkisuus näkyi monina haastatteluina, esiintymisinä ja muistamisi- na. Hän tuli esiin jopa presi- dentin uudenvuodenpuheessa. Vuonna 2014 hänelle tuli jou- lukortteja yksi pärevakallinen, runsaat 1000. Verkossa avoin- na olleeseen 102-vuotispäivien onnitteluadressiin kertyi lähes 14 000 onnittelua. Hannes oli koko kansan Hannes.

Hannes Hynösen viimeinen julkinen esiintyminen oli Mik- kelissä kutsunnoissa 10.11., jos- sa hän piti nuorille miehille ve- teraanien puheenvuoron. Hän muistutti nuoria siitä, kuin- ka tärkeä asia itsenäisyys on ja kuinka tärkeää sen puolusta- minen meille kaikille on. Tämä tilaisuus jäi varmaan syvästi kaikkien mukana olleiden mie- leen.

Hannes Hynönen nukkui rauhallisesti pois talvisodan syttymisen 76-vuotispäivänä 30.11.2015. Enää ei hänen ilois- ta ääntään kuulla, eikä veitik- kamaista katsettaan ja hymy- ään nähdä. Ei kuulla hänen hy- kertävää nauruaan, kun hän sanoo ”Kuule, kerronpa vie- lä yhden jutun”. Jutun kerto- ja, hyvän mielen tuoja on pois- sa, mutta hänen muistonsa elää lämpimänä sydämissämme.

Hannes antoi olemuksellaan ja valoisalla asenteellaan kasvot sotiemme veteraaneille ja sille uhrautuvalla työllä, jonka so- dan sukupolvet tekivät puolus- taessaan tämän maan itsenäi- syyttä. Kiitos Hannes.

**Mikkelin seudun
sotaveteraanit ry
Eero Kaitainen, Eero Aarnio,
Kauko Juhamäki**

**Sotaveteraaniliiton toimisto on suljettu
24.12.2015 – 3.1.2016**

**Toimiston ollessa suljettuna voitte
tarvittaessa ottaa yhteyttä:**

**toiminnanjohtaja Markku Seppä, puh. 0400 921 332
sosiaalisihteeri Anni Grundström, puh. 040 822 3998**

**Henkilökunta toivottaa kaikille rauhaa joulun aikaa
ja kiittää kuluneesta vuodesta.**

Kirkkopäivä kutsui sanankuulijoita

Etelä-Karjalan kirkkopyhä järjestettiin tänä vuonna Savitaipaleella arkkitehti Josef Stenbäckin suunnittelemassa kirkossa. Nykyistä kirkkoa edeltänyt puukirkko poltettiin vapaussodan melskeissä. Sa- vitaipaleen sotaveteraanit pu- heenjohtaja **Pentti Pylkön** joh- dolla ja paikallisten järjestöjen yhteistyöllä olivat järjestäneet perinteikkään ja lämminhen-

kisen tilaisuuden, johon saa- pui väkeä ympäri maakuntaa. Jumalanpalvelukseen osallistui lähes kolmesataa henkilöä ja päiväjuhlaankin yli kaksisataa henkeä. Näissä tilaisuuksissa saadaan muun ohjelman ohel- la aina nauttia myös Rakuuna- soittokunnan juhlallisesta soi- tannosta.

Teksti ja kuva: Raili Leino

Seppelartiossa sankaripatsaalla olivat lotta Eila Karhula, sotaorpo Ossi Loisa ja sotaveteraani Kalle Tiainen. Patsas on savitaipalelais- syntyisen kuvanveistäjäprofessori Viljo Savikurjen suunnittelema. Patsas esittää kuolevaa soturia ja häntä kannattelevaa aseveljeä.

Lahdessa vaihtui piirisihteeri

Hannu Rahkonen otti Lah- den Sotaveteraanipiirin piirisihteerin tehtävät vastaan 6.11.2015.

Hannu siirtyi reserviin opis- touseerin virasta Hämeen Rykmentin lakkauttamisen myötä. Rykmentissä hän pal- veli sektorin johtajana sekä oi- keusupseerina.

Hannu on palvelut kansain- välisissä tehtävissä osastoup- seerina Bosniassa ja osaston vääpelinä Afganistanissa.

Hannu on mukana Nastolan

kunnallispolitiikassa. Lisäksi hän on Lahden ja Nastolan yh- teisvaltuuston 1. varapuheen- johtaja. Kuntien yhdistymisen jälkeen hän jatkaa vaalikauden loppuun Lahden kaupungin- valtuuston 1. varapuheenjohta- jana.

Hän on myös Päijät-Hämeen käräjäoikeuden lautamies.

Ansioistaan Hannu on pal- kittu useilla mitaleilla.

Pertti Vesenterä

Vapaaehtoistyötä palkitaan

Kaatuneiden Muistosäätiö on halunnut muistaa pit- kään yksityisiä, järjestön ulko- puolisia henkilöitä, jotka ovat henkilökohtaisella työllään paikallistasolla osoittaneet, et- tei veljeä eikä sisarta jätetä.

Muistosäätiö toivoo erityi- sesti, että ehdotettujen jou- kossa olisi mahdollisuuksien mukaan myös nuorempia va- paaehtoisessa veteraanityössä mukana olleita. Heidän palkit- semisellaan halutaan kannus- taa nuoremman sukupolven mukaan tuloa veteraanityöhön.

Vapaaehtoistyötä tekevät ovat usein niitä hiljaisia puur-

tajia, joiden ääni ei ensimmäi- senä kuulu kiitosta odottaen. Yhdistyksissä kannattaa siis katsoa nyt ympärille ja käy- dä tätä laajaa vapaaehtoisjouk- koa läpi vuosien varrelta. Vete- raanipalkinnolla ei kuitenkaan palkita heitä, jotka toimivat yh- distysten, piirien tai valtakun- nallisissa luottamustehtävissä, siihen on järjestöillä omat pal- kitsemistapansa.

Aikaisemmin palkitut ovat työllään osoittaneet mitä käy- tännössä merkitsee ”veljeä ei jä- tetä” ja kaverista pidetään huolta.

Jokaisella kolmella veteraa- nijärjestöllä on mahdollisuus

vuosittain tehdä esitys palkin- non saajasta.

Veteraanipalkinto on myön- netty jo vuodesta 2008 lähtien ja palkinnon suuruus vuodelle 2016 on 2500 euroa.

Kaatuneiden Muistosäätiö pyytää liitoilta esitykset pal- kinnon saajiksi 29.1.2016 men- nessä.

Sotaveteraanijärjestykset te- kevät esityksensä Sotaveteraa- nipiirille, josta ne toimitte- en liittoon. Kolme henkilöä tulee saamaan palkinnon ja varmas- ti myös näin ansaitut kiitokset.

Anni Grundström

Valtuusto kokousti Helsingissä

Valtuutettuja kokouksessa, vas. Kalevi Jääskeläinen Keski-Suomi, Matti Uusi-Rauva Keski-Pohjanmaa, Tuukka Alhonen Varsinais-Suomi ja Reijo Sallinen Pohjois-Pohjanmaa.

Valtuuston kokousta johti varapuheenjohtaja Arto Mikkonen Kouvola.

Valtuusto kokoon-tui syyskokoukseensa 4.11.2015 Helsingissä. Aamupäivän osuudessa ennen varsinaista kokousta oli keskusteluosuus. Tämä keskusteluosuus on nähty tarpeelliseksi, kun voidaan keskustella asioista ennen varsinaista kokousta. Liiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** kertoi valtuustolle pääkohtia hallitus-työskentelystä ja erityisesti ensi kesänä kokoontuvan liittokokouksen asioista. Samalla hän ilmoitti, että hän ei ole käytettävissä valittaessa puheenjohtajaa Joensuun liittokokouksessa.

Varsinaisessa kokouksessa hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2016 hallituksen esittämässä muodossa. Hallituksen jäsenmääräksi hyväksyttiin puheenjohtaja, kuusi jäsentä ja heille

henkilökohtaiset varajäsenet. Yhdestä hallituksen jäsenestä äänestettiin. Valmisteluryhmän ehdokas tuli valituksi.

Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin **Anja Kuittinen, Pertti Suominen** ja **Rauno Loukkola** ja varajäseniksi **Pirkko Karja-**

lainen, Jorma Mikkonen, Reijo Inget ja **Kari Korhonen**.

Valtuuston nimeämänä toisena tositetarkastajana jatkaa **Pentti Korpimies**.

Kokousta johti valtuuston varapuheenjohtaja Arto Mikkonen.

Hallituksen jäsenet 2016

Varsinainen jäsen 2016–2017

Anja Kuittinen
Pertti Suominen
Rauno Loukkola

Hallituksen jäseninä jatkavat

Varsinainen jäsen 2015–2016

Timo Salokannel
Eila Kohopää
Pentti Seppä

Uusi hallitus aloittaa 1.1.2016.

Varajäsen 2016–2017

Pirkko Karjalainen
Jorma Mikkonen
Reijo Inget

Varajäsen 2015–2016

Pekka Paatero
Tarja Tapanainen
Kari Korhonen

Joensuussa valitaan liitolle uusi puheenjohtaja

Valtuuston kokouksessa 4.11.2015 liiton puheenjohtaja Finn-Göran Wennström ilmoitti, että hän ei asetu ehdolle valittaessa liitolle puheenjohtajaa ensi kesäkuussa Joensuussa pidettävässä liittokokouksessa. Samassa kokouksessa valtuusto nimesi seitsemänhenkisen puheenjohtajan etsintätyöryhmän (Arto Mikkonen, Sakari Sippola, Aarno Strömmer, Finn-Göran Wennström, Erkki Heikkinen, Erkki Pulli ja Tuukka Alhonen, sihteerinä Markku Seppä).

Valtuusto toivoi ryhmän työskentelyyn avoimuutta. Työryhmä kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa 24.11.

Ryhmä asetti päämääräkseen löytää Joensuun liittokokouksen ehdokas, jonka kokous voisi yksimielisesti hyväksyä. Tällainen menettely kertoisi liiton vankasta yhtenäisyydestä ja antaisi kuvan veteraanityön selkeästä jatkumisesta.

Puheenjohtajan vaihdos tulee ajankohtaan, jossa veteraanien tukityö ja etuukseen ajaminen on edelleen liiton tärkein tehtävä. Sen ohella on käynnissä perinnetyön val-

mistelu rakenteineen ja sääntöineen. Erityisen lisän alkuun tuovat liiton ja Suomen itsenäisyyden juhluvuoden tapahtumat 2017.

Työryhmän mielestä tulevan puheenjohtajan tulisi tuntea veteraanityötä ja sen tavoitteita. Hänen tulisi olla kentän tunteva ja sen hyväksymä, tehtävästä innostunut ja yhteistyöhön pystyvä. Tulevan puheenjohtajan pitäisi olla valmis usean vuoden työrupeamaan.

Ryhmä on lähestynyt piirien hallituksia ja pyytänyt niitä esittämään mahdollista ehdokasta tehtävään. Määräaika on ensi tammikuun loppuun. Työryhmän jäsenet pyrkivät myös oman tuntemuksensa ja verkostojensa avulla löytämään sopivan henkilön.

Valtuuston edellyttämää avoimuutta työryhmä toteuttaa kertomalla asian edistymisestä liiton lehdessä ja tarvittaessa piiritiedotteissa. Seuraava ryhmän kokous on helmikuun alussa.

Arto Mikkonen

Työryhmän puheenjohtaja

Uudet hallituksen jäsenet ja varajäsenet:

Uusi hallituksen jäsen **Anja Kuittinen** (Asikkala) toimii Asikkalan sotaveteraaniihdistyksen hallituksen jäsenenä ja Lahden Sotaveteraanipiirin hallituksen jäsenenä. Sotaveteraaniliiton hallituksen varajäsenenä hän on ollut 2014-2015.

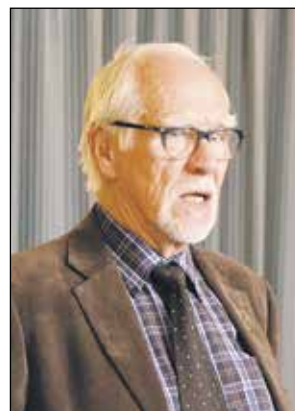
Uusi hallituksen jäsen **Pertti Suominen** (Helsinki) toimii Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 2013. Hän oli Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja 2005-2013. Liiton hallituksen varajäsen hän on ollut vuodesta 2014 ja liiton perinnetyön toimikunnan puheenjohtaja vuodesta 2015.

Uusi hallituksen jäsen **Rauno Loukkola** (Helsinki) on vuodesta 2007 toiminut Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana. Liiton tositetarkastajana hän on ollut vuodesta 2011 ja liiton hallituksen varajäsenä vuodesta 2013.

Uusi hallituksen varajäsen **Pirkko Karjalainen** (Vantaa) on toiminut Vanhus-työn Keskusliiton toiminnanjohtajana 1993-2014. Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan jäsenenä hän oli 1995-2008 ja liiton sosiaali- ja terveystalvetoimikunnan jäsen vuodesta 2014.

Uusi hallituksen varajäsen **Jorma Mikkonen** (Joensuu) on Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja vuodesta 2014 ja Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön hallituksen jäsen 2015-.

Uusi hallituksen varajäsen **Kari Korhonen** (Jyväskylä) on toiminut Jyväskylän Sotaveteraanien puheenjohtajana vuodesta 2005. Hän toimi Veteraanivastuu ry:n kenttäpäällikkönä 2008-2011.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Liittojuhlat Joensuussa 1988

Pääjuhla kokosi Laulurinteelle 11 000 vierasta

Itä-Suomessa maanpuolustustahto on aina ollut vahva. Maakunnassa osataan antaa maata ase kädessä puolustaneiden miesten teoille ja uhreille niille kuuluva arvo. Myös veteraanien järjestötoimintaa arvostetaan. Näiden kuvausten siivittämänä koko Pohjois-Karjala ja erityisesti Joensuu valmistautuu kesän 2016 Sotaveteraaniliiton liittojuhlan järjestämiseen.

Edellisen kerran veteraanit kokoontuivat Joensuussa vastaaviin liit-

tojuhlisiin vuonna 1988. Myös tuolloin Joensuuta pidettiin aivan erityisistä syistä sopivana kokouspaikkana veteraaneille, olihan kaupunki tullut tutuksi monille sodan vuosina rintamalle matkaaville ja sieltä palaaville maamme puolustaneille miehille ja naisille.

Kesän kynnyksellä 1988, 28 vuotta sitten, Pohjois-Karjalassa maanpuolustushenki oli korkealla. Veteraanien valtakunnallisten liittopäivien alla Joensuussa paljastettiin Karjalan jääkäriperinnettä ja pohjoiskarjalaista maanpuolustustahtoa kuvaava Karjalan Jääkäri-patsas. Joensuun kolmiopuis-

toon paljastetun patsaan ajan-kohtana tuli kuluneeksi tasan 200 vuotta siitä, kun Karjalan Jääkärit perustettiin.

Suomen Sotaveteraaniliiton XIII liittopäivien virallinen ohjelma käynnistyi laskemalla seppelä Vapaudenpatsaalle ja vierailulla Pohjois-Karjalan sairaskodissa. Toisen päivän tapahtumiin lukeutuivat mm. liittokokous ja liiton naisjärjestön 20-vuotisjuhlakokous. Liittokokouksen viralliset osanottajat täyttivät Joensuun Careliasalin niin, että vain muutamia kymmeniä muita jäseniä pääsi seuraamaan kokousta.

Liittokokouksen päällimmäisinä tavoitteina kirjattiin ohjelmiin mm. rintamalisän korottaminen ja kansaneläkelain muuttaminen rintamalisän tason turvaamiseksi. Kokous odotti myös valtion tukea veteraanien ohitusleikkauksista aiheutuviin kustannuksiin sekä veteraanien asunto-olojen parantamiseen. Naisjärjestön kokouksessa tavoitteisiin kirjattiin mm. veteraanien työn arvostuksen nostaminen ja veteraaniveljien toiminnan tukeminen.

Iltajuhlaa vietettiin täpötäydessä jäähallissa. Sillanpään marssilaulun sanoja ei tarvinnut jakaa, vaan laulu kajahi komeasti veteraanien ja heidän puolisoitensa keuhkojen täysistä palkeista. Jäähalli na-

Veteraanien marssirivistö saapumassa ohimarssin vastaanottopaikalle. Ohimarssia johti Aulis Koivusalo. Vastaanottajina toimivat kenraalimajuri Raimo Katona, Suomen Sotaveteraaniliiton kunniajäsen, jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth sekä liiton puheenjohtaja Simo Kärävä.

tisi liitoksistaan, kun ilman eri huomautusta koko 6000 juhlijan joukko nousi laulun ajaksi seisomaan tapaillen jalallaan marssin askelia puhallinorkesterin säestäessä.

Liittojuhlapäivä alkoi lipunnostolla ja kenttähartaudella, jossa oli noin 4000 sanankuulijaa. Kenttähartauden jälkeen suuri määrä Suomen historiaa marssi Joensuun katuja soitokunnan tahdittamana kohti Laulurinnettä, jossa järjestettiin liittopäivien pääjuhla. Veteraanien juhlararssin vetäjänä oli neljä luurankotakkeihin sonnustautunutta ratsumiestä. Marssia seurannut yleisö tervehti veteraaneja kättentä-

putuksin. Taputukset etenivät yleisön joukossa aaltona sitä mukaa, kun marssiryhmä eteni kohti juhlapaikkaa.

Juhlavieraiden joukossa oli 126 norjalaista Narvikin veteraania. Muita kansainvälisiä vieraita oli Neuvostoliitosta, Ruotsista, Länsi-Saksasta, Kanadasta ja USA:sta.

Pääjuhlassa veteraanien tunnot tiivistä maaneuvos Paavo Pekkarinen toteamalla: ”Isänmaa merkitsee meille kaikille korvaamattoman paljon. Tämä maa on läheinen ja luovuttamaton”.

Liittopäivien ohjelmaa monipuolistivat seurakunnalliset tilaisuudet sekä vieraille järjestetty linja-autoretket maakunnan eri nähtävyyksiin, mm. taistelupaikkoihin Ilomantsissa.

Liittopäivillä todettiin useaan otteeseen, että veteraanien arvostus tuntuu viimeinkin nousseen heidän tekojensa ansaitsemaan arvoon.

Vuoden 1988 liittopäivillä Joensuun kaduilla ja juhlapaikoilla veteraanin tunnisti hidastuneista ja arvokkaaksi muuttuneista askelista, mutta myös valkoisesta lippalakista, joka jaettiin kaikille veteraaneille päivien tunnuksiksi. Sota-ajan salskeiden nuorukaisten keski-ikäsi laskettiin Joensuun liittojuhlien aikaan 70 vuotta.

Teksti: Risto Alanko

Kuvat: Pohjois-Karjalan sotaveteraanipiirin arkisto

Suomen Sotaveteraaniliiton XXVII Liittopäivät Joensuussa 8.-9. kesäkuuta 2016

Ohjelma:

Keskiviikko 8.6. Joensuun Areena, Mehtimäen aukio 2
09.00 – 13.00 Valtakirjojen tarkastus
10.00 – 12.00 Tulevaisuusfoorumi
11.30 Lounas
13.30 Liittokokous
16.00 Päivällinen
18.00 – 19.30 Asemiesilta
21.00 – 21.45 Kirkkoilta, Joensuun ev.lut. kirkko

Torstai 9.6. Joensuun Areena, Mehtimäen aukio 2
Juhlapäivä on samalla Sotiemme Veteraanien Pohjois-Karjalan Kirkkopäivä 2016
10.00 Ekumeeninen jumalanpalvelus
11.00 Lounas
13.00 Liittopäivien pääjuhla

Joensuun laulurinteellä järjestettyyn liittopäivien pääjuhlaan osallistui noin 11 000 veteraania ja muuta juhlavierasta.

Tervetuloa Sotaveteraaniliiton XXVII liittopäiville Joensuuhun 8.-9.6.2016

Lukijatutkimus osoitti – Sotaveteraani-lehti on odotettu lukupaketti

Tuore lukijatutkimus kertoo, että Sotaveteraani-lehden lukijat kokevat lehden hyvin tärkeäksi, ja usein lehti luetaan kokonaan. Tutkimus myös osoitti, että lehdellä on myös ”positiivinen ongelma”: lehti koetaan niin laajaksi lukupaketiksi, ettei sitä välttämättä edes jakseta lukea läpi. Lehdeltä odotetaan veteraanikertomuksia ja hyötytietoa.

Erityisen tyytyväisiä oltiin kertomuksiin sotatapahtumista ja veteraanien kokemuksista. Nämä muodostavatkin lehden kiinnostavimman sisällön. Erilaisten veteraanipalvelujen ja etuuksien esille tuomiseen kaivattaisiin lehdessä vahvistamista.

Sotaveteraaniliitossa on puuttu paljon perinnetyövaiheeseen siirtymisestä. Tähän uuteen vaiheeseen kohdistuu tutkimuksen mukaan kentällä suuri kiinnostus, ja veteraaniperinnetyöstä haluttaisiin lukea myös Sotaveteraani-lehdestä.

Tutkimuksen mukaan merkittävä osa Sotaveteraaniliiton jäsenistä pitää sähköisten viestintäpalvelujen vahvistamista tärkeänä asiana.

Sotaveteraani-lehden lukijatutkimus toteutettiin 16.9. – 1.10.2015 välisenä aikana. Tutkimukseen tuli yhteensä 708 vastausta. Tutkimuksen toteutti maine- ja asiantuntijayritys Mediatum Oy.

Vastaajien palautteita

Lukijatutkimus kokosi monipuolisesti palautteita, niin kielteistä kuin myönteistäkin sekä koosteen asioista, joita lehdessä toivottiin käsiteltävän ja joita lehdessä tarvittaisiin. Koosteenä tämä antoi paljon pohdittavaa. Tähän on koottu muutamia aihekokonaisuuksia ja esitettyihin kysymyksiin vastauksia lehden toimituksen näkökulmasta.

Sotaveteraani-lehteen toivottiin lisää tähän aikaan liittyvää ja tulevaisuuteen suuntautuvaa aineistoa. Erityisesti perinneaikaan siirtymisestä toivottiin lisää tietoa ja hyötytietoa veteraanien oikeuksista ja palveluista.

Palautteita:

Juttuja nuorten toiminnasta sotaveteraanien ja perinneyön hyväksi.

Lyhyitä juttuja yhdistysten toiminnasta.

Perinnetyön kehittämistietoja ja tietoa ja malleja mukana olevista sidosryhmistä.

Lehden tulee olla enemmän tiedotuslehti, jostain syystä meillä on vielä alueita tai paikkakuntia, jossa veteraanit ovat vielä lähes heitteillä.

Naiset ovat yksi aktiivisin osa veteraanitoiminnassa, voisivat näkyä enemmän juttuvalikoimassa.

Lukijoille on tärkeää, mitä organisaatiokokonaisuuden sisällä tapahtuu, liitto, piirit ja yhdistykset.

Toimitus:

Olemme esittäneet usein, että yhdistykset aktivoituisivat tiedottamaan omasta toiminnastaan niin perinnetyöstä kuin naistoiminnasta. Nuorten toiminnasta saamme valitettavan vähän tietoa, joten näiden asioiden kohdalla haastamme kentän toimimaan aktiivisesti. Käytössämme on myös Facebook-sivut ja olemme avanneet tilin Twitteriin ja Instagramiin.

Lehdessä on liian vähän ruotsinkielistä materiaalia

Toimitus:

Tätä asiaa on pohdittu, mutta valitettavasti Sotaveteraani-lehteä tilataan hyvin vähän ruotsinkielisille alueille. Kaksi ruotsinkielistä sotaveteraanipiiriä toimittavat ruotsinkielisiä lehtiä, joten Sotaveteraani-lehden ruotsinnokset ovat jääneet vähäisiksi.

Tietoa veteraanietuuksista, niiden hakemisesta. Yhteys henkilöiden tiedot ja sähköpostiosoitteet, palveluiden saatavuus, hakuajat, veteraanien ikäjakaumat, liikuntamahdollisuudet, tietoa ulkomailta tapahtuvista kuntoutuksista. Informaatiota kuntien käytännöistä ja määrärahojen käytöstä ja palautusten syistä.

Toimitus:

Lehdessä pyritään tiedottamaan veteraanietuuksista ja niissä tapahtuvista muutoksista, samoin kuntoutus- ja pal-

velumäärärahoista sekä kuntien käytännöistä. Lehden tila on rajallinen ja kaikkia toimintamalleja ei ole mahdollista julkaista. Veteraanietuuksista liitto pyrkii tiedottamaan piireille ja yhdistyksille ja niiden kautta toivomme tiedon välittymistä järjestömme jäsenille ja kaikille heille, jotka ovat mukana käytännön työssä.

Sotaveteraani-lehden parhaina piirteinä pidettiin lehden monipuolisuutta, sota-ajan kertomuksia ja erilaisia henkilötarinaita.

Henkilöiden taistelukuvaukset, veteraanihaastattelut. Sotahistoriaa, ennen julkaisematonta tietoa, lehden kautta asiaa harrastamatonkin innostuu asiasta.

Toimitus kiittää kaikkia veteraaneja ja historioitsijoita, jotka ovat antaneet aikaansa näiden artikkelien toteuttamisessa ja kirjoittamisessa.

Vapaamuotoista kritiikkiä esitettiin vanhentuneeksi koetusta ulkoasusta, ilmoitusten suuresta määrästä, juttujen pituudesta, lehden ”paksuudesta”, lehden taitosta, kuvista, tekstin koosta, kaavamaisuudesta ja paperin laadusta. Kirja-arvostelut ovat liian pitkiä ja ristikon ratkaisu samassa lehdessä ärsyttää.

Toimitus:

Olemme tiedostaneet esille tulleita asioita ja lehden toimitusneuvosto on näitä asioita käsitellyt. Lehden ”uusiminen” on kustannuskysymys. Lehdellä ei ole ns. ammattitoimittajia, joten toimituksellinen puoli on amatööritöitä, joka sitten näkyy lopputuloksena. Ilmoitukset ovat tärkeä osuus lehden kokonaistuotosta, koska tuotolla on tilaushinta voitu pitää kohtuullisena.

Tutkimuksessa kysyttiin myös kiinnostusta sähköisessä muodossa olevaan viestintään.

Tapahtumista (tapahtumakalenteri), ajankohtaisista veteraani- ja piirien ja yhdistysten toiminnasta toivottiin viestintää sähköisiin kanaviin. Vastaajien näke-

mykset jakautuivat kahtia; osa ei ole kiinnostunut sähköisistä kanavista, mutta merkittävä osa on niiden kannalla.

Ajankohtaista tietoa veteraani- ja muista veteraanien elämään ja virkistykseen kuuluvista asioista. Uutiskirjeet antaisivat lehden ilmestymisvälillä tietoa eri tapahtumista. Sähköisesti voisi viestittää lyhyesti ajankohtaisista asioista, joista nyt on Facebookissa ollut hyviä uutisia. Toivottiin tietoa vapaaehtoisille toimijoille sähköisesti.

Toimitus:

Liitto on lisännyt yhteydenpitoa sähköisesti kuntien kuntoutuksesta ja palveluista vastaaville, sotaveteraanipiireille ja yhdistyksille sekä piirien sosiaalineuvojille. On toivottavaa, että tämä tieto saavuttaa muut kentällä toimivat henkilöt. Sotaveteraani-lehden numerot ovat luettavissa liiton Internet-sivuilla näköislehtenä ja lehti on tilattavissa näkövammaisille luettuna. Piirien ja yhdistysten tapahtumakalenteri lienee kuitenkin mahdotonta toteuttaa liiton puolesta, vaan se edellyttää kentän aktiivisuutta tiedottaa omien alueidensa toiminnasta. Liitolla on valmiudet lisätä kentältä tulevaa aineistoa Internet-sivustolle sekä Facebook-sivustolle. Kiitokset Olli Kleemolalle aktiivisuudesta Facebook-sivujen ahkerassa päivittämisessä.

Kohtaan, mitä muuta haluat sanoa lehdessä, palaute oli lähinnä kiitollisuuden ja tyytyväisyyden ilmaisuja lehdessä.

Miksi lehti ei tule veteraanien leskille? Kiitos annettiin mielinkiintoisista lukuhetkidä.

Lehden toimitustapaan ja juttuihin on totuttu. Katsotaan sitten uudestaan, kun tehdään perinnelehteä. Olisi harmi, jos lehti ei arvioituna tulopäivänä postiluukkuun kolahtaisi.

Toimitus:

Sotaveteraani-lehti menee kaikille, joille se on tilattu. Usein valitettavasti käy niin, että veteraanin kuoltua yhdistys ei huomioi jälkeen jäävää leskeä ja näin hän jää ilman lehteä.

Toimitus kiittää kaikkia tutkimukseen osallistuneita riisuista ja ruusuista. Runsas palaute osoittaa, että Sotaveteraani-lehti on odotettu, vaikka muutospainetta lehteä kohtaan on esitetty. Ehkä onnistumme ottamaan palautteista vaarin ja tekemään osittain parannuksia jo ensi vuodelle.

Lukijakyselyn voittajat arvottu

Kylpyläloma Peurunkaan: Veikko Nikula, Lahti

Kirjapalkinto:

Heimo Kinnunen, Lahti
Markku Sakko, Merijärvi
Matti Polojärvi, Kiiminki
Aarne Vuorenmaa, Jalasjärvi
Erkki Kapiainen, Vehkajoki
Pertti Korhonen, Ylivieska
Veli Pulkkinen, Vesanto
Matti Halonen, Kuhmo
Esa Haarala, Naantali
Jukka Aerikkala, Kauhava
Pirjo Launonen, Laukkoski
Usko Arvonen, Kanada
Kosti Kuusisto, Kihniö
Seppo Härkönen, Melalahti
Kalevi Vallittu, Hamina
Aarni Lahtinen, Vinkkilä
Simo Rousu, Ylitornio
Paavo Iskala, Lammi
Timo Pirttilä, Väaksky
Juha Virolainen, Vesilahti

Toimitus onnittelee voittajia.

Jouluterveisin
Suomen Ratsastajainliitto ry

LIITY
SEURAAN!

www.ratsastus.fi

Taloudellista tukea veteraaneille, heidän puolisoilleen ja leskilleen

Sotavahinkosäätiö, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö, Kaatuneiden Muistosäätiö ja Sotaveteraanien Tuki- ja Perinnesäätiö ovat edelleen merkittäviä tukijoita avustettaessa taloudellisesti veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään arkipäivän vaikeuksissa.

Taloudellista tukea voidaan myöntää lääke- ja hoitokulujen omavastuuosuuksiin, apuvälineisiin ja pienimuotoisiin kodin muutostöihin. Avustukset ovat kertaluontoisia ja ne perustuvat hakemukseen, jossa on oltava liitteenä kuitit aiheutuneista kuluista sekä hakijan tulotiedot. Tuloraja on 1200 euroa bruttona kuukaudessa. Veteraaneista yli puolet saa ylimääräistä rintamalisää, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että eläke on n. 1 100 eu-

roa kuukaudessa, leskien eläketulot ovat yleensä huomattavasti pienempiä. Liitto ei voi ottaa hoito- eikä toimeentulovastuuta, mutta voimme auttaa silloin, kun hätä on suurin.

Hakemuksissa täytyy olla tarvittavat liitteet:

- Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä tai verotodistus
 - kuitit aiheutuneista kuluista
 - asuntoja koskevissa korjausavustuksissa korjausneuvon lausunto
- Hakemuslomakkeita saa omalta sotaveteraaniyhdistykseltä, sotaveteraanipiiristä ja sosiaalineuvojilta tai liiton internet-sivulta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi (aineistopankki). Sieltä löytyy myös tarkempi ohjeistus.

Anni Grundström

Muutoksia veteraanien etuuksiin vuonna 2016

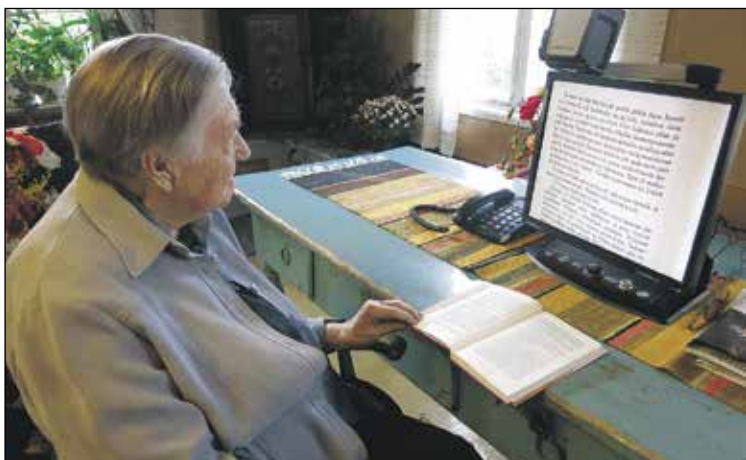
(suluissa vuoden 2015 etuudet)

- **Rintamalisä:** 49,56 euroa (49,74) kuukaudessa, verotonta tuloa, ei oteta huomioon asiakasmaksuja määriteltäessä. Maksetaan Kelan kautta kaikille tunnuksen omaaville veteraaneille, miehille ja naisille,
- **Ylimääräinen rintamalisä:** Kun hakijalla ei ole lainkaan muita eläkkeitä, jotka vähentäisivät ylimääräistä rintamalisää, hänelle maksetaan suurin mahdollinen rintamalisä, joka on:
- Yksin asuvalle 239,32 euroa kuukaudessa (240,21)
- Parisuhteessa asuvalle 207,07 euroa kuukaudessa (207,83)
- **Veteraanilisä** 105,13 euroa kuukaudessa (105,51), sidottu ylim. rintamalisään ja korotettuun tai ylimpään eläkkeensaajan hoitotukeen.
- **Hoitotuet;** 62,25 euroa (62,48), 154,96 euroa (155,53) 327,67 euroa (328,87)

Takuueläke on 766,85 euroa kuukaudessa (746,57).

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan vuoden vaihteessa. Maksuja ja tulorajoja tarkistetaan laissa säädetyillä, joka toinen vuosi voimaan tulevilla indeksikorotuksilla. Lisäksi tasasuuruksia asiakasmaksuja korotetaan hallitusohjelman mukaisesti.

Asiakasmaksuasetuksessa säädetään palvelujen enimmäismaksu. Asiakasmaksujen periminen ja niiden suuruus enimmäismaksujen rajoissa kuuluvat kunnan harkintavaltaan.

Laihialainen Eeva Koskiniemi (97) jatkaa rakasta lukuharrastustaan lukulaitteen avustuksella, jonka hankintaa osaltaan avustettiin Sotaveteraaniliiton kautta. Kuva: Pirkko Koskiniemi

Kaatuneiden Muistosäätiön tuella kuntoutusta veteraanipariskunnille

Aikaisempina vuosina Kaatuneiden Muistosäätiö toteutti veteraaneille kuntoutusta Virossa. Veteraanien ikääntyessä lähteminen kahden viikon matkalle kuitenkin vaikeutui ja oli miehitettävä vaihtoehtoja. Muistosäätiö halusi kuitenkin tukea edelleen kuntoutusta ja niin toimintaa on jatkettu yhteistyössä jo kahtena vuonna.

1. Kohderyhmänä ovat kotona asuvat, tunnuksen omaavat veteraanit ja heidän puolisonsa ja erityisesti
 2. Tunnuksen omaava veteraani (mies tai nainen), joka hoitaa puolisoansa kotona
 3. Puoliso hoitaa veteraania (miestään tai vaimoaan) kotona
- Rintamaveteraanien kuntoutukseen osallistuminen on vaikeutunut kotona vallitsevan "hoitotilanteen" vuoksi.

Yhteinen tavoitteemme on mahdollistaa kuntoutukseen osallistuminen, tukea hoitavan puolison jaksamista ja edesauttaa molempien fyysistä ja psyykkistä toimintakykyisyyttä.

Kuntoutukseen osallistujien ja henkilökunnan mukaan tässä olemme onnistuneet.

Kuntoutusta järjestettiin: Länsi-Suomen Diakonialaitos Pori, Nykarleby sjukhem Uusikaarlepyy, (ruotsinkielisille), Kymen Hoito- ja Kuntoutuskeskus Hamina, Kyyhkylän kuntoutuskeskus Mikkeli, Kivipuro Seinäjoki, Keski-Suomen Sairaskotisäätiö Jyväskylä, Vetrea Terveys Oy Joensuu.

Mukana oli 98 henkilöä eli 49 veteraanipariskuntaa eri puolilta Suomea. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset Po-

Kymen Hoito- ja Kuntoutuskeskuksessa oli erityisryhmä veteraaneja ja heidän puolisoitaan kuntoutuksessa viikolla 12.

rissa vastaavat yleisesti koettua kuntoutustyytyväisyyttä myös henkilökohtaisissa palautteissa

"Ensimmäinen kerta.

Hyvin passattiin"

"Olen erittäin tyytyväinen kaikkiin, mitä hyväkseni tehtiin hoidon aikana".

"Erittäin hyviä hoitoja, ystävällinen henkilökunta, kiitos".

Omaisien palaute vanhempien kokemuksesta: "Kävin juuri vanhempieni luona ja oli puhetta tästä virkistyslomasta. Olivat erittäin tyytyväisiä ja erityisesti henkilökunta oli ollut erinomaista. Oli erilaista toimintaa ja kuntoutusta, askartelua ja ohjelmaa ja oli otettu ikäihmiset huomioon. Ruoka oli hyvää. Saunassa kävivät ja jalkojen hoitoa saivat. Aiemmin olivat olleet laitostuntoutuksessa muualla, mutta siellä oli oltava omatoiminen eikä ollut henkilökuntaa avustamaan samalla lailla ikäihmisiä kuin täällä Sotainvalidien sairaskodilla. Suosittelevat tätä muillekin".

Matkakustannuksista vastasi Muistosäätiö ja kuljetusten

järjestämisessä olivat mukana paikalliset Rauhanturvaajat ja yhdistysten henkilöitä. Matkoissa avustaminen on yksi tärkeä asia kokonaisuudessa. On turvallista lähteä, kun haetaan ja tuodaan kotiovelle.

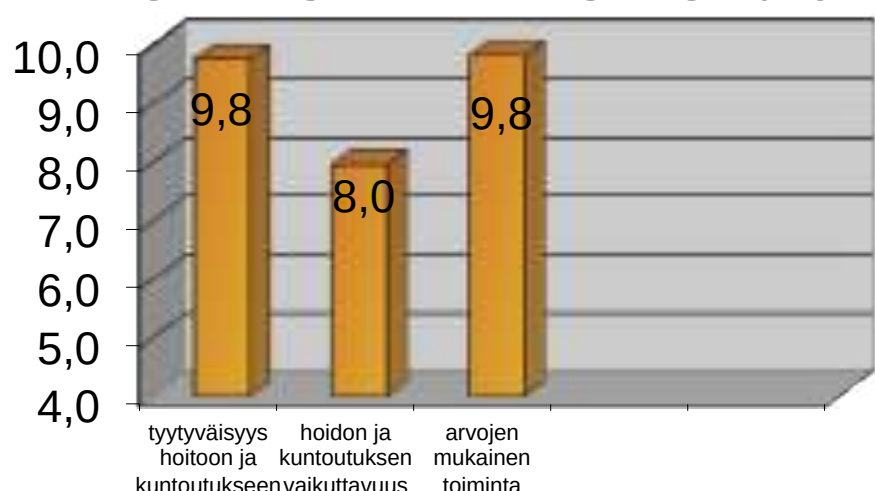
Muistosäätiö on luvannut tukensa myös vuodelle 2016. Etenemme yhteistyössä samoin periaattein.

Kokonaisuus on kuin palapelin rakentamista ja se muodostuu monesti hyvinkin pieneltä tuntuvasta asiasta. Mutta näin loppuvuodesta kokonaisuutta katsoen on aika kiittää Kaatuneiden Muistosäätiötä, että tämä oli taloudellisesti mahdollista, kiitokset myös kaikille kuntoutuslaitosten henkilökunnalle, jotka olette olleet mukana ilolla järjestelyissä ja kiitos veteraaneille ja heidän puolisoilleen, että jaksotte olla mukana.

Vuoden 2016 paikat ja ajankohdat ovat tiedossa tammi-kuussa ja näistä tiedotetaan yhdistyksille, joista voi tiedustella asiaa sitten tarkemmin.

Anni Grundström

VETERAANIKURSSILAISTEN ASIAKASTYYTYVÄISYYS 2015

Jalkaväkiaselaji vaalii veteraanien perinteitä

Jalkaväkiaselaji vietti ensimmäistä vuosipäiväänsä 18. marraskuuta 2015 Maasotakoululla Lappeenrannassa. Vuosipäivänä kunnioitettiin Suomen sodissa kaatuneiden muistoa sekä juhlistettiin aselajin viime vuonna vahvistettuja perinteitä.

Jalkaväellä on kautta aikojen ollut suuri merkitys taistelulentillä. Nykyäänkin jalkaväki muodostaa sodan ajan puolustusvoimien iskuportaana ja rungon. Sen tehtävänä taisteluissa on yhteistoiminnassa muiden aselajien kanssa torjua ja lyödä vihollinen. Monipuolinen taistelajakoulutus jakautuu useisiin koulutushaaroihin, ja

noin puolet palvelukseen astuvista varusmiehistä saa koulutuksensa jalkaväessä.

Jalkaväen keskeisestä merkityksestä huolimatta aselajilla ei ollut vahvistettuja sotilasperinteitä ennen vuotta 2014. Puolustusvoimauudistuksen valmistelutyön käynnistyttyä vuonna 2012 myös jalkaväen tarkastaja, eversti Jukka Valkeajärvi päätti esittää perustettavaksi perinnetyöryhmän laatimaan selvityksen jalkaväen aselajiperinteiksi.

Puolustusvoimain komentaja vahvisti jalkaväen perinteet joulukuussa 2014 pitkän ja vaiherikkaan suunnitteluprosessin päätteeksi. Vuosipäiväksi päätettiin 18. marraskuuta ensimmäisen suomalaisen lippukunnan perustamisen mukaan.

Päivällistilaisuuden isäntänä toimi eversti Jukka Valkeajärvi (vas.), seuraavina Rauhanturvaajaliiton puheenjohtaja kenraaliluutnantti Paavo Kiljunen, Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja, prikaatikenraali Finn-Göran Wennström ja jalkaväen perinnetyöryhmän puheenjohtajana toiminut valtiotieteen maisteri Markku Palokangas.

Jalkaväen kunniamarssiksi hyväksyttiin Sotaveteraaniliitonkin kunniamarssi, Sillanpään marssilaulu.

Marssin sanoma tuleville sukupolville

Jalkaväkiaselaji vaalii Suomen sotien 1939–1945 jalkaväkijoukkojen perinteitä. Myös jalkaväen vuosipäivänä Lappeenrannassa kunnioitettiin Suomen sotien veteraaneja ja sankarivainajia. Jalkaväen tarkastaja korosti päiväjuhlan paraatikatselemuksessa pitämässään puheessa itsenäisyyden merkitystä.

Vapaus ei ole itsestäänselvyys. Sen eteen pitää jatkuvasti tehdä töitä ja sitä tulee tarvittaessa puolustaa. Ottamalla juhlavasti vastaan kielekkeisen valtiolipun kunnioitamme veteraaneja ja sankarivainajia, joiden ansiosta elämme itsenäisessä ja vapaassa Suomessa.

Sillanpään marssilaulun vahvistaminen myös jalkaväkiaselajin perinnelauluksi tukee osaltaan veteraanien muiston jatkuvuutta. Eversti Valkeajärven mukaan jalkaväen kunniakkaiden perinteiden

ydin kuvastuukin laulun sanoista.

Jalkauttakaa marssin sanoma ja henki tuleville sukupolville. Näin vaalitte veteraanien perintöä ja maanpuolustustahtoa. On teidän aikanne, eversti Valkeajärvi toivotti paikalla olleille jalkaväen aselajikoulujen henkilökunnalle ja kurssilaisille.

Vuospäivä saatettiin päätökseen itseoikeutetusti Raikuunasoittokunnan kajauttaessa ilmaan kunniamarssin. Jalkaväen perinteet on nyt vihdoin vahvistettu vaalimaan veteraanien arvokasta perintöä.

*Siis te lapset ja vanhukset,
ja te äidit ja morsiamet,
niin kauan teillä on suojattu lies
kun on pystyssä yksikin mies.*

**Teksti ja kuvat:
Riikka Hietajärvi**

Maavoimien esikuntapäällikkö kenraalimajuri Jorma Ala-Sankila luovutti Jalkaväen tarkastajan standardin numero 1 Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdtille. Ala-Sankilan takana jalkaväen tarkastaja Jukka Valkeajärvi.

Viisaita ajatuksia puolin ja toisin Neuvottelukunta kokoontui 15.11. Helsingissä

Varainhankinnan päällikkö **Pia Mikkonen** esitteli vuoteen 2017 olevan suunnitelman varainhankinnasta. Ennakkokäsitysten poistaminen järjestöjen varallisuudesta ja varainhankinnan merkitys auttamistyössä ovat keskeisimmät lähtökohdat. Ponnistus veteraanien hyväksi – perinnetä elämään – 365 itsenäisyyspäivää oli suunnitelman pohjana ja esitys sai kannatusta neuvottelukunnan jäseniltä ideoinnillaan että toteuttamissuunnitelmaltaan.

Vanhustyön Keskusliiton toiminnanjohtaja **Satu Heilin** korosti puheenvuorossaan

Neuvottelukunnan jäsenet seuraamassa kokousta (vas.) Paavo Kiljunen, Ilkka Aspara ja Harri Kainulainen.
Kuva: Sotaveteraaniliiton arkisto

konkreettisen vaikuttamisen merkitystä niin veteraanien kuin muidenkin ikä-ihmis-

ten asioiden hoitamisessa. Kotihoito ja omaishoitajuus ovat kärkihankkeita yhteiskunnan

nykyisten säästöjen kohdistuksessa iäkkäimpiin henkilöihin.

Finn-Göran Wennström vastasi omalta osaltaan kevään kokouksessa esitettyyn pohdintaan neuvottelukunnan merkityksestä liiton toiminnassa. Hän korosti jäsenten tietoisuutta valintaa. Liiton näkökulmasta tavoitteena on puolin ja toisin ajatusten ja ideoiden vaihtaminen, oikean tiedon levittäminen veteraaneja koskevissa asioissa, ovien avaaminen yhteiskunnallisten vaikuttajien puoleen ja henkinen tuki veteraanityössä yleensä.

Perinneyötä koskevassa viisioinnissa isänmaan rakkaus,

veteraaniperinteen kunnioittaminen ja yhteisöllisyys olivat yhteinen arvopohja tulevalle työlle.

Jälleen kerran neuvottelukunnan mielipiteet ja ajatukset antoivat uusia suuntaviivoja ja vahvistivat liiton näkemyksiä tulevalle. Huoltotyö on ensisijalla lähivuodet ja sen rinnalla perinnetyö hakee ja kehittää omaa työnsä.

Anni Grundström

Sotiemme Veteraanit -keräyksen tulevat vuodet

Sotiemme Veteraanit -keräystä hallinnoiva Veteraanivastuu ry:n hallitus linjasi alkuvuodesta tavoitteeksi nuorentaa keräyksen ilmettä ja saada lisää eri-ikäisiä ihmisiä lahjoittamaan veteraaneille. Nyt loppusyksystä uudistunut keräys on näkynyt etenkin verkossa. Uudistuksen ensimmäinen askel on nimeltään Yhteinen Ponnistus. Ajatuksena on se, että lahjoittajat ja myös ne, jotka eivät lahjoita, tekisivät oman ponnistuksensa sotiemme veteraanien hyväksi. Ponnistuksen voi tehdä joko valokuvalla tai videolla. Ponnistuksen tehnyt henkilö osoittaa kunnioituksensa veteraaneille ja kiittää sotaveteraaneja itsenäisestä Suomesta. Verkossa oleva kampanjasivu www.yhteinenponnistus.fi on uudistettu myös siten, että siellä onnistuu myös mobiililahjoittaminen omalla kännykällä.

Nuorempien sukupolvien saaminen mukaan veteraanitoimintaan ja lahjoittajiksi vaatii veteraanijärjestöiltä sekä Tammenlehvän Perineliitolta tiivistä yhteistyötä. Veteraanivastuun hallituksessa on myös tunnustettu, että riipittä toimia tarvitaan verkkosisältöjen saamiseksi entistä houkuttelevammiksi ja kiinnostavammiksi nuoremman väen näkökulmasta.

Sotiemme Veteraanit -keräyksen vuodet 2016 ja 2017 ovat suunnitteilla. Vuosi 2016 tuo tullessaan entistä tiiviimpää sisällöllistä yhteistyötä veteraaniperinnettä organisoivan Tammenlehvän Perin-

Sotiemme Veteraanit -keräystuotolla tuetaan myös Sotainvalidien Veljesliiton hallinnoimaa avustajatoimintaa, josta kaikki veteraanit voivat saada avustajan kotikäyntejä. Kuvassa Nea Lehto ja sotainvalidi Alpo Leppälä. Kuva: Jan Föhr

neliiton kanssa. Tämän päivän varainhankinnassa sisälön ja varojen hankkimisen tulee olla entistä tiiviimmin yhdessä ja läpinäkyvyys kaikessa tekemisessä on varmistettava.

Vuosi 2017 on Suomen It-

senäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi. Silloin koko Suomi juhlii ja sekä Sotiemme Veteraanit -keräyksen että veteraanijärjestöjen, -piirien ja -yhdistysten tulee varmistaa se, että juhlavuonna sotaveteraanien asia ei jää piiloon tai

unholaan. Tämän eteen työskentelemme kiivaasti jo nyt. Tiiviit yhteydet on luotu Valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -hankkeen avainhenkilöihin.

Sotiemme Veteraanit -keräys ei kuitenkaan lopu kuin seinään vuoden 2017 päätyessä, sillä veteraaneja on vielä paljon. Vuosi 2018 on jälleen juhlan vuosi, sillä Puolustusvoimat täyttää silloin

100 vuotta. Olemme käynnistäneet jo keskusteluja, että varusmiesten toimiminen Sotiemme Veteraanit -kerääjänä heidän 100-vuotisjuhlavuonna antaisi Puolustusvoimien toiminnalle valtakunnallisesti hyvää ja rehtiä näkyvyyttä.

Pia Mikkonen
varainhankinnan päällikkö
Sotiemme Veteraanit

Suomen Postin kampanja ”Kiitä ja ilahduta veteraaneja”

Postilaiset järjestivät marraskuun lopulla kampanjan, jossa kaikille suomalaisille tarjottiin mahdollisuus tervehdä ja kiittää sotaveteraaneja. Tavoitteena oli, että jokainen veteraani saisi itsenäisyyspäivänä ainakin yhden kortin. Suomen Sotaveteraaniliitto on toiminut yhteistyössä Suomen Postin kanssa ja lähes jokainen liiton tunnuksen omaava veteraanijäsen on saanut postilaisten toimittaman tervehdyksen kotiinsa itsenäisyyspäivän aikoihin.

Hannes Hynönen auttoi aseveljiään

Sotiemme Veteraanit -keräyksen keulakuvana toimineen Hannes Hynösen työ aseveljien hyväksi saatiin päätökseen aiemmin syksyllä. Kansan rakastaman sotaveteraanin Hannes Hynösen taival loppui aamulla 30.11.2015 rauhallisesti kunnioitettavassa 102 vuoden iässä.

Hannes oli loppuun asti aktiivinen ja elämänmyönteinen. Hän oli aina valmis auttamaan muita ja halusi olla mukana hyvissä asioissa.

Hannes osallistui tänä syksynä Sotiemme Veteraanit -kampanjafilmiin kuvauksiin

Hannesta kysyttiin Sotiemme Veteraanit -varainhankinnan loppuvuoden kampanjan keulakuvaksi syyskuussa 2015. Kuvassa Hannes Hynönen, Pia Mikkonen ja Olli-Pekka Kanninen.

ja kertoi, että tämä työ veteraaniveljien ja -siskojen hyväksi on hänelle mitä mie-

luisin. Häntä kuvattiin myös loppuvuoden 2015 keräyskampanjan toteutuksiin, jois-

ta viimeisin ilmestyi 9.12.2015 Postinen -suoramainontakirjeessä. Yhteistyötä valtakunnallisen näkyvyyden saamiseksi Sotiemme Veteraanit -varainhankinnalle on tehty mm. Suomen Postin ja YLE:n kanssa.

Sotiemme Veteraanit -varainhankinta kiittää Hannesta merkittävästä avusta aseveljille, heidän puolisoilleen ja leskilleen sekä rintamalla toimineille naisveteraaneille. Hannes valloitti omana itsenään meidän kaikkien sydämet!

Pia Mikkonen

Yleisradio uutisoi veteraanien mielipidekyselyn tulokset

Ylen uutiset on selvittänyt Taloustutkimuksen kanssa sotaveteraanien näkemyksiä ajankohtaisista arvovalinnoista. Yle uutisoi itsenäisyyspäivän alla sodan käyneiden mietteitä muun muassa turvapainkanhakijoista ja tasa-arvosta.

Jutut saivat osakseen runsaasti huomiota ainakin yhteydenottojen muodossa: osa yleisöstä piti kyselyä veteraanien hyväksikäyttönä. Juuri tästä syystä uutishanke kuitenkin tehtiin – jotta kiperistäkin teemoista kuultaisiin veteraaneja itseään heidän nimissään puhumisen sijaan.

Tulistuttaneimpia aiheita oli

homoseksuaalisuus. Sotaveteraanit ovat maan homokielteisin ikäluokka. 55 % ei kannata homopareille samoja oikeuksia kuin heteroille. Kyselytulos kuitenkin yllätti historiaa tutkineen Kati Mustolan, sillä peräti 33 % veteraaneista ja lotista on tasavertaisten oikeuksien puolella.

Maahanmuuton hyödyt arveluttavat

Syksyn suuri uutinen pääsi kyselyyn mukaan. Suomen kuuluu ottaa vastaan pakolaisia osana Euroopan-laajuista pakolauskriisiä, vastasi 62 prosenttia veteraaneista. Vastaanottamista

vastustaa joka neljäs. Sotaveteraanitymmärtävät, että Suomen on kannettava tilanteessa osansa. Maahanmuuton hyödyistä mieli on silti toinen: ainoastaan 28 % katsoo hyötyjä olevan haittavaikutuksia enemmän. - Osasta on hyötyä, mutta ei ole silloin, jos luku- ja kirjoitustaito puuttuvat, somerolainen sotaveteraani Väinö Halmajärvi arvioi.

Ei Natolle ja viisumivapaudelle

Ajatusta maamme mahdollisesta jäsenyydestä sotilasliitto Natossa kannattaa vain 30 % sotaveteraaneista. Jäsenyyttä

vastustavat varsinkin miesveteraanit. Jäsenyyden kannatus on selvästi suurempaa Etelä-Suomessa kuin Pohjois- ja Itä-Suomessa.

- Nato on Venäjälle uhka. Jos tähän rajalle tullaan uhkaksi, itse ollaan enemmän vaaroille alttiina, tohmajärveläinen sotaveteraani Unto Kempas pohti Ylen haastattelussa.

Venäjään suhtaudutaan kuitenkin varauksella: veteraaneista 40 % arvelee Venäjän uhkaavan vielä suurella todennäköisyydellä Suomen turvallisuutta. Pienenä uhan todennäköisyyttä pitää 45 % vastaneista.

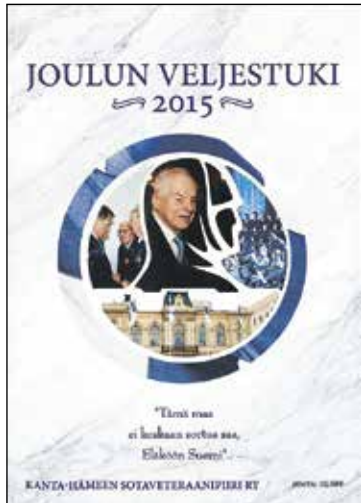
Venäläisiin ihmisiinä sotaveteraanit suhtautuvat yhtä myönteisesti kuin muutkin suomalaiset, eli puolet suhtautuu itänaapureihin positiivisesti, mutta viisumivapauden maiden välille sallisi vain joka neljäs veteraani.

Taloustutkimuksen tutkimushaastattelijat lähestyivät puhelimitse yli 500:tta, sattumanvaraisesti valittua veteraania marraskuun alussa. Joka kolmas vastaaja oli nainen. Yleisradio kiittää kaikkia kyselyyn osallistuneita.

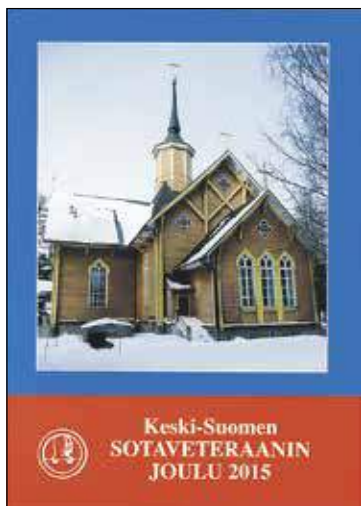
Santtu Natri
toimittaja, Yle

Sotaveteraanipiirien joululehtien kertomaa

Perinteiseen tapaan lehdet ovat tiiviitä lukupaketteja tarjoten tietoa menneestä, koskettavia kertomuksia ja "oman kynän" satoa. Runsas kuvitus valottaa tapahtumia vuoden varrelta. Lehdet ovat myös merkittävä lähde, jolla piirien ja yhdistysten toimintaa tuetaan.

Sodan karuuteen kuuluu joskus myös sotavangiksi joutuminen. Arvo Vähä-Pietilän koettelemuksista saksalaisten vankina kerrotaan **Kanta-Hämeen** Joulun Veljestuessa. Näin hän toteaa joulun 1944 vietosta: ”Synkin joulun, mitä olen koskaan viettänyt. Pojat saavat lastaushommissa varastettua ruokiin jyvät. Niitä siten keittävät. Nälkä on kova, perunan kuoretkin keitetään ja syödään”. Talvisodan syttyessä ei puolille Suomea perustettiin sotateollisuuden yksiköitä. Harvialaan tuli kasapanoksia valmistava tehdas, joka työllisti paikkakunnan nuoria ja liikekannallean ulkopuolelle jääneitä miehiä. Pentti Alonen, 14-vuotias nuorukainen katsoi myös velvollisuudekseen mennä töihin tehtaalle, työvoimaa tarvittiin kipeästi.

”Ei elämäni lomaa mahtunut” on nimeltään Kirsi-Maria Hytösen kirjoittama väitöskirja, joka käsittelee naisten palkkatyötä talvi- ja jatkosotien sekä jälleenrakennuksen aikana. Selviytymiskertomuksen muodon saavat elämäntarinat ovat luonnollinen tapa tulkita omaa elämää nykypäivän näkökulmasta. Toisinaan

muistelijat painavat kivun, väsymyksen, pelon ja ahdistuksen muistojen peräkoppaan ja haluavat muistaa vain hyvät asiat – että selviydttiin. Väitöskirjan sisältöä valotetaan **Keski-Suomen** lehdessä. Sotalapsena Ruotsissa ollut Raimo Harjunen kertoo Ruotsin perheen tulleen hänelle läheiseksi. Toisaalta paluu oman biologisen perheen luo ei ollut ongelmattonta, koska yhteistä kieltäkään ei ollut.

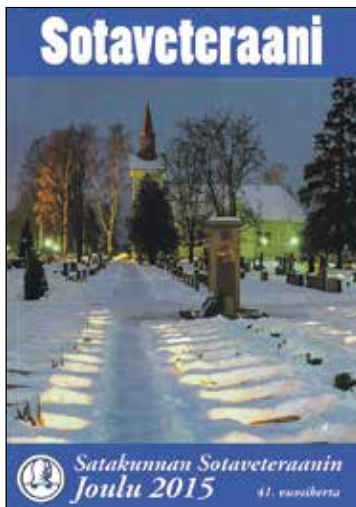

Matti Kuukka kirjoittaa **Lahden** Jouluviestissä valtiollisen itsenäisyytemme saavuttamisen olleen pitkän kehityksen ja monen sukupolven työn tulos. Itsenäisyyden aineellinen ja henkinen perusta rakentui 1800-luvun taloudellisen kehityksen ja kansallisen kulttuurin nousun myötä. Ensimmäinen maailmansota ja Venäjän sisäinen sekasorto loivat suotuisan tilaisuuden. Se oli historian erikoistarjous, jonka käyttäminen täysimääräisesti hyväksi. Matti Pulkkinen pitkä tie kaukopartiomieheksi tarkoitti jopa kolmen maan asepuvun ja kuuden eri nimen käyttöä. Inkerin-suomalaisen Pulkkinen taival alkoi Neuvostoliitossa työpataljoonan puna-armeijalaisena ja päättyi Ruotsin kansalaisuuden saamiseen ja sen kolmannen asepuvun pukemiseen asevelvollisuutta Ruotsissa suorittaessaan.

Mannerheim-ristin ritarin poika Jorma Voutilainen kirjoittaa elävästi isänsä sotakokemuksista kuin myös sotien jälkeisestä ajasta **Pohjois-Savon** lehdessä. Todetessaan, että tämä on vain yksi tarina veteraanipolven elinikäisestä yhteiskuntasopimuksesta hän ke-

hottaa ja rohkaisee nykyihmisiä lähestymään veteraaneja ja kuuntelemaan heitä, kertojen määrä kun hupenee vauhdilla. Pitkälle vierähtänyt rintamalla olo ja jatkuva korsuissa asustaminen loi omalla tavallaan myös puitteet puhdetöille. Vaikkei aiemmin olisi tuohivirsuja nähnyt, väenntyivät ne kasaan monen pojan hyppysissä. Karjalan mäntyjä revittiin päreiksi, taiteltiin pärekoreiksi ja moneksi muuksi jälkipolvillekin muistoksi jääneeksi kapistukseksi. Rintamaloja kevennettiin myös yhdessä musisoimalla, kortteja pelaamalla ja erilaisia kilpailuja järjestämällä.

Satakunnan Sotaveteraani kertoo Yrjö S. Kaasalaisen artikkelissa Petsamon Liinahamarin sataman merkityksestä Talvisodan päätyttyä. Valtakunnan vienti oli pysähdyksissä ja maa tarvitsi pikaisesti sokeita, kahvia, rasvaa sekä koneita ja voiteluaineita. Lopputuloksena tästä Petsamon liikenteestä on todettu, että kyseessä oli ainutlaatuinen eri ministeriöiden yhteistyöponnistus, johon liittyi tuhansia yksityisiä toimijoita. Yhteydellä ”vapaaseen maailmaan” oli myös suuri henkinen merkitys. Jaakko Vaajasaari, 90-vuotias sotaveteraani jatkaa edelleen rakasta harrastustaan, pajatöitä. Veteraanin päivä alkaa aamun ”laiskottelulla”, mutta

jatkuu sitten iltapäivän muuttaman tunnin työrupeamalla: ”Sepän hommat ovat mieluisa harrastus, ajankulu ja terapiaa”, hän toteaa.

Nimimerkki A.K. kirjoitti mieltemiä joulusta Riihiön lohkolle 24.12.1932. Sota-ajan joulussa, joka kirjoittajalla on jo kolmas, kaiku hänen mielestään myös rauhan sanoma. Onhan meitä myös kannustamassa asiamme oikeudenmukaisuus sekä sankarivainajiemme velvoittava muisto ja toivo siitä, että seuraavana jouluna 1943 olisi rauhaa ihmisten sydämissä. Näitä mieltemiä lainataan **Suur-Savon** lehdessä. Suomalaiset ottivat jatkosodan hyökkäysvaiheessa kesällä 1941 tuhatmäärin neuvostoliittolaisia sotavankeja, jotka sijoitettiin ympäri Suomea oleviin leireihin. Leireille perustettiin myös useita verstaarakennuksia sotavankien käyttöön; pajoja, suutarin verstaiteja ja räätälien työtiloja. Sotavankien tuli valmistaa itse ruokansa, korjata kenkensä ja vaatteensa. Terveet ja luotettavat vangit kävivät myös lähiseudun taloissa töissä.

Varsinais-Suomen joululehti kertoo hienosta Naantalilukion ylioppilaiden tavasta muistaa sotiemme veteraaneja lakkiaispäivänä. Ylioppilaat suuntaavat askeleensa suoraan lakkiaistilaisuudesta Naantalilukion kirkon hautausmaalle veteraanien muistomerkille. Jokaisella on mukanaan ruusu lakkiaispäiväksi muistomerkille. Sen lisäksi kaksi ylioppilasta lukee Vapauden viestiksi nimetyn tekstin. Teksti kertoo itsenäisyyttä uhanneiden sotiemme vaatimasta ihmisuhrien hinnasta ja toteaa, että sodan koettelemat sukupolvet ovat saaneet työnsä uutterat jatkajat. Valfrid Karvala, kahden sodan veteraani kertoo eturintaman korsujoulustaan. Joulukuusi koristeltiin kävyillä ja saatujen joululahjojen käärepapereilla. Latvatahti tehtiin peltipurkin kuoresta. Näin yritettiin luoda juhlatunnelmaa valmiustilassa olevien sotilaiden mieleen.

”Puhtahia aatteita, kultaisia kuvia, kaikkien meidän sydämiin, mökkihin ja palatsiin”.

Eino Leino, Lahden Jouluviesti 2015

Marja Riukka

Autamme sinua kuulemaan

Tarjoamme seuraavia palveluita:

- kuulontarkistukset ja -tutkimukset
- kuulokojesovitukset
- mallien ottaminen yksilöllisiä tuotteita varten: kuulokkeet, uni- ja kuorsautulpat, uimatulpat, korvamonitorit ym.
- kuulon apuvälineet
- paristot ja tarvikkeet

Palvelevaa kuulontutkimusta

Sata-Kuulo
www.satakuulo.fi

Sata-Kuulo Pori 02 641 3890	Sata-Kuulo Diacor Helsinki 09 7750 800	Joenukuulo Joensuu 013 318 077	Rauman Kuulontutkimus Rauma 02 822 6789
--	---	---	--

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2016 toivottaen

ALAVUDEN⁺ SEURAKUNTA	Auran seurakunta	Enontekiön seurakunta	KIRKKO ESPOOSSA⁺ Espoonlahden seurakunta
Euran seurakunta	Evijärven seurakunta	Forssan seurakunta	Hangon seurakuntayhtymä
Hankasalmen seurakunta	Harjavallan seurakunta	Hartolan seurakunta	Heinäveden seurakunta
 KIRKKO HELSINGISSÄ	Herttoniemen seurakunta, Helsinki	Hollolan seurakunta	Hyvinkään seurakunta
Hämeenkosken kappeliseurakunta	Hämeenlinnan seurakunta- yhtymä: Hauho, Hämeenlinna- Vanaja, Kalvola, Lammi ja Tuulos	Iin seurakunta	Imatran seurakunta
Inarin seurakunta	Jalasjärven seurakunta	Janakkalan seurakunta	 LUTERILAINEN KIRKKO JOENSUUSSA
Joutsan seurakunta	Juupajoen kappeliseurakunta	Jyväskylän seurakunta	Kajaanin seurakunta
Kalajoen seurakunta	Kallion seurakunta, Helsinki	Kangasalan seurakunta	Kangasniemen seurakunta
Kannuksen seurakunta	Karstulan seurakunta	 Kauhavan seurakunta <i>Joulun rauhaa</i>	 KEMIN SEURAKUNTA
Kempeleen seurakunta	Lähelläsi arjen aherruksessa ja juhlan hetkellä www.keravanseurakunta.fi 	Kihniön seurakunta	Kiteen seurakunta
 <i>Hyvää joulua!</i> www.konnevesi.fi/seurakunta	 KOUVOLAN EV.LUT. SEURAKUNNAT	Kuopion ev.lut.seurakunnat	Kuortaneen seurakunta
Kuusamon seurakunta	Kyyjärven seurakunta	Kärkölän seurakunta	Kärsämäen seurakunta
Lahden seurakuntayhtymä	Laihian seurakunta	Laitilan seurakunta	Langinkosken seurakunta, Kotka

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2016 toivottaen

 Lapinlahden seurakunta	Lappajärven seurakunta www.lappajarvenseurakunta.info	Lapuan tuomiokirkko-seurakunta	
Lempäälän seurakunta	Leppävaaran seurakunta, Espoo	 LIEDON SEURAKUNTA	Lieksan seurakunta
Limingan seurakunta	Liperin seurakunta	Lumijoen seurakunta	Luvian seurakunta
Malmin seurakunta, Helsinki		Muhoksen seurakunta	Multian seurakunta
Muonion seurakunta	Muuramen seurakunta	Mynämäen seurakunta	Mäntsälän seurakunta
Naantalín seurakunta	Nakkilan seurakunta	NASTOLAN SEURAKUNTA† 1.1.2016 alkaen Nastolan seurakunta on osa Lahden seurakuntayhtymää www.lahdenseurakuntayhtyma.fi	
Nurmijärven seurakunta	Orimattilan seurakunta	Oriveden seurakunta	Oulaisten seurakunta
 OULUN ev.-lut. seurakunnat Sinun tähtesi	Oulunkylän seurakunta, Helsinki		Paavalin seurakunta, Helsinki
 Padasjoen seurakunta†	Pakilan seurakunta, Helsinki	Parkanon seurakunta	Perhon seurakunta
Pielaveden seurakunta	Pihtiputaan seurakunta	Pomarkun seurakunta	
Porin Teljän seurakunta	Pornaisten seurakunta		Posion seurakunta
 Pudasjärven seurakunta	Pyhäjoen seurakunta	Ranuan seurakunta	Rautjärven seurakunta
Riihimäen seurakunta www.riihimaenseurakunta.fi	Ruokolahden seurakunta	Ruoveden seurakunta	Saarijärven seurakunta, Kannonkosken, Kivijärven ja Pylkönmäen kappeliseurakunnat

Maavoimien komentaja tarkastuskäynnillä Lahdessa Hämeen kutsunnat kokoavat 2400 nuorta ”syyniin”

Maavoimien komentaja, kenraaliluutnantti **Seppo Toivonen** vieraili Lahdessa tarkastamassa Hämeen aluetoimiston toimintaa. Samalla Toivonen ja muut upseerit vierailivat Lahden Sotaveteraanien Keski-Lahden jakoksen aamukahvitilaisuudessa yhdessä aluetoimiston henkilökunnan kanssa.

Hämeen asevelvollisuussektorin päällikkö, majuri **Pasi Virtanen** kertoi puolustusvoimien ajankohtaisista asioista. Syksyn asevelvollisuuskutsunnat pyörivät parhaillaan. Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä järjestetään yhteensä 41 kutsuntatilaisuutta 22 paikkakunnalla.

Majuri Virtanen kertoi, että kutsunnoissa vapautetaan palveluksesta noin 15 % tarkastetuista. Vamman tai sairauden vuoksi kokonaan vapautetaan

noin kahdeksan prosenttia ja noin kuusi prosenttia saa lykäystä asevelvollisuudesta. Hämeen piirin alueella tämän vuoden kutsuttavia on 2400.

Asevelvollisuuden keskeyttävien määrä on laskenut. Se on nyt noin 10 %:n tienoilla, kun se aiemmin oli viitisen prosenttia enemmän, Virtanen kertoi.

Reserviläiset avustavat

Asevelvollisten ruumiillisen ennakkokunnon heikkenemisestä on kirjoitettu ja puhuttu paljon viime vuosina. Virtanen sanoo, että kuntokartan ääripäät ovat korostuneet viime aikoina, eli niin, että erittäin hyväkuntoiset ja kovin huonokuntoiset ovat lisääntyneet.

Kutsunnat ovat aluetoimiston työstä vain osa. Toimisto valmistelee alueen kertausharjoitukset ja hoitaa kutsutta-

vat niihin. Toimisto huolehtii myös paikallispuolustuksen järjestämisestä, maanpuolustuskoulutuksen tukemisesta ja avustaa tarvittaessa muita viranomaisia.

Koska Lahdessa ei ole enää omaa joukko-osastoa, niin sotaveteraanien juhlatilaisuuksissa avustajina toimivat lähinnä reserviläiset. Hämeenlinnassa sijaitseva Panssaridivisioona avustaa tarpeen vaatiessa, Virtanen toteaa.

Kamppailu Hälvälästä

Hälvälän siviiliampumaradan säilyttämiskamppailu käy parhaillaan kuumana maakunnassa. Suomen ampumaurheiluliittojen edustaja on käynyt Lahdessa kertomassa radan tarpeellisuudesta Päijät-Hämeen maakuntaliiton johdolle ja Päijät-Hämeen Liikunta ja

Urheilu ry avustaa asiassa. Asiantuntijana on Hollolan kunnan ja maakuntaliiton välillä.

Puolustusvoimat jatkaa Hälvälän harjoitusalueen käyttöä vielä pitkään. Alue jätetään tämän hetken tiedon mukaan vuonna 2035, kun alueen puhdistus on loppuun suoritettu. Tällä hetkellä Panssaridivisioona, Kaartin Rykmentti ja puolustusvoimien logistiikkakeskus käyttävät aluetta noin 40 viikkoa vuodessa, joten Hälvälän käyttö on edelleen vilkasta, vaikka Hennalan varuskunnassa ei ole enää omia joukkoja.

Maavoimien komentaja Seppo Toivonen keskusteli veteraanien kanssa leppoisasti kahvikupin ääressä ja veteraanit kyselivät innokkaasti puolustusvoimien nykytilanteesta. Komentaja kertoi lähteneensä Kangasalta vapaaehtoiseksi va-

Maavoimien komentaja Seppo Toivonen pistäytyi sotaveteraanien aamukahvitilaisuudessa ennen piiritoimiston tarkastusta.

rusmieheksi Tampereelle ja siitä lähti ura armeijassa käyntiin. Valtion virastotalon kahvilasta komentaja siirtyi tarkastajien kanssa yläkertaan aluetoimiston tiloihin suorittamaan tarkastusta.

Teksti ja kuva: Lasse Koskinen

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2016 toivottaen

	Sievin seurakunta	Siikalatvan seurakunta	
Sipoon seurakuntayhtymä Sibbo kyrkliga samfällighet	Someron seurakunta	Sotkamon seurakunta	Sulkavan seurakunta
Suomussalmen seurakunta	Säkylän seurakunta	Sääksmäen seurakunta	Taipalsaaren seurakunta
Tammelan seurakunta	Tampereen ev.lut.seurakunnat	Tervolan seurakunta	Tohmajärven seurakunta
Toholammin ev.lut.seurakunta		Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	
Tyrnävän seurakunta	Rauhallista joulua ja siunausta vuodelle 2016 VAASAN SUOMALAINEN SEURAKUNTA	Vimpelin seurakunta	Virtain seurakunta
Vähänkyrön seurakunta	Ylivieskan seurakunta	Äänekosken seurakunta	

Jäätie – suora yhteys Ruotsiin

Jäätien muistomerkit molemmiin puolin Merenkurkkua kertovat tien merkityksestä Talvisotaan joutuneelle Suomelle. Ruotsi avusti Suomea Talvisodassa monin eri tavoin, mm. vapaaehtoisjoukoin sekä ase- ja ammustoimituksin. Vuoden 1940 alussa meren jäätyessä ja satamien tultua suljetuiksi ainoa kuljetusyhteys länteen oli Tornion ja Haaparannan kautta. Tämä kiertoreitti luonnollisesti ruuhkautui pahasti ja uhkana oli lisäksi, että venäläiset onnistuisivat tavoitteessaan yhteyden katkaisemiseksi.

Poikkeuksellisen kylmä talvi synnytti pohjalaisissa suojeluskunta- ja teollisuuspiireissä ajatuksen jäätien avaamisesta Uumajan Holmsundista Vaasaan. Jäätiehanke sai sotilasviranomaisten tuen ja sen toteuttajaksi määrättiin piiri-insinööri Torsten Nordström. Valassaarten majakanvartija Karl Nykvist toi hankkeeseen Merenkurkun alueen paikallistuntemuksen. Ruotsi ei ollut hankkeessa virallisesti mukana, mutta suuri joukko vapaaehtoisia kuorma-autoyrittäjiä takasi kuljetusten toteutumisen. Vastuutoimijana Ruotsissa oli Lastbilföreningen i Södra Västerbottenin puheenjohtaja N.S. Ericsson.

Hanke oli erittäin riskipitoinen. Jäätynyt meri on aina petollinen, aurattu tie umpeutui lähes päivittäin kovissa tuis-kuissa ja venäläisiä pommi-koneita tuli varoa. Valkoisiksi kalkitut autokolonnat matka-

sivat yleensä öisin. Vaikeuksista huolimatta vahingot jäivät verraten vähäisiksi suhteessa hankkeen kokoon. Kuusi kuorma-autoa vajosi mereen, yksi aura-auton kuljettaja menehtyi tien perustamisvaiheessa.

Tie avattiin 19.2.1940. Vaikeissa olosuhteissa lähes 800 kuljettajaa kuorma-autoineen toi yli 2000 autolastillista sotamateriaalia ja huoltotarvikkeita 120 km pituisen matkan Merenkurkun yli. Lisäksi 53 tankkiautolla tuotiin lähes 100 tonnia bensiiniä Vaasaan. Paluukuormina Ruotsiin vietiin yli 1000 tonnia selluloosaa. Vielä rauhanteon jälkeen yli 200 vapaaehtoista ruotsalaiskuljettajaa kuorma-autoineen avusti Kannaksen evakuoinnissa. Tie suljettiin lopullisesti 22.3.1940.

Vaasalaiset sotaveteraanit aktiivisia

Vaasalaisten sotaveteraanien keskuudessa syntyi 1990-luvulla ajatus saada Talvisodan jäätielle ja sen sankareille muistomerkit Vaasaan ja Holmsundiin kunnioittamaan sekä jäätien toteutuksesta vastanneita että vaarallisiin kuljetuksiin osallistunutta suurta vapaaehtoisten kuorma-autoilijoiden joukkoa. Vaasalaisvoimin toteutui muistomerkin Vaasan osuus, kun Talvisodan päättymisen 60-vuotismuistopäivänä 13.3.2000 Tiklas-puistossa paljastettiin kuvanveistäjä Pekka Jylhän teos Kultainen käsi. Muistomerkin paljastanut Vaasan Sotaveteraanipiirin pu-

heenjohtaja Holger Strandberg päätti avajaispuheensa ruotsalaisille vapaaehtoisille kohdistettuihin kiitoksiin: ”Kiitos, että Te autoitte meitä niin, että tänään saamme elää vapaassa Isänmaassa, itsenäisessä Suomessa. Kiitos, että itse saamme päättää kohtalostamme”. Vaasalaiset sotaveteraanit tekevät vuosittain kunniakäynnin muistomerkillä 13.3.

Arvokas ruotsalaisapu sai oman muistomerkkinsä Holmsundin satamaan viisi vuotta myöhemmin, kun Finlands Krigsveteraner i Sverige, Lions Club Holmsund, Västerbottens Regementes Museum ja Sveriges Åkeriföretag -yhteisöjen toimesta aikaansaatu muistolaatta paljastettiin jäätien lähtöpisteessä 25.9.2005. Paikalla oli vielä jäätien varsinaisia sankareita, ruotsalaisia vapaaehtoisikuljettajia. Muistomerkin paljastuksen suoritti Suomen Ruotsin suurlähettiläs Pertti Torstila. Puheessaan Torstila välitti kuljettajaveteraaneille saman tervehdyksen kuin pääministeri Churchill aikanaan suomalaisille sotilaille: ”Tahdonvoimallanne ja päätäväisyydellänne näytitte maailmalle, mihin vapaat ihmiset pystyvät”. Suomalaisten sotaveteraanien kiitollisen tervehdyksen näille jäätien sankareille toi kanslianeuvos Holger Strandberg Vaasan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajan ominaisuudessa.

Muistomerkkiä ja sen sanaa vaalitaan myös Ruotsin puolella. Holmsundissa järjes-

tettiin 27.9.2015 muistomerkin paljastamisen 10-vuotismuistoksi pienimuotoinen juhlatilaisuus, jossa oli paikalla mm. kuljetuksiin osallistunut kuor-

ma-auto sekä Finlands Krigsveteraner i Sverige -yhdistyksen jäseniä.

Ilkka Virtanen

Kultainen käsi -muistomerkki paljastettiin Vaasassa 13.3.2000.

Valkoiseksi kalkittu autokolonna jäätien kinoksissa
Kuva: Yle:n arkisto

Kaaviokuva Merenkurkun jäätiestä (Jarl Finne)

Muistotilaisuus pidettiin Holmsundissa 27.9.2015. Keskellä alueen ainoa sotaveteraani Rolf Nyback ja hänen vierellään kotirintaman lottatehtävissä palvelleet Ethel Furu ja Irma Larsson. Takana oikealla olevalla autolla on Talvisodan aikana kuljetettu tavaraa. Vasemmanpuolinen auto on 1950-luvun ruotsalaista mallistoa. Kuva: Inger Nilsson

Veikko Juvonen koki Raattentien ja Talin taistelut

Karvain mielin hän sai katsella, kun vihollinen valtasi hänen ja hänen vanhempiensa rakkaat kotikonnut Karjalassa, jotka olivat olleet suvun hallussa jo vuosisatojen ajan.

Mieltä lämmitti tunte mattoman iäkkään herrasmiehen Veikolle ja hänen sotilastoverilleen tarjoama jouluateria juuri ennen tositoimiin lähtöä.

Lapsuuden maisemat

Veikko Juvonen näki päivänvalonsa heinäkuussa 1918 Ventelän tilalla Karjalassa Vuoksen Uudessakylässä isänsä Tahvo Juvosen ja äitinsä Anna Marian (o.s. Hanninen) kuopuksena.

Tahvo Juvonen oli käynyt hakemassa puolisonsa läheisen Heinjoen pitäjän Kopralan kylästä nelisenkymmenen kilometrin päästä.

Hannisten suku oli monipuolista ja aktiivista, esimerkkinä tästä Anna Marian veli Antti Hanninen vaikutti vuonna 1911 valitussa eduskunnassa.

– Tänne hän pääsi silloisen kokoomuksen listoilta. Pian hän kuitenkin huomasi olevansa väärässä puolueessa, että hänen kuuluisikin olla Maalaisliutossa. Hän vaihtoikin puoluetta. Liekö tämän syytä, että hän ei tullut sitten valittua uudestaan, Veikko Juvonen kertoo.

Ennen Veikkoa perheeseen oli syntynyt Esteri-niminen tyttö. Kolmetoista pitkää vuotta vanhemmat koettivat saada tilalle miespuolista suvun jatkajaa, kunnes hartaasti odotettu pieni isäntä syntyi.

Tahvo Juvonen huokasi helpotuksesta, suvun nimi sai Veikossa jatkumon - suku oli hallinnut Ventelän tilaa jo vuodesta 1675 lähtien eli yli kolmisensataa vuotta. Tila oli jakaantunut aikanaan kolmen veljeksien kesken käsittäen kukin toistakymmentä hehtaaria peltoa.

– Vuoksela sijaitsee Keski-Kannaksella. Voidaan sanoa, kun Viipurista vedetään suora viiva Laatokalle lännestä itään, niin se oli suunnilleen puolivälissä, tämä syntymäpaikkani. Isäni osalle oli tullut myös maita Vasikkasaaresta, joka sijaitsi Äyräpään kirkon kohdalla keskellä Vuoksen virtaa.

Sota alkanut

Veikko Juvonen aloitti asevelvollisuuden tammikuussa 1939.

Veikko Juvonen nuorena asevelvollisena.

Asevelvollisuusajan loppupuolella 30.11. nuoren miehen silmiin iski rautatieaseman kioskissa ollut Ilta-Sanomien etusivumainos: ”Neuvostoliitto hyökännyt Suomeen”.

Juvonen kiirehti taksilla suoraan joukko-osastonsa luokse, joka oli sijoitettuna Riihimäellä armeijan parakkeihin. Joukko-osastosta hän oli ollut vatsasairauden takia poissa.

– Parakeilla kirjauduin tehtävääni alokaskouluttajana. Muistan miten kaikki puhuivat sodasta ja olivat järkyttyneitä.

Vielä ollessaan Riihimäellä Veikko sai vanhemmiltaan kirjeen, joka oli postitettu Vilppulasta, Pohjois-Hämeestä.

– Äitini kirjoitti, että he ovat saapuneet sinne evakkoon, ja talossa on puhelin. Hän toivoi, että voisin soittaa hänelle, jos se vain suinkin on mahdollista.

Oli jouluaatonaamu. Veikko lähti välittömästi Riihimäen asemalle yhden sotilastoverinsa kanssa.

– Soitin aseman puhelimesta äidilleni. Se oli unohtumaton tapaus ja oli helpottavaa kuulla, että perheeni oli turvassa.

Ihmeellinen jouluateria

Puhelun jälkeen Veikko ystävänsä kanssa päätti mennä ravintolaan jouluaaton kunniaksi. He silmäilivät asemaravintolan tiskin yläpuolella olevia hintoja ja miettivät, mihinkä rahat riittävät, juodako vain kahvit vai syödäkö jotakin vaatimatonta. Siinä pähkiessään heidän takaansa kuului yllättäen ”Mitäs pojat, haluatteko syödä”?

Sotilaspuvuissa olevat miehet kääntyivät ympäri ja näkivät vanhemmanpuoleisen herran, joka jatkoi: ”Että minä maksaisin, jos haluatte syödä”.

– Kiitimme ja tietysti suosituimme tähän tarjoukseen. Otimme parasta päältä ja söimme kukkuralautasellisen mitä maistavampaa jouluruokaa. Olimme äärettömän kiitollisia miehelle, joka toi meille todellisen jouluaaton ja mielen.

Veikko ei tänäkään päivänä tiedä, kuka heidän hyvän tekijänsä oli.

– Tällä tavoin hän toi esille sitä talvisodan henkeä, josta niin paljon vielä jälkeenpäinkin puhutaan. Tämä mies tiesi, mitä meillä oli edessäpäin, Juvonen toteaa.

Pommituksen keskellä

Joulupäivänä olikin jo lähtö rintamalle ja ensimmäinen koettelu kynnyksellä. Aamulla rintamalle lähteville sotilaille ilmoitettiin, että lähtö siirretäänkin turvallisuussyistä illaksi.

– Aikaa tappaaksemme kävelin sotilastoverini kanssa kaupungin keskustassa ja ajattelimme mennä kahville, kun pillit alkoivat yllättäen ulvoa sen merkiksi, että venäläiset pommikoneet ovat tulossa.

Kohta massiivinen vihollispommittajan laivue olikin samassa aivan kaupungin yllä. Hävittäjien lastiruumat aukenevat ja raskaita pommeja alkoi sadella asukkaiden ja rakennuksien päälle.

– Koneet tulivat uudestaan ja uudestaan sekä kaartelivat kaupungin yllä, Juvonen muistaa.

Veikon sydäntä kouraisi. Tähänkö hänen sotatientsä päättyy, hän ennätti mielessä pohdita. Veikko makasi erään pääkadun rakennuksen kivijalan vieressä kasvot maahan painautuneena.

Hän näki, kuinka Seurahuone sai osuman ja syttyi palamaan. Myös seurantaloon osui pommi. Kolmas pommi sytytti puolestaan läheisen puutalon ilmiliekkeihin.

– Kuulin, kuinka paloautot pillit ulvoen tulivat sammuttamaan sitä. Myös ambulanssit kiitivät ujeltaen ohitseni.

Räjähdyksien sarjat seurasi toinen toistaan. Kaikkialla vallitsi kaaos. Veikko pelkäsi henkensä edestä, samoin lähelle suojautunut sotilastoveri.

– Juttu lienee sillä tavalla, että koneet oli määrätty pommittamaan Riihimäen asemaa ja asemalaitureita, sodan kannalta tärkeää on tuhoata rautatieyhteyksiä. Sinne oli

kuitenkin keskitetty meidän ilmatorjunta niin, että viholliskoneet joutuivat väistämään. Heidän suunnitelmansa meni myttyyn, mutta saivat kuitenkin pudotettua pomminsa kaupunkiin, Juvonen kertoo.

Sotilastoverukset selviytyivät ensimmäisestä kovasta koettelemuksesta.

Lähtö rintamalle

Ennen tätä tapahtumaa ja lähtöä Riihimäeltä sotatoimiin, miehistä oli koottu vapaaehtoinen Sissipataljoona 1, johon Veikko ilmoittautui.

Hän nousi muiden sotilaiden kanssa junaan ja tuntematon matkanpää alkoi.

– Meidät lastattiin tavaravaunuihin. Juna nytkähti liikkeelle ja jännityksellä seurassimme, lähdemmekö pohjoiseen vai itään. Ei meille ilmoitettu, mihin meitä viedään. Sen pystyimme kuitenkin toteamaan, että itään päin mentiin.

– Kuinka ollakaan, Kouvolassa lähdettiin pohjoista kohti. Lopulta tulimme Mikkelin ja nukuimme vaunun lattialla kylmissämme ja hytisten.

Mikkelin juna lähti Kuopio-

ta kohti ja saapui sinne tapainpäivän iltana. Kaikkialla oli pilkkopimeä, mutta jostakin syystä Kuopion asemalla paloi valot.

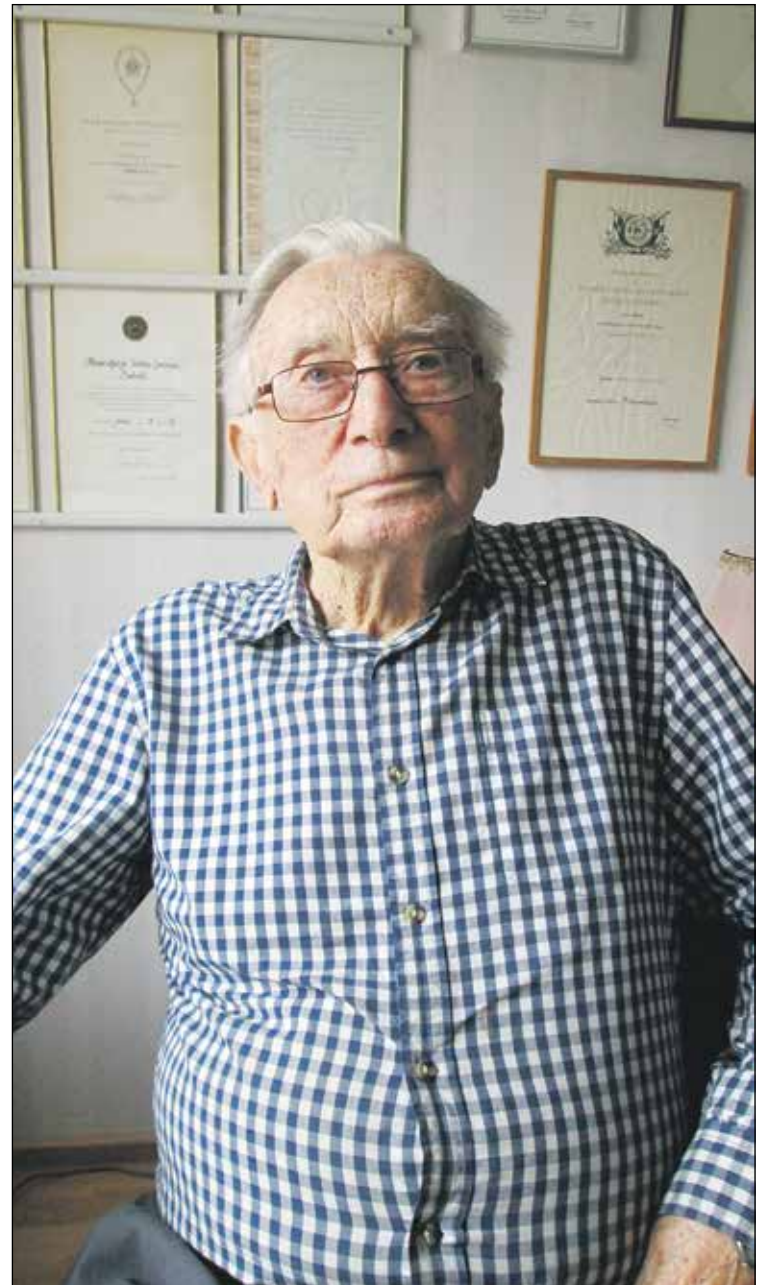
– Näimme, että asemalaituri oli aivan täynnä väkeä. Ja siellä oli paljon nuoria neitoja. He olivat tietysti tulleet katsomaan rintamalle meneviä poikia! Juttelimme heidän kanssaan ja tytöt antoivat meille osoitteitaan, joihin sitten rintamalta kirjoittelimmekin.

Junan alkaessa lähestyä Kaajanin asemaa oli puolestaan vielä valoisaa. Ennen asemalle saapumista ulkoa alkoi kuulua kovaa hälyä ja meteliä.

”Ovet heti auki ja ulos! Venäläisiä hävittäjiä on tulossa pommittamaan!” Sotilaat hypäsivät kiireen vilkkaa ulos vaunuista puiden alle suojaan.

– Lunta oli hirveästi. Pommia alkoi pudota, mutta onneksemme ne eivät osuneet meihin eikä junaamme. Täältä meidät haettiin kuorma-autoilla ja niiden lavoilla vietiin Kaajanin koululle.

– Sieltä matka jatkui 27.12. kohti Suomussalmia. Saavuimme perille aamuyöstä. Siellä oli

Veikko Juvonen kodissaan Hämeenlinnassa.

ollut kovat taistelut ja venäläiset edenneet. Suomalaisilla oli täällä vähän joukkoja.

Tästä alkoi Veikko Juvosen todellinen talvisodan taival - Raatteen tien taistelut - joihin hän henkilökohtaisesti osallistui.

– Toinen tiukka paikka olivat sodan loppuvaiheessa Talin taistelut. Ihantalaan minun ei tarvinnut enää mennä, Juvonen toteaa.

Avaimen tarina

Jatkosodan päättyessä Juvonen oli Antrean Kuparsaassa. Aselevon tultua hän anoi välittömästi, että pääsisi käymään vielä kerran kotitilallaan Vuoksella.

– Sain yhden vuorokauden loman, koska ymmärrettiin että se on viimeinen mahdollisuus. Hyppäsin pyörän selkään ja lähdin polkemaan. Loppupäässä jouduin vielä kiertämään suuren lenkin, kun Vuosalmen läpi ei pystynyt ajamaan. Se oli venäläisten hallussa.

Oltuaan jo hyvin lähellä - noin 200 metrin päässä kotitalosta – Veikko näki suomalaisia sotilaita. Heiltä hän sai vielä varmistuksen, että aluetta ei ollut miinoitettu.

– Ja niin minä sitten menin kotiin. Surullisena katselin ympärilleni ja näin, kuinka navettarakennus oli tuhoutunut. Aittarakennukset ja saunarakennus olivat kuitenkin säilyneet. Päärakennus oli pystyssä, mutta vaurioituneena.

– Tila sijaitsi runsaan kahden kilometrin päässä Vuosalmen sillanpäästä. Ja Äyräpään

kirkoltakin oli matkaa vain noin neljä kilometriä. Tilasta oli näköala Vuoksen toiselle puolelle, jossa venäläiset olivat ja niin he tietysti pommittivat maatilaamme.

Juvonen astui muistoja runsaasti sisältäneeseen vaurioituneeseen kotitaloonsa.

– Kävelin siellä huoneita pitkin ja muistan, miten kaikki ikkunat olivat särkyneet. Mutta yksi ikkunaruutu oli ehyenä, ja sen minä rikoin. Nyt olen odottanut, että koska minua lähestytään asiasta lähettämällä siitä lasku.

Juvonen kertoo vielä taloon liittyvän yhden yksityiskohdan. Veikko pääsi jatkosodan viimeisen taisteluvaiheen aikana käväisemään Ähtärin evakopaikassa tapaamassa vanhempiaan.

Keskustelut leijuivat tummansävyisinä ja ikään kuin tilannetta keventääkseen Veikon äiti äkkiä totesi: ”Minnuu ei harmita mikkää muu niin kovast, ko se, ko myö ei otettu mein tuvan avvainta mukkaan. Mil myö nyt päässään kottiin, ko mennää takasi Karjalaa, ko meil ei oo avvainta!”

Kaikki alkoivat nauraa ja asia jäi siihen.

– Mutta kuinka ollakaan, kun tein aselevon solmisen jälkeen tämän viimeisen käyntini, tuvan oven lähellä, kaiken roskan keskellä, jaloissani helähti jotakin. Mieleeni nousi, että josko se olisi se tuvan avain. Ja sehän se oli! Laitoin avaimen taskuuni. Ja sitten, kun sodan jälkeen pääsin siviiliin, sanoin äidilleni, että tässä se tuvan

Kotitilan avain, se mitä tilasta jäi jäljelle. Avain on Veikko Juvosen seinällä sitä varten rakennetussa pienessä telineessä.

avain sitten on sinulle!

Kyseinen avain on nykyisin Veikon hallussa.

– Olen erikseen teettänyt kaapin sille ja avain on tallessa kaapissa asunnon seinällä.

Monessa mukana

Juvonen on ennättänyt elämänsä aikana hoitaa lukuisia luottamustehtäviä. Hän on toiminut muun muassa osuusmeijeritoiminnassa, politiikassa, Karjalan liitossa ja monessa muussa. Niin monessa, että hänelle myönnettiin lopulta kunnallisneuvoksen arvonimi.

Elämänkumppani ja puoliso Martta on saanut siirtyä jo ajasta kirkkauteen, mutta kaikki neljä tytärtä elävät.

Veikon isä Tahvo Juvonen jälleenrakentamassa ja korjaamassa tilaansa Karjalassa.

– Martan tapasin sodan aikana. Martta oli ahkera ja toimelias. Yhdessä kannoimme molemmat kortemme kekoon Kalvolassa sijainneen kotitilamme eteen.

– Maanviljelijänä jatkoin sukumme vuosisataisia perintei-

tä, vaikkakaan minusta ei tullut tilamme jatkajaa Karjalaan kuten isäni haaveena oli, Juvonen toteaa.

Tarja Lappalainen

Pohjanmaan Kiinteistötekniikka Oy Alavieska -rakennusautomaatiota-	K&K Mustoset Ay Enonkoski	Sun Chemical Oy Espoo
Remontti Jori Oy Espoo	Hovila Oy Espoo	Bitrac Oy Espoo www.bitrac.fi
Geotek Oy Espoo	E. M. Pekkinen Oy Espoo	Vesijohtoliike J. Laitinen Oy Espoo
Asianajotoimisto Bergholm Oy Espoo, puh.09-689 88760	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Espoosta! 	Top Building Oy Espoo
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	HK-Asennus Halikko	Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy Hamina

Sotaveteraani-lehti 50 vuotta sitten

Sotaveteraani-lehti aloittaa uuden palstan. Liiton toimihenkilöt vuorolleen poimivat joitain kohtia 50 vuotta sitten ilmestyneestä leh-

destä. Sotaveteraaniliiton edeltäjäyhteisöillä Rintamamiesten Asuntoliitolla, Rintamamies-

ten Asunto- ja huoltoliitolla ja Suomen Sotaveteraaniliitolla on ollut vuodesta 1957 lähtien oma lehti, ensin alkuun Kur-

kihirsi ja sitten RM Rakentaja -nimisinä. Vuonna 1964 alkoi ilmestyä Suomen Sotaveteraani-lehti, joka aluksi oli A4-

kyisenkaltainen Sotaveteraani - Krigsveteranen -lehti.

Poimintoja Suomen Sotaveteraani 3–4/1965 lehdestä

Sotaveteraani Helmer Selinin aloitteesta toteutettiin neljän päivän mittainen retki vanhoille taistelupaikoille ja Leningradiin. Retkelle osallistui 120 sotaveteraania. Uutta suurempaa retkeä suunniteltiin seuraavalle kesälle.

Suomen Sotaveteraaniliitto uudisti sen edeltäjän Rintamamiesten Asunto- ja Huoltoliiton edustajien tekemän esityksen Suomen Rintamamiesveteraanien Asunto- ja Tukiliiton kanssa yhteistoiminnasta liittojen kesken. Lehdessä 4/1965 uudistetaan yhteistyövetoomus veteraanijärjestöjen voimien yhdistämisestä.

Kerrostalo huoneistoja oli rakenteilla ainakin Oulussa, Raahessa, Joensuussa, Jyväskylässä ja Kokkolassa yhteensä 184 huoneistoa. Näiden valmistuttua liiton ja jäsenyhdistysten toimin on veteraaneille valmistunut yli 1000 asuntoa.

Liitolla on 15 piiriä. Pohjois-Pohjanmaan edustajana liiton valtuuston jäseneksi oli nimetty Gunnar Laatio.

Uusia yhdistyksiä oli perustettu Ylivieskaan, Virolle, Kylmäkoskelle ja Valkeakoski-Sääksmäelle.

Luettelo liiton toimesta tehdyistä aloitteista ja esityksistä sotaveteraaneille vuodesta 1957 lähtien. Vuonna 1965 oltu erityisen toimeliaita eduskunnan, pääministerin ja sosiaali- ja terveysministerin suuntaan. Ehdotukset koskivat mm: ylimääräisten (sota-) eläkkeiden varaamista puutteenalaiseen tilaan joutuneille sotaveteraaneille, sotaveteraanien leskille ja alaikäisille lapsille; sotien aikana varusmiehinä maanpuolustustehtävissä palvelleiden miesten sekä naisten valtion ikälisä-, vuosiloma- ja eläkeoikeuksien parantamista ja esitystä komitean asettamisesta sotaveteraanihuoltoon liittyvien kysymysten tutkimiseksi ja käsittelemiseksi sekä tarpeellisten esitysten tekemistä varten.

Joulunumerossa esitellään liiton arvovaltainen yli 50-jäseninen Valtuuskunta. Joulutervehdyksen Sotaveteraaneille kirjoittaa Lapuan piispa Eero Lehtinen.

Markku Seppä

Autotarvikeliike Ossi Holopainen

Hamina

Kuljetus Simo litti Ky

Hartola

Hauhon Myllärit Oy

Hauho

Aluteräs Oy

Haukipudas

Hyvää Joulua
Sotaveteraaneille Heinolasta!

Tiori Kuljetus Oy

Helsinki

Sähkö-Jussi Oy

Helsinki

Oy Konwell Ab

Helsinki

Lihatukku Heikin Liha Oy

Helsinki

Kiviveistämö Levander Oy

Helsinki

Söderkullan Kaivin Oy

Helsinki

Crnet Oy

Helsinki

OPR-Vakuus Oy

Helsinki

Suomen Varustamot ry

Helsinki

Cash Back Finland

Helsinki

Kari Silvennoinen Ky

Helsinki
www.silvennoinen.fi

Onnin Auto Oy

Helsinki

Töölön Pianokeskus Oy

Helsinki
www.pianokeskus.fi

Terramare Oy

Helsinki

Urheiluopistosäätiö

Helsinki

Asianajotoimisto Nousiainen&Saares Oy

Helsinki

Hevosia ja niiden isäntiä

Sitkeä on tarina siitä, että useimpien elämässään tavalla tai toisella menestyneiden miesten takana on häntä tukenut nainen. Toisaalta, kun katsotaan kaukaista - useimmiten sotaista - menneisyyttä tuon huomion voisi myös ilmaista siten, että useiden sotapäälliköiden alla on ollut hevonen. Toki tiedämme, että kautta menneen ajan ja niin kauan kuin ihmisiä ja hevosia on ollut olemassa, hevonen on uskollisesti palvellut isäntäänsä sekä rauhan että sodan toiminna. Tästä on olemassa vanhoja kirjoituksia. Monella tunnetulla hevosella on ollut varsin omalaatuinen kohtalo. Tarkoituksena on kuvailla eräitä eräitä tunnettuja sotapäälliköitä ja heidän uskollisia hevosiaan.

Aleksanterin Bukefalos...

Makedonian kuninkaalle Filipokselle tarjottiin kerran ostettavaksi erittäin kookasta ja komeaa raudikko, thessalialaista oritta, joka tunsikin nimen Bukefalos. Tulinen ja vauhko ori ei ollut laskenut ketään selkäänsä, eikä laskenut myöskään Filipposta. Ei ihme, että kuningas nyrpisti nenäänsä ja käski viedä oriin ”hemmettiin”. Kuninkaan poika, tavallista raisumpi, mutta myös fiksu prinssi Aleksanteri seurasi kaupantekoa ja isänsä yrityksiä taltuttaa kuumaverinen raudikko. Aleksanteri kierteli hevosta ja näki sen käyttäytymisessä erään kummallisuuden: ori pelkäsi omaa varjoaan. Aleksanteri otti nyt oriin ja talutti sen vasten aurinkoa niin, ettei se nähnyt varjoaan. Rauhoiteltuaan oritta jonkin aikaa Aleksanteri hivutautui sen sivulle ja ponnahti äkkiä orin selkään. Ja silloin Aleksanteria vietiin! Hän häipyi tuulen nopeudella äimistyneen kuninkaan ja hoviväen näköpiiristä. Kerrotaan kuninkaan jo aikoneen jakaa perintönsä uudelleen, kun Bukefalosta tuotiin. Aleksanteri oli ”voittanut” ratsun, ja sen jälkeen ori totteli vain häntä ja laski vain hänet selkäänsä. Bukefalos seurasi Aleksanteria monilla sotaretkillä, kunnes lopulta kuoli Intian retkellä. Ratsunsa muistoksi ja kunniaksi Aleksanteri perusti kaupungin ja nimesi sen Bukefalaksi.

Alarikin ori...

Alarikilla - Länsi-Goottien kuuluisalla valloittaja-kunin-

kaalla oli myös tunnettu ratsu. Valitettavasti lähteeni eivät ratsun nimeä mainitse. Ratsun oli tietämän mukaan Bukefaloksen tapaan kookas ja voimakas sekä ovela. Se saattoi kesken - kesken taistelunkin - jättää ruokinta-ajan lähes työssä kaiken ja laukata tallille syöttökalukalonsa ääreen kenenkään voimatta tälle mitään. Ratsun joutui isäntänsä kuoltua tekemään tälle myös viimeisen palveluksen: Alarik haudattiin hevosensa selkään sidottuna erään padotun ja virtaavan joen pohjaan kaivettuun hautaan, jonka jälkeen veden virtaus vapautettiin. On kerrottu, että samaan hautaan olisi piilotettu myös Alarikin menestyksekkäillä sotaretkillä hankkimat valtavat rikkaudet. Mene ja tiedä.

Kustaa-kuninkaan nopea ratsu...

Kolmikymmenvuotisen sodan sankarikuninkaalla Kustaa II Adolfilla oli ratsunsa, joka on päässyt historian lehdille. Se on nykyään täytettynä näyteläytteenä Tukholman kuninkaanlinnan alakerrassa Livrustkammerissa. Mainitun sodan monet tarinat ja kertomukset ilmoittavat ratsun olleen kookkaan ja komean sotatorhin, mutta todellisuudessa se lieene ollut melkoisen pienikokoinen ja hoikkajalkainen. Ehkä jonkin verran arabialaista verta suonissaan ratsu oli nopea, jonka ominaisuuden mainitaan koituneen Kustaa-kuninkaan kohtaloksi Lützenissä 6. marraskuuta 1632 käydyssä taistelussa. Nimittäin juuri nopeudessa ratsu jätti jälkeensä muun ruotsalaisen ratsuväen, ja kuningas joutui sakeassa sumussa yksinään vihollistensa keskelle, jolloin eräs herttua Wallensteinin kyrassieri ampui hänet.

Kustaa II Adolfin vastustajalla Breitenfeldissä syyskuussa 1630 käydyssä taistelussa Tillyllä oli myös historian mainitsema ratsu. Ratsun oli tarinoiden ja kertomusten mukaan todella suurikokoinen ja sen selässä Tilly pystyi tähtystämään yli taistelukentän. Kun ratsu kuoli, Tilly menetti myös taistelun. Mainitaan Tillyn ennen taistelua naureskelleen, kun hän näki suomalaisten hakkapeliittain pienet ja mitättömän näköiset ratsut. Kuten tiedämme tuosta taistelusta, saksalaisten hymyt kyllä hyytyivät.

Kaarlen komea ratsu...

Toisella kuuluisalla ruotsalaisella sotarikuninkaalla Kaarle XII:lla oli ratsu, joka oli ehtinyt palvella sotaretkillä myös hänen isäänsä kuningas Kaarle XI:sta. Ratsulla oli varsin kierumainen elämäntaival. Vuonna 1676 Lundin taistelussa kuningas oli menettänyt oman hevosensa. Eräs rakuuna, nimeltä Ståle, antoi hänelle oman ratsunsa. Taistelun jatkuessa ratsu osoittautui todelliseksi sotaratsuksi, joten kuningas ei palauttanutkaan sitä taistelun päätyttyä omistajalleen. Tosin Ståle ei joutunut tästä pahemmin kärsimään, sillä kuningas leipoi hänestä kornetin ja antoi hänelle aatelistarvon nimellä Ridderståle. Kaarle XI:n kuoltua vilustumisen seurauksena ratsu joutui hänen pojalleen.

Kaarle XII pyöri ympäri Eurooppaa ratsunsa selässä. Pulavassa sen kerrotaan pelastaneen isäntänsä hengen varsin täpärässä paikassa. Turkin retkellä ratsu joutui Benderin taistelussa vihollisen saaliiksi, mutta suurilla lunnaila se lunastettiin kuninkaalle takaisin. Paluumatkalla Ruotsiin ratsu joutui jälleen vihollisten haltuun ja taas se ostettiin vapaaksi. Lopulta ratsun elämänsä päättyi luonnollisella tavalla paikassa, missä se oli oikeastaan alkanut: vuonna 1718 ratsu kuoli Lundissa peräti 47-vuotiaana.

Napoleonin ratsasti...

Napoleonista on mainittu, että hän ”ratsasti kuin teurastaja”. Hän nimittäin aivan riippui satulasta. Pienikokoisena ja siksi rehvastelunhaluisena Napoleon kuitenkin mielellään esiintyi ja kuvautti itsensä ratsun selässä. Tämä ratsu oli valkoinen ori, joka oli saatu lahjaksi joltain arabiruhtinaalta. Jostain syystä Napoleonin oli vaikea pysyä satulassa, jos ratsu teki äkillisen sivuliikkeen. Useaan kertaan hoviherrojen ja marsalkoiden oli nostettava hänet takaisin satulaan. Putoilemisen syyksi on mainittu erästä vaikeahkoa sairautta, joka jääkööt tässä mainitsematta.

Sandels'in Bijou...

Myös Suomen sodan sankareilla on ollut tunnettuja ratsuja. Sandelsin ratsusta Bijousta Runeberg runoilee, että ”ohi joukkojen lens’ orhi valkoinen veripurppurahohteessaan”. Von

Döbelnin ratsu taas oli piki-musta, jonka selässä hän ”ratsasti ohi aukkoja katsellen.

Marskin ”kaksoiset”...

Suomen marsalkka Mannerheim oli myös innokas ratsu-mies. Onpa hänet tämän harrastuksensa takia ikuistettukin hevosensa selässä. Anderman ja Kathy olivat häneen ratsuhevosiaan. Joka-aamuinen ratsastus oli mikkeliäisille tuttu näky nimenomaan jatkosodan ajalta, harrastus, joka jatkuvasti tuotti harmaita hiuksia marsalkan turvallisuusmiehille. On toki myönnettävä, että parhaimmat kuvat marsalkasta onkin, kun hän istuu ratsunsa selässä arvokkaana ja suoraryhtisenä.

Historia kertoo, ettei hevonen ole ollut vain tunnettujen henkilöiden yksityisomaisuutta. Meidän suomalaisten poh-

joissa olosuhteissa tämä uskollinen luontokappale on suorittanut tehtäviä, joita ei vain ole valitettavasti juuri ikuistettu. Mutta ainakin sotaromaani ”Tuntematon sotilas” antaa kalpean aavistuksen siitä arvonnasta, mitä sotiemme rintamamiehet tunsivat hevostaan kohtaan. Onhan siinä kuvattu myös hevosensa kohtalo sodan keskellä. Lieene todettava lopuksi, että sotapäällikkö ylväänä ratsunsa selässä istuen on komea näky, kun näkyä vertaa öljynhajuisessa motomekaanisessa sotakoneessa istuvaan päällikköön. Vertaus on ontuva nykyaikana, mutta arvostaa hevosensa merkitystä nimenomaan taistelukentillä menneinä vuosina.

Anssi Vuorenmaa

Berner Oy
Helsinki

TERVEYSKIRJASTO .fi

Luotettavaa tietoa terveydestä ja sairauksista kaikille suomalaisille »

*Rauhallista
Joulua ja
Onnea
Vuodelle
2016!*

SLY-LEHTIPAINOT OY
Olemme osa Keski-suomalainen-konsernia

Huittisten JP-Rakennuspelti Oy Huittinen	Kytäjä Golf Oy Hyvinkää	Triplan Oy Hämeenlinna
Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Iittalasta! 	Kultakeskus Oy Hämeenlinna	OR-Wellness Oy li
Pohjanmaan Sähköpalvelu Oy Ilmajoki, Ylistaro www.pohjanmaansahkopalvelu.com	Velarium Oy Ab Imatra	Maalausliike E. Heiskanen Oy Imatra, www.e-heiskanen.fi
Imatran Logo-paino Ky Imatra	Kuusitunturi Oy Imatra	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Imatralta!
Charterbus R. Lundström Ky Inkoo	Disamed Oy Inkoo www.disamed.fi	Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara
Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Jojen kauppunnista! 	KKR Steel Oy Joensuu	HK Kolarikorjaamo ja Automaalaamo Oy Juankoski, www.hkautomaalaamo.fi
Kuljetusapu Kimmo Taipale Oy Jyväskylä, www.kuljetusjyvaskyla.fi	Suomen CNC-Koneistus Oy Jyväskylä	Erka Oy Järvenpää
Kaarinan Suodatintekniikka Oy Kaarina	LV-Keinoset Oy Kangasala	Kellosepänliike Korpola&Kumpp. Kangasala, www.ekangasala.fi/korpola
Ourex Oy Kangasala	Kuljetuspalvelu Vatilala Oy Kangasala	
Kiinnike-Heinonen Oy Kauhajoki	Moottorikoneistamo R-Koneistus Oy Kerava	Pelti-Expert Oy Heisitie 6, Kerava
Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Keuruulta Nro 111 		Kotkan Talohuolto Ky Kotka
Kuljetus Lampinen Ky Kotka	Insinööritoimisto Lasse Kilpinen Oy Kotka	Jatke Oy Kouvola
Varte Oy Kouvola	KORIAN PÖLKKY	Rakennusliike PK-Insinööritoimisto Oy Kouvola
Kymenlaakson Jäte Oy Kouvola	Koneurakointi Hermunen Kouvola	"palvelua iloisella mielellä" Puijon Kiinteistöpalvelu Oy Kuopio
Betola Oy Kuopio	Kuopion Talokeskus Oy Kuopio	Rakennussuunnittelutoimisto Sormunen&Timonen Oy Kuopio

Ipa-Pesu Oy Lahti	Kasit Oy Laihia	Nikko Oy Jakkula
Amitec Oy Laitila	Lappeenrannan Kuljetusosakeyhtiö	Automaalamo Jukka&Hytti Oy Lappeenranta
Conexpress Oy Lappeenranta	Topiron Ky Laukaa	FEMSy Oy Lempäälä
CARRUS DELTA OY Lieto	Kuljetusliike Veljekset Matilainen Ky Liperi	AH-Rakenne Häyrinen Ky Koskenkylä
Nuohouspalvelu Nygård Merikarvia, www.nuohouspalvelu.fi	J. Kaitainen Ky Miehikkälä	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Mynämäeltä!
Tasoite ja Maalaustyö Vista Oy Mäntsälä	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Naantalista! 	P. Dahlin Oy -eristysliike- Naantali
Nastolan Forest Huolto Oy Nastola	Laattatyö Wikman Oy Nokia	MH-Metalli Heikkonen Ky Nokia
AM-Suunnittelu Oy Nokia	Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes	Arkkitar Oy Klaukkala
Nurmijärven R. S. Rakennus Oy Nurmijärvi		Insinööritoimisto Erkki Heinonen Oy Oulu
OMP-Konepaja Oy Oulu	Kiimingin SOPRA OY	Oulun Moniasunnot Oy Oulu
Tilitoimisto Maila Vallström Oy Oulu, Kemi, www.tilitvallstrom.fi	Felox Finland Oy Oulu	Oulun Lämpöputkitus Oy Oulu
Oy Johnson Metall Ab Pirkkala	LC POMARKKU	Upcast Oy Pori
AK-Raudoitus Oy Porvoo	Vartioliike Edström Oy Ab Porvoo	Kuljetus Taponen A. Oy Pusula
Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä	NC-Taso Oy Pyhäsalmi	Kajomer Oy Pälkäne www.kajomer.fi
S-Taroil Oy Raisio	SuurSavohalli Rantasalmi www.suursavohalli.net	RTK Palvelu Oy Rauma

DSV

It's all about logistics

Puh. 020 738 8388 • info@fi.dsv.com • www.fi.dsv.com

Koivunen Oy

Autojen varaosat, lisävarusteet, kemikaalit ja työkalut

Fixus Kauppiat

www.fixus.fi

KUN HALUAT HYVÄÄ
TILAUSAJOPALVELUA
SOITA

P. Tyllilä Linja Oy.

Hyljekuja 6, 02270 ESPOO
(09) 888 1269 tai 888 1312

RAUHALLISTA

JOULUA

JA

ONNELLISTA

UUTTA VUOTTA!

KOKOOMUS

”Pikkutietoutta kauniista Karjalasta” Luovutetun alueen kirkkoja 6

Säkkijärven ensimmäinen kirkko, josta on säilynyt tietoja, oli puusta rakennettu ns. ristikirkko ja sen yhteydessä oli myös tapuli. Venäläiset polttivat puukirkon Pikku vihan aikana 1741. Toinen kirkko valmistui 1750. Kirkko purettiin ja puutavarasta rakennettiin Säkkijärven pappila. Säkkijärven kolmas kirkko rakennettiin kivistä 1830-1833 C.L. Engelin piirustusten mukaan, ja kirkon rakennustyötä valvoi Enberg-niminen rakennusmestari ja kirkko vihittiin ”Kolminaisuuden kirkoksi”. Kirkkoa korjattiin ja kunnostettiin useita kertoja. Kirkon urut - 37-äänikertaiset ja 2-osaiset - hankittiin 1937. Kirkon alttaritaulun maalaajaa ei tunneta, mutta kun sen aiheena oli ”Kristuksen kirkastuminen”, on epäilty, että sen olisi maalannut taiteilija Laila Järvinen, joka on maalannut Äyräpään kirkon samannimisen alttaritaulun.

Säkkijärven seurakunnan kirkon vanhin kirkonkello kätettiin Ison vihan aikana suohon. Todennäköisesti kellon metallista valettiin uudet kello. Näistä ensimmäinen valettiin Tukholmassa 1753 ja toinen Suomessa 1765. Puna-ilmavoimien pommittaessa Säkkijärveä talvisodan aikana kirkko paloi ja molemmat kellot tuhoutuivat. Vuosina 1941-1944 kirkon raunioita ei suuremmin puhdistettu eikä kirkkoa rakennettu uudelleen tuossa helmikuussa 1940 tapahtuneen tuhoisan pommituksen jälkeen.

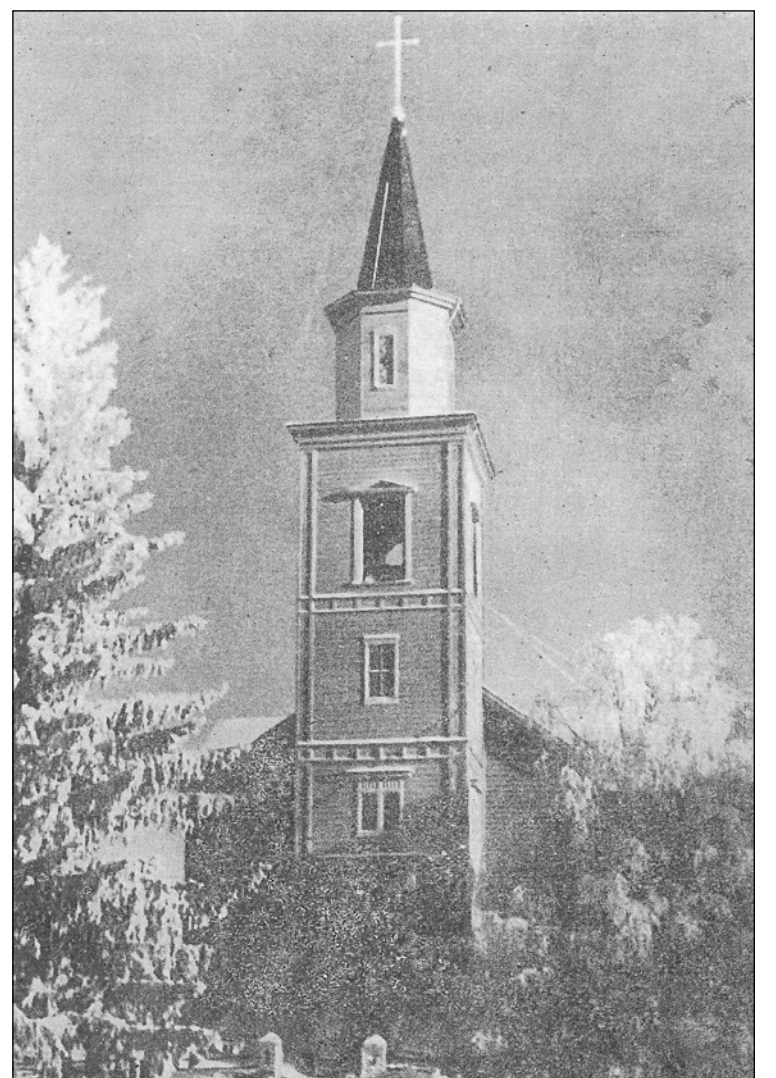
Antrean ensimmäinen kirkko rakennettiin 1725 Hatulan kylään arkkitehti D. Denielovitsin suunnitelman ja piirustusten mukaan. Kirkko ilmeisesti tuhoutui tulipalossa, ja toinen kirkko rakennettiin sortavalalaisen kirkonrakentajan E. Colleniuksen johdolla. Kirkko kuitenkin myytiin 1905 ja purettiin. Samoin kävi 1730 rakennetulle ja 1796 uusitulle kelloapulille. Rakennuspuut käytettiin kansakoulun rakentamiseen. Antrean kolmas kirkko rakennettiin 1893-

1894 Mökinmäelle arkkitehti F. Mieritzin piirustusten mukaan. Jurvan urkutehtaan valmistamat urut kirkkoon saatiin 1906. Aleksandra Sältinin maalaama alttaritaulu hankittiin 1899 ja sen aiheena oli ”Jeesus siunaa lapsia”. Kirkko säilyi talvisodan aikana ehyenä, mutta tuhoutui kelloineen kirkon palossa 1941. Neuvostovalan aikana 1940-1941 Antrean kirkko toimi puna-armeijan viljavarastona.

Impilahden ensimmäinen kirkko lienee valmistunut 1670-luvulla puusta rakennettuna. Kirkko ei kuitenkaan kestänyt Laatokan rannikon voimakkaita säänvaihteluita ränsistyen nopeasti. 1700-luvun jälkimmäisellä puoliskolla valmistui samalle paikalle uusi puukirkko, kellotapuli kuitenkin myöhemmin vuosikymmenen lopulla. Kirkko jouduttiin purkamaan 1800-luvun puolivälissä. Vuonna 1862 valmistui uusi kirkko vastapäätä aikaisempia kirkkoja tien toiselle

puolelle. Tämän kirkon rakennutti kruununvouti K. Genetz 12 500 hopearuplasta. Tornissa oli kaksi kelloa, kirkossa kaminalämmitys sekä suuren lahjoituksen turvin hankitut 16-äänikertaiset urut. Kirkon alttaritaulun maalasi Eva Ingman esikuvana Dresdenin taidegalleriassa ollut Sebastiano del Pionban maalaus ”Kristus vaipuu ristiä kantaessaan”. Kirkko korjattiin 1937 perusteellisesti arkkitehti K.S. Kallion suunnitelman mukaan. Neuvostovalan aikana 1940-1941 kirkosta katosivat alttari ja saarnatuoli. Kuitenkin kirkon arvokkain irtaimisto ehdittiin pelastaa, ja alttaritaulu on Iisvedellä ja isompi kello Lapualalla, jossa ovat myös kirkon urut. Kirkkoa ei enää ole eikä lähde kerro tuhon syytä. Kirkon rapukset ovat nykyään nähtävissä Impilahden keskustassa; Impilahden sankarihautausmaa on tien toisella puolella.

Anssi Vuorenmaa

Impilahden kirkko

Steripolar

Baijerilainen sotilas ja Kuusamon kellot

Sotaveteraani-lehti on aiemmissa numeroissaan kertonut tarinaa Kuusamon kirkonkelloista, jotka katosivat Kuusamon miehityksen aikaan Lapin sodassa. Numerossa 6/2014 kerrottiin saksalaisesta upseerista, jonka alkuperäinen idea oli piilottaa kellot. Upseeri oli rakastunut suomalaiseen lottaan ja halusi sodan jälkeen palata tämän sekä ihasteleмиensa kellojen luo. Viime helmikuun lehdessä kerrottiin toisesta saksalaisesta, joka lopulta paljasti haudattujen kellojen sijainnin vuonna 1959.

Väliin on jäänyt tarina vääpelistä, joka oli mukana irrottamassa ja piilottamassa kelloja. Tarinan jakaa nyt prikaatikenraali Asko Kilpinen.

Baijerilainen mies

Asko Kilpinen toimi vuosina 1992–1995 sotilasasiamiehenä Saksassa. Suomen suurlähetystö oli tuolloin vielä Bonnissa, mutta silloinen eversti Kilpinen kertoo työskennelleensä paljon myös Baijerin alueella ja muualla Saksassa.

Kilpinen oli työnsä puolesta lähinnä tekemisissä suomalaisten veteraanien kanssa, mutta eräänä päivänä hän sai vieraakseen saksalaisen miehen.

- Minun luokseni tuli suoraryhtinen, baijerilainen mies. Hänellä oli päällään baijerilainen takki ja baijerilainen hattu, Kilpinen kuvailee.

Kilpinen arvioi miehen olleen vuosina 1917–1918 syntynyt ikäluokkaa. Kilpisen mukaan mies tuli lähetystöön suuri laatikko kainalossaan. Laatikossa oli saksalaisen vanha vääpelin univormutakki, jota hän oli ystävällisesti tullut lahjoittamaan museokappaaleksi.

Nuoruusvuosista

Miesten keskusteltua jonkin aikaa paljastui, että baijerilainen oli nuorena miehenä koulutautunut Hitlerin henkivartiokaartissa eli SS-joukoissa. Hänet oli komennettu myös aliupseerikouluun. Syy urapolulle ei kuitenkaan ollut aatteellinen.

- Mies kertoi, että hänen oli nälkä ja että töitä piti saada jostain. Ei hän poliittisin aikein ollut joukoissa mukana, Kilpinen tähdentää.

Ennen pitkää baijerilainen tuli erotetuksi aliupseerikoulusta. Näin kävi, kun eräs opettaja kysyi häneltä, minkälainen on kunnon saksalainen.

- Hän vastasi, että eiköhän se ole Goebbelsin ja Göringin välimuoto.

Kommenttia pidettiin täysin sopimattomana. Mies määrättiin Itämeren rannikolla olleeseen rangaistuskomppaniaan. Jälkeenpäin baijerilainen kuitenkin piti erottamista myönteisenä asiana. Mikäli häntä ei

olisi erotettu, hän olisi todennäköisesti joutunut panssari-divisioonaan jonnekin päin Länsi-Eurooppaa. Nyt rangaistukseksi hänet lähetettiin sotimaan Suomeen.

- Henkensä hän sai säilyttää kuitenkin, Kilpinen huomauttaa.

Aika Suomessa

Laivaukset Suomeen ajoittuivat vuosien 1941–1942 taitteeseen. Baijerilainen määrättiin tulenjohtoaliupseeriksi SS-vuoristodivisioonan Nordin tykistöön. Sodan aikana mies haavoittui kolme kertaa. Hoidettavana hän oli Kilpisen mukaan pohjoisempaan, lähinnä Oulun seudulla. Suomessa mies sai lopulta vääpelin sotilasarvon.

Sodan loppupuolella baijerilainen oli rykmentteineen ryhmitetty Kuusamon alueelle. Siellä hän sai vetäytymisen alkaessa komentajaltaan käskyn irrottaa kellot paikallisen kirkon tornista. Kellot olivat arvokkaita, vuosisatojen takaa Ruotsista hankittuja. Ne tuli piilottaa jonnekin kirkkomaan läheisyyteen, jotta ne sodan jälkeen löytyisivät helposti.

Asko Kilpinen arvioi, että kellojen piilottaminen ei ollut helppo työ.

- Kun saksalaiset viimein pääsivät lähtemään, kellot olivat poissa, mutta kirkko yhä pystyssä. Sitä ei poltettu. Siitä baijerilainen oli harvinaisen selväsanainen, Kilpinen kertoo.

Kuusamon kirkonkylä poltettiin kuitenkin syksyllä 1944. Asialla eivät olleet ainakaan tykkimiehet. Baijerilainen vääpeli viittasi venäläisiin, jotka tulivat rajan yli heidän perässään.

Kunnon ihmisiä

Todennäköistä on, että rykmentin komentaja on aikanaan kieltänyt vuoristojääkäreitä polttamasta kirkkoa. Kilpisen mukaan komentaja oli saattanut kuulla ja ymmärtää kirkonkellojen sekä rahallisen että yhteisöllisen arvon suomalaisille.

Kuusamon kirkon kellot kuvattuna heti löytämisen jälkeen 1959.

- Monet saksalaisista olivat kunnon ihmisiä. He ystävystyivät paikallisten kanssa. Eivät he ilman erityistä käskyä ruvenneet kirkkoja polttamaan, Kilpinen sanoo.

Kilpinen pitää SS:n vuoristojääkäreitä selkeästi erillään SS-poliisijoukoista. Hänen mukaansa vuoristojääkäreihin otettiin kutsuntojen kautta nuoria saksalaisia, kun vapaaehtoisia ei vain löytynyt. Epämiellyttäviin tehtäviin käytettiin Suomessakin yleensä sotilaspoliiseja tai SS:n ulkomaalaisista vapaaehtoisista koottuja yksiköjä.

- Baijerilainenkin oli tavallisen sotilas tavallisessa vuoristojääkärirykmentissä.

Sodan päätyttyä baijerilainen mies palasi lyhyeksi aikaa Suomeen. Kuusamolaiset olivat kutsuneet hänet auttamaan kirkonkellojen etsinnöissä. Etsinnät kuitenkin epäonnistuivat. Kellot löytyivät myöhemmin 50-luvulla toisen saksalaisen upseerin ja miinaharavan avustuksella. Sijaintipaikka oli suunnilleen sama, kuin mistä baijerilainenkin oli kelloja etsinyt.

Sota-ajan anti

Baijerilainen mies tuli 90-luvulla Suomen suurlähetystöön kainalossaan laatikko, jossa oli hänen vanha vääpelin takkinsa. Asko Kilpinen muistaa, että takissa oli alkuperäiset joukko-osaston tunnukset ja arvomerkit. Erikoisempaa oli, että takin kunniamerkkinauhat olivat suomalaisia, eivätkä saksalaisia. Kilpinen kysyi mieheltä, josko hän lähtisi itse Suomeen luovuttamaan takkia Sotamuseoon.

- Hän kieltäytyi. Hän sanoi, että hänellä on aggressiivinen syöpä ja vain kolme kuukautta elinaikaa jäljellä, Kilpinen kertoo.

Viimeisillä päivillään baijerilainen yritti vielä selvittää kahden lotan tietoja yhdessä Kilpisen kanssa. Lotat olivat kirjoittaneet miehen kirjeitä, kun hän oli ollut sotasairaalas- sa. Heidän nimensä löytyivät, mutta he olivat jo poistuneet keskuudestamme.

Sitkeä yritys jäljittää lotat kertoo, että miehelle oli jäänyt sodasta mieleen muut sen läpikäyneet ihmiset, kansalai-

suuteen katsomatta. Sota-ajan kauheet olivat jaetun kokemuksen ja ponnistelun rinnalla toissijaisia. Näin antoi ymmärtää suoraryhtinen ja selväsanainen baijerilainen.

Kilpinen muistuttaa vielä kaikesta vakavuudesta huolimatta, että baijerilainen oli lupsakka ja huumorintajuinen mies. Hänen vitsiksi tarkoitettu vastauksensa ”kunnon saksalaisesta” vei hänet rangaistuskomppanian kautta Suomen korpiin. Ehkä se pelasti hänen henkensä?

Valtteri Leinonen

 PALOHEIMO
H. G. Paloheimo Oy

KTA-Yhtiöt Oy
Espoo

 KIINTEISTÖALAN KUSTANNUS OY -REP LTD

Väinö Tanner –länsimaisen demokratian takuumies

Sota-ajan Suomea sanotaan johtaneen lähinnä kolme miestä: marsalkka C.G.Mannerheim, presidentti Risto Ryti ja ministeri Väinö Tanner. Seuraavassa päätoimittajan pyynnöstä näkökohtia Tannerin (1881-1966) historiallisesta merkityksestä.

Vaikka Suomi säilytti suursodan myllerryksessä parlamentaarisen demokratian, poliittinen päätöksenteko keskittyi pienelle sisärenkaalle. Sen toiminta perustui yhteiseen näkemykseen valtakunnan edusta. Samalla vallitsi tietty dualismi poliittisessa ja sotilaallisessa vallankäytössä, kun presidentti Kyösti Kallio oli marraskuussa 1939 luovuttanut ylipäällikkyyden sotamarsalkka Mannerheimille.

Valtiosääntöoppineiden kriittistä huolimatta järjestelmä toimi käytännössä. Mannerheim piti etäisyyttä politiikkaan, mutta informoi tärkeimmistä suunnitelmistaan etukäteen valtiojohtoa; ylipäällikön kanssa puolestaan sovittiin erityisesti rauhan pyrkimyksistä. Lähettiläiden raportit ja tiedustelutieto jaettiin molemmille.

Tieto siis kulki Helsingin ja Mikkelin välillä; tosin joskus yhteys takkuili, kun hallitus joutui yllätetyksi – esimerkiksi vanhojen rajojen ylitys 1941 tai niin sanottu miekantappiopäiväkäskey, jolloin ylipäällikkö otti kantaa sodan päämääriin. Ne kuuluivat poliittiselle johdolle..

Talvisodan aikana hallituksen sisärenkaaseen kuuluivat

– kun sairastellut Kallio oli jo osittain syrjässä – lähinnä pääministeri Ryti ja ulkoasiainministeri Tanner ja maalaisliiton voimahahmo, puolustusministeri Juho Niukkanen, tosin hieman sivummalla, koska hän arvioi toisin armeijan kestävyyttä ja länsiavun realistisuutta. Salkuttoman ministerin J.K. Paasikiven rooli oli enemmän tarkkaileva kuin operatiivinen. UM:n Aaro Pakaslahti vahvistaa autenttisesti unohdetuissa muistelmissaan, kuinka juuri Ryti ja Tanner johtivat hallitusta. Ailahteleva Mannerheim päätyi suosittelemaan ankarien ehtojen hyväksymistä vasta saatuaan johtavien rintamakomentajien tilanearviot.

Paavo Haavikko on luonnehtinut sotien välistä aikaa ”Tannerin tasavallaksi”. Tässä on kirjailijalle toki sallittua liioittelua. Tanner oli pääministeri jo 1920-luvulla ja juuri hän vei SDP:n parlamentaarisen demokratian tielle, vaikka vuonna 1918 osa vasemmistoa oli ryhtynyt aseelliseen kapinaan. Suurimman puolueen johtajana - 85 kansanedustajaa vuonna 1939 - ja A.K. Cajanderin punamultahallituksen valtiovarainministerinä presidentin luotettu Tanner oli vallan keskiössä. Jo 1930-luvulla osana kansallista eheyttämistä syntyi kontakti Mannerheimin kanssa. Marsalkka valittelikin myöhemmin, että oppi paremmin tutustumaan tähän ”kunnan mieheen” vasta sodan aikana.

Sodan syttymiseen ei uskottu

Tanner ymmärsi kyllä armeijan tarpeita, vaikka edusti yhdessä Rytin kanssa tiukkaa säästävyyttä. Viimeisen rauhan vuoden 1938 budjetissa puolustusmäärärahojen osuus oli lähes 25 %. Se on suhteutettava aikansa sosiaalipoliittisiin uudistustarpeisiin, joilla myös oli kansan maanpuolustustahdolle tärkeä merkitys - (vertailuna: puolustuksen nykyinen osuus on noin 5 %). Tannerin viaksi voidaan jälkikäteen lukea, ettei hän uskonut sodan mahdollisuuteen. Tosin hän ei ollut ainoa. Moskovan neuvotteluihin syksyllä 1939 hänet lähetettiin valtioneuvos Paasikiven rinnalle, jotta ”Paasikivi ei lysähtäisi”, kuten ulkoasiainministeri Eljas Erkkö pelkäsi.

Neuvostopropagandassa Tannerista tuli haukutuin suomalainen valtiomies ja kuoltuaankin hän symbolisoi Moskovalle kaikkea Suomen ”vihamielistä neuvostovastaisuutta”; esimerkiksi KGB-kenraali Viktor Vladimirov jaksoi tölväistä Tanneria vielä Neuvostoliiton romahdettua. Lähinnä kah-ta asiaa ei unohdettu: SDP:n pysyvää siirtymistä länsimaisen demokratian linjalle vuoden 1918 jälkeen sekä sitoutumista yhteiseen puolustustaiteluun Neuvostoliittoa vastaan myöhemmin Saksan kanssa sotijana. Suomeen ei syntynyt varteen otettavaa maanalaista ja aseellista vastarintaliikettä, vaan Suomessa vallitsi laaja kansallinen konsensus – toi-

Pääministeri, sittemmin presidentti Risto Ryti ja ministeri Väinö Tanner muodostivat sotavuosien politiikan voimakaksikon.

sin kuin Saksan hallitsemisessa.

Talvisodan jälkeen Tanner siirtyi kansanhuoltoministeriksi, sillä UM:n päälliköksi hän oli lupautunut vain sodan ajaksi. Hän oli samaan aikaan puolueen ministeriryhmän ja vuosina 1940-1945 eduskuntaryhmän puheenjohtaja. Se oli poikkeusolojen järjestely eikä ”kaksoismiehitys” sopinut normaaliin parlamentarismiin. Eduskunta jäi muutoinkin taka-alalle valtiollisessa päätöksenteossa.

Moskovan painostuksesta Tanner erosi hallituksesta jo elokuussa 1940, mutta kuului edelleen sisäpiiriin, joka sotilasjohdon kanssa suunnitteli ja päätti Suomen politiikasta. Saksalaisten kauttakulusta ja asetoimituksista elokuussa 1940 Tanneria kuitenkin konsultoitui tutkimustiedon mukaan vasta jälkikäteen. Reaalipoliittikkona Tannerkin joutui myöntämään, että ainoa vaihtoehto neuvostouhalle oli sotilaallinen lähentyminen Saksaan; toisaalta hän teki yksiselitteisesti ideologis-poliittisen pesäeron kansallissosialismiin.

Ministeritehtävät jatkuivat

Kallion erottua joulukuussa 1940 SDP kannatti presidentiksi Rytii; Tanner ei tullut kysymykseen, sillä Molotov oli viestittänyt, että Tannerin, P.E. Svinhufvudin, T.M. Kivimäen tai Mannerheimin valinta tulkitaan vihamieliseksi teok-

si – tilanne muuten toistui analogisesti vuonna 1956, jolloin Tanner nautti yli puoluerajojen laajaa kannatusta Paasikiven seuraajaksi. Jatkosodan alettua Tanner palasi hallitukseen kauppa- ja teollisuusministeriksi ja vuonna 1942 valtiovarainministeriksi. Hän oli sekä Rangellin että Linkomiehen hallitusten vaikutusvaltaisin jäsen, joka yhdessä presidentin, ylipäällikön, kulloisenkin pääministerin, ulkoasiainministerien Rolf Wittingin ja Henrik Ramsayn ja puolustusministeri Rudolf Waldenin kanssa päätti ulko- ja puolustuspolitiikasta. Lisäksi ministerit Antti Kukkonen, Tyko Reinikka ja puhemies Väinö Hakkila kuuluivat tähän luotettujen piiriin, kuten neuvonantajina eräät lähettiläämme, erityisesti Kivimäki Berliinistä.

Tanner puolusti lojaalisti hallituksen politiikkaa; tosin hän hyväksyi vain vastahakoisesti Tarton rauhan rajojen ylityksen ja tuomitsi Suur-Suomi-hankkeet. Suhde rauhanoppositioon oli kielteinen, sillä hän tiesi valtiojohdon etsivän kunniallista ulospääsyä sodasta. Hän olikin Mannerheimin ohella ehkä tärkein kansallisen yksimielisyyden takuumies. Tannerin politiikka ei aina saavuttanut ymmärtämystä Ruotsissa, joka sodan pitkittyessä arvosteli Suomen valintoja yhä suhdanneherkemmin.

Kesäkuussa 1944 Suomi oli veitsen terällä. Puna-armeijan suurhyökkäys kyettiin lopulta -

Pääministerin sijainen ulkoasiainministeri Väinö Tanner luki yleisradiossa 13.3.klo 12.00 rauhan ehdot ja selosti sitä seuranneessa radiopuheessa rauhaan johtaneita syitä.

pitkälti Saksan avulla – pysäyttämään. Kannaksella painetta kevensi osaltaan se vähemmän esiin tuotu tosiasia, että Saksan puolustus kesti Narvan linjalla toisin kuin muualla itärintamalla. Nykyisin puhutaan torjuntavoitosta, mutta termiä käytti Henrik Meinanderin mukaan vasta kenraaliluutnantti K.L. Oesch vuonna 1956 teoksessaan ”Suomen kohtalon ratkaisu Kannaksella 1944”.

Puolueen vai maan etu

Ribbentrop-sopimuksena tunnettu Rytin kirje Hitlerille kesäkuun lopussa 1944 turvasi yhtäältä puolustukselle välttämättömän sotilaallisen avun, mutta toisaalta aiheutti hallituskriisiin, kun sos.dem. eduskuntaryhmässä vaadittiin eroa Linkomiehen hallituksesta. Tanner ymmärsi presidentin sitoumuksen isänmaallisen tarkoituksen ja arvioi sitä ilman puoluepoliittista taktikointia kansallisen kokonaisedun kannalta. Hänen johdolla riitelevä eduskuntaryhmä päätti selvin numeroin, 36-26 jatkaa

hallituksessa, vaikka opposition kielenkäyttö oli kovaa. Lisäksi monet istuivat Väinö Voinmaan tavoin kahdella tuolilla. Äänestystä edelsi Tannerin dramaattinen vetoomus: ”Jos tahdotte tehdä meille henkilökohtaisen palveluksen, olisi meidät kutsuttava hallituksesta. Jos sen sijaan haluatte tehdä maalle palveluksen, olisi meitä kehoitettava jäämään hallitukseen”.

Päätös oli poliittinen torjuntavoitto, joka – kuten asevelisocialisti Veikko Helle muisteli jo 1960-luvulla – lujitti rintamajoukkojen taistelumotivaatiota ja antoi samalla Moskovaan uskottavan signaalin Suomen yksituumaisuudesta. Sotilaallisen menestyksen kanssa se vahvisti Suomen neuvottelupositioita ilman antautumisen ennakkoehtoa ja miehitystä. Kun poliittinen ja sotilaallinen tilanne oli heinäkuun loppuun mennessä vakiintunut, alkoi kehitys, joka johti presidentin vaihdokseen Rytistä Mannerheimiin ja välirauhaan.

Tässä vaikeassa prosessissa Tannerin rooli oli keskeinen. Hallituspeleissä kokematon Mannerheim onnistui nimenomaan hänen avullaan kokemaan Antti Hackzellin hallituksen, joka kykeni rauhanteokseen. Tanner ei enää suostunut ministeriksi, koska hän itse arvioi olevansa ulkopoliittinen rasite. Eduskuntaryhmän puheenjohtajana ja jäsenkunnan tukemana hän kuitenkin säilytti poliittisen vaikutusvaltansa. Vuoden 1945 vaalien jälkeen hän joutui ns. sotasyllisenä Sörkan linnan tilapäiseen reserviin.

Marraskuussa 1944 Tanner tiivistä käsityksensä tilanteesta vailla uuden liturgian sanavallintoja.

”Luonnollisesti välirauhansopimus on yksityiskohdista myöten toteutettava. On kuitenkin pidettävä mielessä, että sen pidemmälle meneviin myönnytyksiin ei Suomen puolesta ole sitouduttu. Sopimuksen luomalta pohjalta on myös suhteet Neuvostoliittoon rakennettava. On otettava op-

pia menneisyydestä ja vältettävä kaikkea, mikä voisi antaa aihetta väärinkäsityksiin. Silti ei ole tarvetta heittäytyä lieha-koimiseen ja matelevaisuuteen. Sellainen on leimattava suorastaan epäkansalliseksi menettelyksi. Ryhdikäs esiintyminen

velvollisuuksiemme tunnollisen täyttämisen ohella on vastainen tie”.

Pekka J. Korvenheimo

Kirjoittaja on suurlähettiläs ja Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan jäsen

Läheisyys antaa voimaa

Kymenlaakson Sähkö

www.ksoy.fi

Halpa-Halli

www.HHnet.fi

Toivotamme kaikille asiakkaillemme
ja yhteistyökumppaneillemme
rauhallista joulua
ja turvallista uutta vuotta!

Millog

www.millog.fi

Sotavuosi 1945

Suomen synkkä asema

Syyskuussa 1944 solmittu Suomen ja Neuvostoliiton välirauhan sopimus sekä liittoutuneiden valvontakomission (LKV) saapuminen määrittivät Suomen politiikkaa pitkälle eteenpäin. Se ei estänyt presidentti-ylipäällikköä antamasta tunnustusta vuoden 1944 viimeisenä päivänä armeijalleen: ”Kiitän teitä loistavasta suorituksesta, joita mikään maailmassa ei voi himmentää”. Samalla Mannerheim luopui ylipäällikkyydestä nimittämällä 16. tammikuuta 1945 jalkaväenkenraali Erik Heinrichsin puolustusvoimain komentajaksi.

Vuosi 1945 alkoi kuitenkin helpottunein mielin: tanssikielto kumottiin 6. tammikuuta. Mutta jo viikkoa myöhemmin pannasta vapautettu vasemmisto alkoi osoittaa mahtiaan. Niinpä Suomi-Neuvostoliitto Seura vaati Suomen Aseveljen Liiton (SAL) lakkauttamista, armeijan puhdistamista fasisista sekä suojeluskuntajärjestön omistamien rakennusten luovuttamista seuran käyttöön. SAL lakkautettiin 25. tammikuuta ja Suomen kommunistisen puolue muutti sen toimintoihin. Edelleen hallitus lakkautti välirauhansopimuksen 21. artiklan perusteella 90 yhdistystä.

Tammikuun 23. päivänä ”kuutos-kansanedustajat” jättivät hallitukselle välikysymyksen hallituksen kannasta sotasyllisyysskysymykseen. Sen johdosta sisäministeri U. Kekkonen kehotti tuomioistuimia kiirehtimään sotarikollisten tuomitsemista. Aivan tammikuun lopussa pääministeri J.K. Paasikivi vastasi välikysymykseen ilmoittaen Hornborgin komitean asettamisesta sekä kehottaen sodan aikaisia johtavia poliitikkoja vetäytymään syrjään. Hornborgin komitea aloitti työnsä 5. helmikuuta.

Ääri vasemmisto alkoi myös järkyttää yhteiskuntarauhaa. Helmikuun 23. päivänä puhkesi Arabian tehtailla suurlakko, johon osallistui 1700 työläistä. Samoihin aikoihin laskettiin Suomessa olevan siirtoväkeä 441 821 henkeä, jotka piti sijoittaa tynkä-Suomeen. Omituinen oli Yleisradion esitys hallitukselle: ennen maaliskuun eduskuntavaaleja annetaan radioaikaa porvaripuolueille 91 minuuttia, mutta vasemmistol-

le 191 minuuttia. Maaliskuun puolivälissä toteutetuissa eduskuntavaaleissa porvarit saivat 101 paikkaa ja vasemmisto 99 paikkaa. Suomen Kansan Demokraattinen Liitto sai peräti 49 paikkaa uusille valtiopäiville.

Sotatilanne ratkesi myös maaliskuun alussa. Tuolloin hallitus totesi, että sotatila Suomen ja Saksan välillä on alkanut 15. syyskuuta 1944, jolloin saksalaiset hyökkäsivät Suursaareen, mutta löytiin takaisin. Maaliskuun kuluessa aloitettiin maassa myös asekatkentuun voimaperäinen selvittely. Suomen oikeuslaitoksen toiminnasta Neuvostoliiton lehdistö sai aiheen todeta, että Suomessa tutkitaan sotarikoslakeja aivan liian lievästi ja toteutetaan hitaasti. Hallitus puolestaan poistatti julkisuudesta 28 kirjaa niiden ”neuvostovastaisuuden” vuoksi.

Heti huhtikuun alussa kuultiin Saksan radiosta vavahduttava sanoma: ”On vain yksi tunnus: voittaa tai kuolla. Kauan eläköön Saksa, kauan eläköön Adolf Hitler!” Suomessa uusi hallitus aloitti toimintansa kokonpanossa 11 vasemmistolaista ja 8 porvarilista ministeriä. Huhtikuun 21. päivänä ministeri Leino luovutti LKV:n määräyksestä neuvostoliittolaisille viranomaisille Malmin lentokentällä 20 henkeä, joista osa oli suomalaisia. Vasemmistokansanedustajat Pessi ja Wiik tekivät kuun lopulla lakialoitteen erityisten kansantuomioistuinten perustamisesta tuomitsemaan sotasyllisiä. Aloite ei johtanut toimenpiteisiin.

”Lasten ristiretki” – saksalaisten karkottaminen Lapista

Vuoden 1944 lopulla rintama pohjoisessa Käsivarren suunnalla oli jähmettynyt asemasodaksi Lätäsenon tasalla, jossa saksalaisilla oli varsin luja Sturmbock-puolustusasema. Sitä miehitti 7. Vuoristodivisioon. Parhaimmillaan asemassa oli kymmenen pataljoonaa ja neljä patteristoa.

Sturmbock oli niin vahva, ettei Osasto Puroman komentaja, eversti Puroma edes tohtinut yrittää vähäisine ja varusmiehistä muodostettuine joukkoineen aseman murtamista. Oli ryhmyttävä puolustuk-

seen ja katsottava, mitä saksalaiset tekisivät.

Alkupalvesta 1945 havaittiin merkkejä saksalaisten irtautumisesta Sturmbockista. Vuoristopataljoonat aloittivatkin vetäytymisen Lätäsenolta. Sen pitäminen oli tullut näet turhaksi, koska saksalaiset joukot tarvikkeineen olivat vetäytyneet Pohjois-Norjasta etelään. Puroma työnsi heti perään Taisteluosasto Loimun eli vahvennetun komppanian. Saksalaiset olivat miinoittaneet Lätäsenolinjan erittäin tehokkaasti. Miinoitteet aiheuttivat suomalaisille tappioita ja hidastivat etenemistä. Käsivarren tie oli luminen ja auraamaton sekä aiheutti huollollisia vaikeuksia niin paljon, että melkoinen osa Puroman joukoista jäi toistaiseksi Kaaresuvantoon. Huolto toimi vain hevos- ja porovetoisena. Tammikuun 16. päivänä Tst.Os. Loimu saavutti Kilpisjärven eteläpään, johon eteneminen taas pysähtyi. Nyt oli suomalaisia vastassa saksalaisten 6. Vuor.D:n osia.

Samana päivänä Neuvostoliitosta aikaisemmin palautettu sotavankiera pääsi Hangon karranteenileiriltä koteihinsa.

Mutta Kilpisjärvellä taisteltiin. Helmikuun alussa saksalaiset vuoristojääkärit ottivat hurjan takaa-ajon päätteeksi sotavangeiksi 13 suomalaista sotilasta, joista yksi suomalainen kaatui kahakoissa. Kuulusteluissa saksalaiset saivat selvillä suomalaisten tilanteen. Tietojen vuoksi saksalaisten johto päätti olla ryhtymättä enää kovin aktiivisiin sotatoimiin suomalaisia vastaan.

Vähän myöhemmin presidentti Mannerheim nimitti liki viimeiset kuusi ritariaan: majuri A. Hännisen, kapteeni J. Kiiskisen, kapteeni K. Vilantin, kapteeniluutnantti V. Katajatsalon sekä luutnantit O. Linna-kon ja T. Korhosen. Loppukuu kului Käsivarressa eräänlaisessa kissa-hiiri -leikissä: molemmat osapuolet partioivat ahkerasti, mutta partiot pyrkivät välttämään toisiaan.

Maaliskuun alussa Os. Puroma sai raahatuksi Kilpisjärvelle jopa kaksi tykkiä, jotka 10. maaliskuuta tulittivat Saanan maisemissa todettua liikehtimistä peräti neljällä kranaatilla. Liikehtiminen johtui todennäköisesti saksalaisten vuoristojääkärien laskettelusta tunturin

Suomen lippua nostetaan kolmen valtakunnan rajapyykillä Lapin sodan päättymisen johdosta.

aurinkoisilla rinteillä. Melkein koko alkukevään pidettiin noilla komeilla tuntureilla vihaa lähinnä partiokahakoin, sillä hyökkäämään Os.Puroma ei kyennyt vähäisine varusmiesjoukkoineen.

Huhtikuun alussa saksalaiset aloittivat vetäytymisen Kilpisjärvellä Suomen alueelta. Ailakkavaaran tuhotut asemat Os.Puroma miehitti välittömästi. Suomen alueella oli nyt enää vain pataljoona Vuor. JR 143:sta. Kuun lopulla viimeiset saksalaiset vetäytyvät Kilpisjärveltä Norjan puolelle. Suomalaisten JR 1:n partio saavutti rajan Skibottin tiellä kello 22.15 huhtikuun 25. päivänä ja kello 22.30 samana päivänä kolmen valtakunnan rajapyykillä. Tässä yhteydessä syntyneissä kahakoissa kaatui kaksi ja haavoittui kaksi suomalaista sotilasta. Vielä 27. huhtikuuta suomalainen ja saksalainen partio ammuskelivat toisiaan Iso-Mallatunturin maastossa.

Vaikka Suomen alue oli käytännössä vapaa saksalaisista sotilaista 25. huhtikuuta kuluessa, kenraaliluutnantti Hj. Siilasvuo – Lapin suomalais-

ten komentaja – ilmoitti vähän myöhemmin Mannerheimille: ”Ilmoitan täyttäneeni Ylipäälliköltä syyskuussa 1944 saamani tehtävän: 27.4.1945 klo 13.30 mennessä on saksalaiset sota-voimat karkotettu Pohjois-Suomesta.

Sota Suomen osalta oli päätynyt ja LKV:lle näytetty, että Suomen armeija on lujasti valtionjohdon käsissä ja sille uskollinen muuttuneessakin tilanteessa. Huhtikuun 27. päivä on syystä nimetty kansalliseksi veteraanipäiväksemme.

Lapin sota oli varsin raskas. Se vaati 774 kaatunutta, 262 kadonnutta ja 2904 haavoittunutta sotilasta. Saksalaisten kokonaistappiot suomalaisia vastaan käymissään taisteluissa lienevät olleet vajaat 5000 sotilasta. Heille tappiot olivat turhat, suomalaisille eivät.

Anssi Vuorenmaa

Lottana vakoilijoiden ja kaksoisagenttien keskellä

Lotta Maija Hahlanterä maidonhakumatkalla aseistettuna Leppäsyssä kesällä 1941. Lotatkin opetettiin ampumaan itsepuolustukseksi desantti- ja sieppausvaaran vuoksi.

Päämajan tiedusteluorganisaatiossa palveli jatkosodan aikana useita kymmeniä naisia pääosin lottina, mutta myös palkattuna henkilökuntana. Venäjän kielen taitoisia lottia oli näet vaikea löytää, joten henkilökuntaa piti palkata myös Lotta-organisaation ulkopuolel-

ta. Kaukopartio-osastoissa ja Osasto Raskissa lottia työskenteli muonitustehtävien lisäksi konekirjoittajattarina sekä radio-asemalla viestilottina.

Eräs Suomen armeijan salaisiin yksikkö oli Osasto Raski, joka koulutti sotavangeista agentteja tiedustelun tehtäviin. Osasto Raski toimi jatkosodan

sytyttyä kaukopartio-osasto Osasto Kuismasen eli OsKun yhteydessä sotavankien kuulustelu- ja sotasaalismateriaalin tutkimuselimenä. Osasto Kuismasen hankki tiedustelutietoa jatkosodan alussa kaukopartio-toiminnalla ja sotasaalisasiakirjojen sekä kuulusteluiden kautta. Äänislinnassa OsKun ja Raskin tiet erosivat keväällä 1942. Majuri Into Kuismainen vei persoonalliset kaukopartiomiehensä syrjään Äänislinnan humusta Kossalmelle ja kapteeni Reino Raski perusti käskyn mukaan vakoojainkoulun, jossa alettiin keväällä 1942 kouluttaa venäläisistä sotavangeista agentteja, jotka vietiin lentokoneilla toiminta-alueilleen.

Agenttikoulun arki oli äärimmäisen kovaa siellä työskenteleville naisille. Poikkeuksellisen roolinsa vuoksi agenttikoulu kuhisi Neuvostoliiton osastoon soluttamia kaksoisagentteja, joiden tehtävänä oli vangita tai surmata myös osaston naishenkilöstö. Toisaalta sotilastiedustelun leivissä kaikki epäilivät kaikkia, niinpä partioraportteja ja agenttitiedustelun tuloksia puhtaaksikirjoittaneet naisetkin opetettiin ampumaan käsiaseilla. Oma henkeä oli osattava puolustaa tarpeen tullen. Pelko oli todel-

linen, sillä Neuvostoliitto suunnitteli koulun tuhoamista.

Sota kaikessa kauheudessaan piti sisällään traagisia menetyksiä, mutta myös yli kansallisten rajojen ulottuvaa ystävyyttä. Yhteiset illanvietot agenttikoulutettavien ja koulun henkilökunnan välillä sitoivat nuoruuttaan eläneitä yhteen. Nuoret naiset koettivat elää mahdollisimman normaalia arkea ensin Äänislinnassa ja myöhemmin korven keskellä Sotjärvellä. Toisten tukkaa leikattiin ja teatteria harrastettiin oman väen voimin. Neiti Veera -vakoilunäytelmä oli kesän 1943 spektaakkeli, jossa Mirjam Montonen näytteli agentti Veeran pääosan.

Lotta Mirjam Montonen os. Käyhkö

Mirjam Käyhkö oli ehtinyt työskennellä Mikkelin Päämajan viestikeskuksessa ja Tiedustelu 1:ssä muutaman kauden, kun erikoinen kapteeni Reino Raski ilmestyi Mikkelin etsimään vapaaehtoisia lottia Äänislinnaan kaukopartio-osasto Kuismaseen. Huolimatta siitä, että Mirjam viihtyi hyvin Mikkelissä, hän suostui ottamaan vastaan tehtävän.

”Äänislinna oli melkoinen kokemus ensi alkuun, kun-

nes kotiuduin sissiyksikkö Os. Kuismaseen”.

(Mirjam Montosen muistuinpanot)

Mirjan työskenteli konekirjoittajattarena kirjoittaen puhtaaksi esimiestensä raportit. Venäjän kieli oli haaste, mutta emigrantti neiti Elisabeth Brown auttoi vaikeimmissa sanoissa. Etukäteen hänelle ei kerrottu työn luonnetta, sen annettiin ymmärtää olevan salaista. Työ opetti tekijäänsä!

Lottien taustat tarkastettiin perusteellisesti. Usein osaston uusi tulokas sai itselleen päällystakin, joka seuraili vaivihkaa tämän toimia. Työasioista ei ollut lupaa pitää päiväkirjaa tai kirjoittaa kirjeissä, saatikka puhua ystävättärelle.

Sodan jälkeen tiedustelun tehtävissä olleet lotat joutuivat varomaan, kuten koulun mieshenkilökuntakin. Tässä auttoivat sodan aikana opitut varotoimet.

Mirjam vaihtoi koulutusalaansa Sibelius Akatemiasta sanomalehtialaan, jossa teki elämäntyönsä. Sodan aikana syntyneet ystävyssuhteet niin lottien kuin sotilaidenkin kanssa kantoivat läpi koko elämän.

Heidi Ruotsalainen
Kuvat: Sa-kuva

Lotat Sirkka Määttä ja Helmi Luostarinen muonittamassa agentiksi koulutettavia sotavangeja.

Osasto Kuismasen henkilökuntaa työn touhussa Leppäsyssä hyökkäyskesänä 1941. Valtavasta työmäärästä huolimatta pöydän ääressä nauraa lotta Maija Hahlanterä. Konekirjoittajatar Mira Elisabeth Brown valkoisessa puserossaan kirjoitus-koneensa ääressä.

KONTIO HIRSITALOT JA -HUVILA
Perinteistä Puujoukon Puuta

Kontiotuote Oy
PL 64, 93101 PUDASJÄRVI, PUH. 020 770 7400
www.kontio.fi

Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972
erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen

AV **rakennustoimisto**
nousiainen oy

Sementtitehtaankatu 2, 04260 KERAVALA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690

Pirkanmaan piiri juhli liiton syntysijoilla

Kun talvisodan päättymisen jälkeen perustettu Aseveljien Liitto jäsenyhdistyksineen Valvontakomission toimesta lakkautettiin, työ aseveljien auttamiseksi käynnistyi uudelleen 1950-luvun puolivälissä. Erityisesti sodan aikana perheettöminä olleet rintamamiehet kärsivän pahasta asutopulasta. Vuonna 1956 syntyi Tampereelle yhdistys nimellä Maansaantioikeutta Vailla Olevat Rintamamiehet avustamaan asuntojen saamisessa. Vastaa- via Rintamamiesten Asuntoyhdistyksiä syntyi pian myös Helsinkiin, Hyvinkäälle, Hämeenlinnaan ja Kouvolaan. Näille perustettiin 1957 katto-organisaatio nimellä Rintamamiesten Asuntoliitto, jonka perustamisesta Suomen Sotaveteraaniliiton toiminta on alkanut.

Näillä liiton syntysijoilla Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri juhli 50-vuotistaivaltaan 17.10.2015. Paikkana oli Sampolan työväenopisto eli sama talo, jossa piirin perustamiskokous päivälleen 50 vuotta aikaisemmin oli pidetty.

Yhteistyötä Tampereen yhdistyksen kanssa

Ensimmäinen yhdistys Pirkanmaan piirin alueella oli 1961 perustettu Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistys. Tampereen yhdistys alkoi järjestää heti neuvottelutilaisuuksia maakunnan sotaveteraaneille. Sen myötävaikutuksella perustettiin monet naapurikuntien sotaveteraaniihdistykset ja sen aloitteesta myös piiri perustettiin. Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin perustavassa kokouksessa 17.10.1965 oli paikalla noin 700 veteraania edustaen kaikkiaan 12 pirkanmaalaista sotaveteraaniihdistystä. Ensimmäinen piirihallitus kokoontui nopeasti ja se päätti palkata piirille ja Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistykselle yhteisen toiminnanjohtajan. Näin myös näiden toimistot toimivat samoissa tiloissa. Ero näiltä osin tuli vuonna 1976, mutta tämän vuoden alussa ympyrä sulkeutui, kun piirille valittiin jälleen yhteinen toiminnanjohtaja Tampereen Sotaveteraani-

en Huoltoyhdistyksen kanssa ja myös toimisto siirtyi samankaton alle. Piirin ja yhdistysten johdossa on viimeisen vuosikymmenen aikana tapahtunut merkittävä sukupolvenvaihdos, kun sodan käynyt sukupolvi on harventunut ja väistynyt vastuupaikoilta ja nuoremman sukupolven edustajat ovat hypänneet ohjaksiin sekä ottaneet vastuun toiminnan viemisestä maaliin. Pirkanmaan piirissä ensimmäinen ei-sodan käynyt puheenjohtaja otti tehtävän vastaan vuonna 2012.

Ensimmäisessä piirihallituksen kokouksessa määriteltiin piirin toimintaohjeeksi seuraavaa: ”Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin tarkoituksena on koota yhteen kaikki sotaveteraaniveljet mielipiteisiin ja yhteiskuntaryhmiin katsomatta. Toiminta jakautuu lakisäätöisen huoltoedun saamiseen ja vapaaehtoiseen omaan yritystoimintaan nojautuvaan varojen hankintaan ensisijaisesti puutteessa olevien veteraanien ja heidän perheittensä hyväksi”. Muutaman vuoden sisällä piirin perustamisesta oli kaikki 35 tänäkin päivänä piirissä toimivaa sotaveteraaniihdistystä perustettu. Piirin yhdistykset toimivat kaikkiaan tänä päivänä 22 kunnan alueella. Jäsenmäärä oli jo vuonna 1970 yli 14 000 ja pysyi sillä tasolla aina vuoteen 1989 asti. Tämän vuoden alussa tunnuksen omaavia veteraaneja, miehiä ja naisia oli 1503, heidän puolisoitaan ja leskiään 1009 sekä kannattajajäseniä 2384. Yhdistysten lukumäärässä Pirkanmaan piiri on maan suurin, tunnuksen

omaavien jäsenten määrässä toisena Helsingin Seudun jälkeen.

Vaikuttamista moneen suuntaan

Vuonna 1964 järjestettiin Tampereella YH-64 juhla, joka oli suunnattu pirkanmaalaisille veteraaneille. Juhla sai väen liikkeelle todella runsaslukuisesti ja sen seurauksena veteraanien järjestäytyminen käynnistyi maakunnissa vilkkaasti. Vuonna 1968 sisällytettiin valtion tulo- ja menoarvioon määräraha rintamasotilaiden ylimääräistä eläkettä varten. Edun piiriin pääsi vain pieni joukko, mutta kuitenkin. Asiasta innostuneena, pirkanmaalaisen aloitteesta, järjestettiin Helsingissä 1969 veteraanimarssi painostustoimena valtiovaltaan päin veteraanien taloudellisen aseman edelleen kehittämiseksi. Tapahtumaan osallistui yli 18 000 veteraania ympäri maata. Pirkanmaalta marssiin lähti 73 bussilastillista väkeä. Veteraanien kuntoutus eduskunnan myöntämällä määrärahoilla käynnistyi vuonna 1977. Viimeisen vuosikymmenen aikana kuntoutuksen merkitys on erityisen voimakkaasti korostunut iän mukana tapahtuneen kunnan heikentymisen vuoksi. Kotiin vietäviin palveluihin osoitetuilla budjettivaroilla on valtiolta pyrkinyt auttamaan veteraanien kotona asumista mahdollisimman pitkään.

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin hallitus esitti liitolle, että liiton jäsenmerkiksi hyväksyttäisiin kypäräpäistä sotilasta esittävä aihe, sillä jäsenkunta kaipasi omaa tunnusta. Sotaveteraaniliiton nykyisen tunnuksen prototyyppiä kannettiin YH-64 juhlassa Hämeen punavalkoisessa nauhassa. Sitkeiden neuvottelujen tuloksena liitto hyväksyi tamperelaisen ehdotuksen ja näin hieman muotoillen siitä tuli Suomen Sotaveteraaniliiton tunnus.

Tapahtumat kokosivat joukkoja

Virkistystoiminta piirin järjestämänä on kuulunut ohjelmaan alusta alkaen. Piiri oli mm. mukana osakkaana Luikalan leirialueessa, jossa parhaimmillaan kävi vuodessa 12 000 kesäviettäjä. Juhlat olivat yksi merkittävä virkistystapahtuma, jossa tavattiin tuttuja ja nautittiin ohjelmasta sekä

yhdessäolosta. Piirin kesäjuhlia järjestettiin vuodesta 1968 alkaen lähes 30 vuoden ajan. Omien tilaisuuksiensa ohella piirillä on ollut myös runsaasti merkittäviä valtakunnallisia tapahtumia järjestettävänä. Suomen Sotaveteraaniliiton juuret ovat voimakkaasti Tampereella. Siitä johtuen vietettiin täällä mm. vuonna 1967 liiton 10-vuotisjuhlia ja vieraita oli paikalla lähes 10 000. Vuonna 1977 Tampereen Ratinassa vietettiin liiton 20-vuotisjuhlaa ja vuonna 1987 Pirkkahallissa 30-vuotisjuhlaa. Lisäksi täällä on pidetty mm. Suomen Sotaveteraaniliiton liittopäivätapahtumat vuosina 1994 ja 2012, edellisessä osanottajia yli 10 000, jälkimmäisessä vielä noin 2500. Vuonna 1981 piirimme järjestelyvastuulla oli valtakunnallinen kirkkopäivä noin 4000 vieraan voimin ja vuosina 2002 ja 2008 Läntisen Suomen kirkkopäivä, jotka nekin kokosivat silloin vielä reippaasti yli 2000 vierasta. Kansallisen Veteraanipäivän valtakunnallista juhlaa vietettiin Tampereen Pirkkahallissa vuonna 1991 ja paikalle oli saapunut 10 000 vierasta. Vastaava tapahtuma samassa paikassa vuonna 2009 sai liikkeelle vielä yhteensä 3000 henkeä. Tunnettuja ja näkyviä veteraanien asiaan vaikuttaneita tapahtumia ovat olleet edellä mainitut, vuoden 1939 ylimääräisiin harjoituksiin liittyvät YH-64 ja YH-69 juhlat marsseineen ja saman teeman alla tilaisuuksia järjestetään edelleen vuosittain.

Naiset ovat olleet merkittävä voima yhdistysten toiminnassa alusta alkaen. Piirihallitus piti perustamisesta alkaen tärkeänä, että yhdistyksiin perustettaisiin toiminnan tukemiseksi naisjaostot. Ensimmäisen naisjaoston kunnian saivat maassamme Lempäälän Sotaveteraanit kesäkuussa 1966. Vuonna 1968 perustettiin piirikokouksen päätöksellä piiriin Naistoimikunta tukemaan ja toimimaan neuvoa antavana elimenä yhdistysten naisjaostoille. Piirin Naistoimikunta on mm. hoitanut kaksi suurta urakkaa: Suomen Sotaveteraaniliiton 30-vuotisjuhlan muonituksen 1987 sekä liittopäivien muonituksen vuonna 1994.

Ennusteet pettivät

Toiminta on vaatinut myös varoja ja niitä on kerätty erilaisen tempausten, keräysten ja ta-

Pirkanmaalaiset marssitauolla Sääksmäellä matkalla suurmarsiin 7.9.1969.

Pirkka-halli on ollut monen suuren sotaveteraanitapahtuman näyttämönä. Kuvassa Sotaveteraaniliiton 30-vuotisjuhlaylesöä 5.9.1987.

Veteraanitalo valmistumassa Tampereen Multisiltan 1969.

pahtumien kautta. Saadut testamentit ja lahjoitukset auttoivat alkuvaiheessa avun tarpeessa olevien veteraanien tukemista. Alkuvuosina myös erilaiset juhlatilaisuudet olivat tuottoisia. Merkittävimpiä myyntitulon lähteitä ovat kuitenkin olleet piirin kustantamat kirjat, joululehden ilmoitusmyynti sekä adressit. Osallistuminen myös liiton järjestämiin keräyksiin on tuonut arvokkaan tuoton. Jo alusta alkaen apua on saatu myös nuorilta mm. koululaisten päivätyökeräysten

tuottoina. Vuoden 2005 tienoilta alkoi muodostua uskomus veteraanien joukkojen harvenemisesta siihen tahtiin, että toiminta yhdistyksissä ja samalla tietysti myös piiriorganisaation tarve, loppuisi viimeistään 2015 – eli siis tänä vuonna. Siksi erillinen varainhankinta päätettiin piirin osalta lopettaa ja toimia loppuaika siihen mennessä kertyneillä varoilla. Nyt ennusteet kertovat, että tukitoiminnan tarve jatkuu pitkälle 2020-luvun puolelle ja piiriäkin Sotaveteraaniliiton ja yhdistysten

välillä hallinnollisena portaan tarvitaan vielä useita vuosia. Tämä asettaa jatkossa piirin toiminnalle merkittäviä taloudellisia haasteita!

Kohti perinneaikaa

Viime aikoina on ajankohtaiseksi noussut huoli veteraaniperinteestä. Jo yli 10 vuotta sitten veteraanijärjestöt perustivat perinnettään vaalimaan Tammenlehvän Perinneliiton. Työtä on tehty Perinneliiton ohjauksessa, ja erityisesti kentättyötä Suomen Sotaveteraaniliiton johdolla yhteistyössä

muiden Perinneliiton jäsenjärjestöjen kanssa. Perinneaikaudella, 2020-luvun puolella, on Pirkanmaalla perinnetyötä tekemässä suunnitelmien mukaan kuusi alueellista perinneyhdistystä, jotka ovat jatkumoa jäljelle jääville nykyisille sotaveteraaniyhdistyksille. Tämän toiminnan organisointi ja suunnittelu on piirissä käynnistynyt hämäläisen verkkaisesti, mutta on jo tällä hetkellä hyvässä vauhdissa. Vuonna 2005 veteraanijärjestöt siirsivät vastuun perinnetyöstään kokonaisuudessaan Tammenlehvän

Perinneliitolle. Tuossa tilaisuudessa he testamenttinaan totesivat, että veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuudentunnosta ja tulevaisuudenuskosta. Veteraanin iltahuudon sanoin ”... *himmetä ei muistot koskaan saa*”.

Teksti: Pasi Alho
Kuvat: Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin kokoelmat

PHOENIX
CONTACT
INSPIRING INNOVATIONS

Joulutervehdys Suomen Sotaveteraaneille

RAKENTAMISEN LAATUA VUODESTA 1975

Helkamäentie 23, 07230 MONNINKYLÄ

p. (019) 529 4200

www.kymppirakenne.fi

Rakennusteollisuus RT:n jäsenyritys

Turussa ”Veteraaniperinteen vaikuttavuus” -seminaari

Seminaarin osallistujia edessä vas. Pertti Kortnesniemi Seinäjoelta, Pirkko Kuorehjälvi Turusta ja Esa Haarala Naantalista.

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri järjesti yhdessä Tammenlehvän Perinneliiton kanssa ja Puolustusvoimien tuella seminaarin, jossa veteraaniperinteen vaikuttavuutta käsiteltiin Puolustusvoimien, koulumaailman ja siviiliyhteiskunnan kannalta katsottuna. Tapahtumaan otti osaa vajaat 80 henkilöä.

Tilaisuuden avaussanoissaan Tammenlehvän Perinne-

liiton puheenjohtaja **Eino Siuruainen** palautti mieleen liiton synnyn ja kertasi lyhyesti sen jälkeen tapahtunutta. Liiton toiminnanjohtaja **Pekka Holopainen** selvitti omassa alustuksessaan, mikä Tammenlehvän Perinneliitto on tänään. Holopainen painotti perinneyöstä puhuttaessa, että sen tarkoituksena on vahvistaa kansakunnan itsetuntoa ja auttaa nykyisiä sekä tulevia sukupol-

via ymmärtämään Suomen itsenäisyyden puolesta käydyn taistelun merkitys. Holopainen käsitteli niitä lähtökohtia, joihin tuleva perinnetyö pohjaa. Näihin kuuluvat ajankuva, perinteen sisältö, se kuka on alueellinen toimija ja tehtävät.

Porin prikaatin Lounais-Suomen aluetoimiston päällikkö everstiluutnantti **Sami Iso-Lauri** valotti veteraaniperinteen nykytilaa ja tulevaisuutta Puolustusvoimissa tehtävän työn kannalta. Iso-Lauri totesi, että sotiemme kokemusten hyödyntäminen operatiivistaktisten oppien, henkisten arvojen ja esimerkillisyyden sekä yhteishengen ja yhtenäisyyden kannalta katsottuna kuuluvat Puolustusvoimissa sotahistorian, koulutuksen ja turvallisuuspolitiikan opetukseen. Puolustusvoimat jatkaa sotiemme veteraanien perintöä parhaiten rakentamalla suorituskykyistä puolustusta oman itsenäisyytemme ja turvallisuutemme puolustamiseksi.

Johtaja **Esko Lukkarinen** Lounais-Suomen Aluehallintovirastosta tarkasteli veteraaniperinteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Esityksessä nousivat esille kysymykset ”Miten toimitaan tässä ajassa?” ja ”mitä oppimista meidän ajallemme on veteraaniperinteestä ja veteraanisukupolven työstä ja arvoista” ja ”Miten nuoremmat sukupolvet tavoitetaan”? Viimeksi mainitun osalta Lukkarinen painotti tarinoiden merkitystä. Historia ja perinne tulevat elävemmäksi ja kiinnostavammaksi, kun ne puetaan tarinoiksi ja viedään sillä tavoin henkilökohtaiselle tasolle. Tämä tapahtuu tietysti helpoimmin perhepiirissä ja suvun kesken, mutta tarinoita voidaan jakaa myös koulussa, tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa. Kun perinteellä on kasvot, se vaikuttaa vahvemmin kuin huippuasiantuntijan luento tuhatlukuiselle yleisölle, Lukkarinen totesi.

Koskettavimman osan semi-

naariin toi Naantalien Suopelion koulun historian opettaja **Sari Anttila** oppilaineen. Anttila valotti koulun vapaaehtoiseen historian kurssiin osallistuvien nuorten ajatuksia. Hän totesi myös kytkeneensä musiikin historian opetukseen. Mukana olleet oppilaat esittivätkin päivän raikuvimpien aplodien saattelemana kolme kappaletta musiikinopettaja **Annika Viitasen** johdolla. Kappaleista yksi oli Veteraanin iltahuuto.

Päivä päättyi Varsinais-Suomen Perinneyösuunnitelman nykytilan esittelyyn, jonka pitivät Perinneyöryhmän puheenjohtaja **Pekka Paatero** ja sihteeri **Osmo Suominen**. Esitys kirvoitti vilkkaan keskustelun, jossa mm. todettiin, että tulevan perinnetyön suunnittelussa tärkeää on edetä nk. toiminnallinen puoli edellä.

Teksti: Osmo Suominen
Kuva: Sotaveteraaniliiton arkisto

Veteraanityön vaalinnalla Merikarvialla pitkät perinteet

Perinteen vaalimisesta hyvänä osoituksena on keskeiselle paikalle, Merikarvianjoen rantamaisemaan sijoittuva Veteraanipuisto, kunnianosoitus veteraanien tekemälle työlle. Korsutupa, kunnostettu vanha paloasema, nimeltään Perinнемuseo, muodostavat yhdessä veteraanityötä kunnioittavan kokonaisuuden meidän ja tulevien sukupolvien vaalittavaksi.

Vanha paloasema, juuri ennen talvisodan syttymistä valmistunut, on saneerauksen myötä saanut aivan uuden ilmeen. Hallitila on kunnostettu lämpimäksi näyttelytilaksi. Sisään tehtiin hyllyjä näyttelyesineitä varten. Ennen letkutornina toimineeseen torniin on asennettu turvalliset kierreportaat. Tornin yläosa, jossa talvisodan aikaan suoritettiin myös ilmavalvontaa, on kunnostettu aina palosireeniä myöden. Myös ulkopinta sai uuden käsittelyn. Mittava kunnostustyö tehtiin pääsääntöisesti talkootyönä ja hankerahoituksella. Talkootunteja kertyikin lähes 1500. Hankkeen hakijana ja vastuuyhdistyksenä toimi Merikarvian-Siikaisten Reserviupseerikerho ry. Lisäksi hankkeessa olivat mukana Merikarvian Sotaveteraanit ry ja Merikarvian

VPK. Hanke kokonaisuudessaan maksoi noin 60.000 euroa.

Perinнемuseon esineistö, taulut, lehtileikkeet, puettut näköisnuket ja valokuvat kertovat elävästi kansakuntamme kovista vuosista. Lisäksi esillä on esineistöä, jotka sopivat mainiosti Perinнемuseossa säilytettäväksi.

Perinнемuseoon tulija kiinnittää varmasti katseensa nurkassa seisovaan pitkään mieheen; Väinö Myllyrinne (1909-1963), jonka pituudeksi eri lähdekirjojen mukaan on kirjattu 248-252 senttiä. Myllyrinne kiersi maailmaa esiintymässä palaten Suomeen ennen talvisotaa. Varusmiespalveluksen hän suoritti Viipurin raskaassa tykistörykmentissä.

Seinällä riippuvalla Suomen lipulla on oma tarinansa. Kun Viipuri maaliskuussa 1940 tyhjäntyi, otettiin lippu mukaan. Lipun luovuttaja, Viljo Österman kuljetti lippua repussaan parin kuukauden ajan, kunnes toukokuussa 1940 pääsi kotiinsa Merikarvialle. Juhlallinen lipun luovutus tapahtui 23.6.2011. Viipurista aina Merikarvialle asti kulkenut lippu nousi 71 vuoden jälkeen korusutuvan salkoon juhlistamaan Suomen lipun päivää.

Ikkunan yläpuolella olevat

Merikarvian Veteraanipuisto. Vasemmalla vanhasta paloasemasta saneerattu, keväällä 2015 avattu Perinнемuseo, oikealla 1998 valmistunut Veteraanikorsu. Lisäksi alueella on aselaiva s/s Equityn muistomerkki, laivan, joka toi jääkäreitä 1917 Revelinluodolle. Saksalainen 75-millin pst-tykki oli aikoinaan sotamarsalkka Rommelin käytössä Pohjois-Afrikassa.

kolme kuvaa nuorista miehistä saavat museoon tutustujan hiljentymään ja miettimään surua, joka Peipun Mahlamäen perhettä kosketti kolmesti. Neljästä veljeksestä kolme kaatui puolustaessaan maamme koskemattomuutta.

Perinнемuseo pitää sisällään laajan näyttelyesineistön. Lisäksi kunnostuksen myötä on mahdollisuus kierreportaita pitkin kavuta ylös torniin, jossa talvisodan aikaan pidettiin ilmavalvontaa. Lähistöl-

lä sijatseva Veteraanikorsu yhdessä Perinнемuseon kanssa muodostaa kokonaisuuden, johon kannattaa tutustua. Kiittäminen on Merikarvian kuntaa myötämielisestä suhtautumisesta perinnetyötä kohtaan sekä muutaman hengen talkooporukkaa, jotka Heikki Moilasen johdolla ahersivat noin 1500 tuntia hankkeen parissa, sekä tietysti kaikkia niitä tahoja, jotka eri tavoin olivat myötävaikuttamassa Perinнемuseon kunnostuksessa.

Veteraanien Korsutupa, jossa esineistöä on yli 300 sekä avattu Perinнемuseo näyttelyesineistöineen on saanut hyvän vastaanoton. Kävijöitä kertynee tämän vuoden aikana kolmisen tuhatta. Esittelyä ryhmille voi tilata: Heikki Moilanen 040 536 5905 ja Hannu Salo 040 596 0475.

Teksti ja kuva: Altti Mäntylä
Merikarvian Sotaveteraanit ry:n kannattajajäsen ja hallituksen jäsen

Maailman meno puhutti juhlaväkeä Vihannissa

Vihannin sotaveteraanit viettivät 50-vuotisjuhlaa lokakuun lopulla Vihannin kylän seurakuntatalolla Raahessa. Paikalle oli kokoontunut reilut sata juhluvierasta. Päivä alkoi juhlaumalanpalveluksella, jonka jälkeen laskettiin seppele sankarihaudalle.

Sotaveteraaneista paikalle oli päässyt vielä useita. Yksi heistä oli Teuvo Pentinlehto.

Maailmanmeno on saanut veteraanin mieteliääksi: ”Ongelmien ilmantuessa tärkeissä asioissa ei pidä luovuttaa”, hän muistutti.

Juhlan tervetuliaissanoissaan yhdistyksen puheenjohtaja **Lauri Utunen** totesi mm.: ”Nyt nuorimmilla sukupolvilla on velvollisuus toimia niin, että veteraanit saavat kaiken mahdollisen huolenpidon ja avun.

Puolustusvoimien edustajana juhlassa ollut everstiluutnantti **Kimmo Rajala** muistutti juhloväkeä siitä, kuinka puolustus- ja yhteisessä koetuista historiallisista kokemuksista ja koettelemuksista.

Raahan kaupungin terveh-

Vihantilaiset Ahti Verkasalo (vas.) ja Teuvo Pentinlehto ovat sotaveteraaneja, joita on siunattu pitkällä elämäkokemuksella. Kunto on vieläkin hyvä ja hymy herkässä - sanalla sanoen esimerkillisiä miehiä.

dyksen tuonut kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Inkeri Kerola** puki sanoiksi sen ihmismittelyn, kuinka kansainväliset turvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat ilmestyneet silmiemme eteen kuin viidakosta.

Juhlassa kuultiin reserviläis- ja lapsikuoron esiintymisen ohella myös runonlausuntaa.

Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin puheenjohtaja, eversti **Reijo Sallinen** muistut-

ti juhlapuheessaan, että muuttaman vuoden sisällä monissa yhdistyksissä veteraanijäsenten määrä laskee muutamaan henkeen. Juhlan lopussa muistettiin ansiokkaasta toiminnasta sotaveteraanien hyväksi toimineita vihantilaisia.

Teksti ja kuva: Risto Parttimaa

Ruotsin piirikokous hyväksyi sääntöuudistuksen

Kokouksen aluksi piirin pitkäaikainen puheenjohtaja Heikki Lirberg (oik.) kutsuttiin kunniapuheenjohtajaksi. Hallituksen puheenjohtaja Jouni Knuuttila ojensi kunniakirjan.

Piirin sääntöjen uudistaminen tuli ajankohtaiseksi, kun Tukholman yhdistys oli päättänyt purkaa yhdistyksen. Jotta piirissä voisi olla henkilöjäseniä, tuli sääntöjä muuttaa. Näin Tukholman yhdistyksen jäsenet siirtyvät piirin henkilöjäseniksi vuoden 2016 alusta.

Suomen Sotaveteraaniliitosta saadut mallisäännöt käsiteltiin ja hyväksyttiin piirin hallituksen kokouksessa viime keväänä, jonka jälkeen sääntö-

ehdotus lähetettiin yhdistyksille lausuntoa varten. Nyt käsiteltävänä olleiden sääntöjen mukaan piirikokouksessa äänioikeutta käyttävät piirin ja jäsenyhdistysten henkilöjäsenet. Jäsenyhdistyksillä ei ole enää äänioikeutta piirin kokouksissa. Uudistettuun äänioikeuspykälään lisättiin vielä valtakirjamenettely, jolla taataan kauempanakin olevien jäsenten mielipiteiden kuuluvuus piirin kokouksissa.

Sääntöehdotus käytiin läpi pykälä pykälältä ja keskustelun jälkeen piirikokous hyväksyi sääntöehdotuksen. Sen vahvistukseksi kokouksen puheenjohtajana toiminut liiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** kopautti hyväksymisen nuijalla pöytään.

Kokouksen jälkeen olleen Ruotsin piirin tulevaisuuskeskustelun alusti liiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström**. Hän totesi tärkeimmän asian olevan Marssilaulun tutun säkeen mukaisesti *Sama kaikki on askelten*. Siinä hengessä etenemme 2020-luvulle pitäen huolta tukitoiminnasta samalla rakentaen perinnetyötä. Tämä edellyttää toimijoiden aktiivisuutta ja lämmintä sydäntä sekä sitä, että talous on kunnossa.

Ruotsin piirin yhdistyksistä tulleet piirikokousedustajat keskustelivat vilkkaasti sekä nykyisistä ajankohtaisista asioista että omien yhdistystensä tulevaisuudennäkymistä.

Kirsti Pekari

Taphtumia yhdistyksissä Lappeenranta

Elokuussa Lappeenrannassa Maasotakoululla järjestetyssä valati-laisuudessa oli ohimarssia vastaanottamassa Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdt yhdessä koulun johtajan eversti Asko Muho-sen ja kansanedustaja Jani Mäkelän kanssa. Tuolloin rakuunoiksi ylennetyistä alokkaista oli osa suorittamassa syksyn veteraanikeräystä. Kuva: Raili Leino

Ilomantsi

Ilomantsin Sotaveteraanien puheenjohtaja Teuvo Strandman vastaanottaa 3000 euron lahjoituksen kirjaa varten Ilomantsin Osuuspankin toimitusjohtaja Raija Tahvanaiselta.

Sotaveteraanien kultainen ansioristi luovutettiin Reino Kurviselle. Vasemmalta Teuvo Strandman, Vappu Haapalainen, Reino Kurvinen ja Jorma Mikkonen.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Lahjoituksia Kouvolan Sotaveteraaneille

Jaalan Kotiseutusäätiö on myöntänyt vuosittain avustusta Kouvolan Sotaveteraanien Jaalan kerholle. Vuoden 2015 avustus oli 1500 euroa. Vuoden 2016 toimintaan on myönnetty 1200 euroa. Jaalan kerhon jäsenmäärä on yhdeksän tunnuksen omaavaa veteraania ja neljä puolisojäsentä.

Valkealan Reserviupseerikerho lopetti toimintansa vuoden 2014 lopussa. Sen jäsenet liittyivät Kouvolan Re-

serviupseerikerhon jäseniksi. Viimeisen kokouksen päätöksen mukaisesti sen varat luovutettiin Kouvolan Sotaveteraanien Valkealan kerholle. Luovutettu summa oli 1500 euroa. Valkealan kerhossa on tunnuksen omaavia jäseniä 46 ja puolisojäseniä 69 jäsentä. Lahjoitus tullaan käyttämään veteraanijäsenten hyväksi.

Teksti: Toivo Hartikainen
Kuva: Seppo Kousa

Kuvassa vas. Valkealan Reserviupseerikerhon viimeinen puheenjohtaja Kari Martikainen, Reserviupseereiden perustajajäsen ja Valkealan Sotaveteraanikerhon kannatusjäsen Sakari Tolonen, Kouvolan Sotaveteraanien toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen ja Kaarina Mikkola, joka on Valkealan Sotaveteraanikerhon yhteyshenkilö.

Maskun seminaaripäivä

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri vietti perinteistä syysseminaariaan Maskun Kiisan Pirtillä 12.11. Sotaveteraaniliiton sosiaalishteeri Anni Grundström luennoi ajankohtaisista asioista kuulijoille, joita paikalla oli vajaat 100. Piiri myös muisti Annia korkeimmalla huomionosoituksellaan – pienoislipulla, joka odottaa taustalla vielä luovutustaan eli ensi työ ja sitten palkka. Kuva: Osmo Suominen

Virkistystä ja kiitosjuhlaa Varsinais-Suomessa

Jo neljän vuoden ajan peräkkäin on Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin Naisvaliokunta järjestänyt yhdistysten naisjäsenille kaksi suurta tapahtumaa vuoden aikana.

Keväisin vietetään yhteistä virkistys- tai kesäpäivää paikakuntaa vaihdellen eri puolilla piiriä ja syksyisin uutispuuro- ja sadonkorjuun kiitosjuhlaa Maskussa Kiisan Pirtissä. Piiri on suhtautunut asiaan myönteisesti auttaen omalta osaltaan tapahtumien järjestelyissä ja piirin puheenjohtaja on ollut mukana tuoden oman tervehdyksensä. Myös aktiiviset tukijäsenet ja muut veteraanityön ystävät ovat autaneet järjestelyissä.

Tapahtumat on otettu innolla vastaan ja osallistujia on ollut niin runsaasti, että on pitänyt määrätä yhdistyksille osallistujien kiintiöt. Tähän on jouduttu siksi, että on vaikea löytää pii-

Uutispuurojuhla täytti Kiisan Pirtin salin ääriään myöten.

rimme alueelta kokoontumistilaa, jonne mahtuisi yli 200 henkilöä istumaan pöytien ääreen.

Ensisijaisesti näihin tapahtumiin pääsevät mukaan naisveteraanit, puoliset ja lesket. Tukijäseniä otetaan mukaan tilanteen salliessa ja etenkin avustamaan vanhempaa väkeä liikkumisessa ja ruuan kantamisessa.

Tapahtumat ovat ohjelmallisia. Virkistyspäivän ohjelma on yleensä kevyempää kuin uutispuuro- ja sadonkorjuun kiitosjuhlan, joka on tehty hengellispainotteiseksi.

Teksti: Mirja Läärä
Kuva: Osmo Suominen

Varsinais-Suomessa tehtiin jälleen kuntakierros

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri suoritti lokakuussa nyt jo toisena vuonna perättäin vierailun kaikissa toimialueensa kunnissa tai terveyskeskuskuntayhtymissä. Kierroksella tavattiin kaikkien kuntien tai kuntayhtymien sekä veteraanin kuntoutusmäärärahoista että kotiin vietävien avopalvelujen määrärahoista vastaavat virkamiehet.

Kierroksen tarkoitus oli selvittää kunkin kunnan tai kuntayhtymän em. määrärahojen käyttö kuluvaan vuoteen osalta sekä kuulla toiveet mahdollisten lisärahojen tarpeesta. Lisäksi pureuduttiin kunkin kunnan kohdalla mahdollisiin ongelmakohtiin. Kaikki asetetut tavoitteet saavutettiin, ja yhteenvedon muodostui kattava kuva asioiden hoidosta. Lisäksi kuntakierros tuotti tiedon tilanteesta paitsi piirille, myös Sotaveteraaniliitolle valtakun-

nallista edunvalvontaa varten.

Kuntakierros kertoi myös selkeästi sen, että lisärahan tarvetta sekä kuntoutukseen että kotiin vietäviin avopalveluihin on olemassa. Vaihteluvälin voidaan kuntoutuksen puolella kirjata olevan 10 000 aina 100 000 euroon asti. Kotiin vietävien palvelujen osalta kuntien väliset erot palvelutarjottimen laajuudessa ovat aika merkittäviä. Niinpä lisärahan tarve riippuukin paljolti siitä, että laajentaako kunta palvelujen tarjontaa. Muutamissa kohdin todettiin, että asioita hoitavien henkilöiden osalta resursit eivät vastaa olemassa olevaa tarvetta.

Erityisen paljon kierroksella puhutti kotona tuettu kuntouttaminen, ja sen toteuttaminen. Tämä malli on jo käytössä useassa kunnassa joko ostopalveluna tai kunnan omana toimintana. Muutamien osalta

asia on harkinnassa. Valitettavasti osassa myös em. resursikysymys on esteenä ainakin toistaiseksi.

Yhtenä tärkeänä asiana kierroksesta on todettava, että kunnissa oli tänä vuonna myös odotettu ja varauduttu tähän kierrokseen, mainitsi Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Tuukka Alhonen**. Kun pöydän ympärillä on vain yhden kunnan tai kuntayhtymän sekä paikallisen yhdistyksen väkeä, asioista voidaan puhua vapaasti. Näin arvokas tieto siirtyy puolin ja toisin ja myös hyöty on molemminpuolinen.

Kuntakierrokselle osallistuvat piirin puheenjohtaja, sosiaalineuvoja ja toiminnanjohtaja.

Osmo Suominen

Lottovoitto lahjoituksena sotaveteraaneille

Sotaveteraanien syyskeräyksen aikaan oli varusmies lip-paineen marketin aulassa suoritettamassa keräystä. Eräs asiakas lunasti myyntipisteestä pienen, kymmenen henkilön porukkaloton. Loton hinta oli kolme euroa, joten yksi osuus maksoi vain 30 senttiä. Asiakas tun-

ki lottokupongin varusmiehen ojentamaan keräyslippaaseen.

Aikanaan lipas avattiin, lottokuponki taltioitiin ja aloitettiin jännäminen. Tuli lauanta ja arvonta.

Kupongissa oli neljä numeroa oikein. Neljällä numerolla saa 10 euroa. Mutta kun osallis-

tujia porukassa oli kymmenen, saivat sotaveteraanit lahjoituksena kokonaisen euron. Vähän, mutta sijoitukseen verrattuna yli 33-kertainen summa. Entäpä jos kupongissa olisi ollut viisi, kuusi tai seitsemän oikein?

Pertti Nieminen

RAIL PARTNERS OY
Helsinki

Paljon yhteistä – seurakuntien ja järjestön neuvottelupäivä

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin hengellisen työn toimikunta kutsui alueen seurakuntien diakoniatyön ja piirin sotaveteraaniyhdistysten edustajat Tuusulaan Rusutjärven leirikodille 8.10. ajankoh- taisen aiheen ympärille ”Mitä veteraanille kuuluu kodissa, sairaalassa, hoitokodissa?”

Päivään oli kokoontunut 28 edustajaa.

Neuvottelupäivän avasi ja piirin ajankohtaiset asiat esitti hengellisen toimikunnan puheenjohtaja Seppo Väätäinen, alkuhartauden piti ja Tuusulan

seurakunnan tervehdyksen toi kirkkoherra Ulla Rosenqvist. Alustuspuheenvuorossaan Anni Grundström kartoitti tämän hetken tilanteen veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä arkipäivään liittyvistä asioista. Tukitoimenpiteet tavoittavat monet heistä, mutta samalla on kysyttävää, keitä ovat he, joihin ei ole yhteyttä ja miten he voivat? Yhteistyö seurakuntien kanssa on tärkeää. Piirin sosiaalineuvoja **Leena Jäntti** ja veteraaniyhdistyksen henkilö **Leena Koskela** käsittelivät puheenvuoroissaan veteraanin

arkea tapaamistensa näkökulmasta. Leena Jäntti totesi, että omaisten osuutta hoivatyössä ja yhteyksien pitämisessä on arvostettava. Ongelmia esiintyy juuri silloin, kun lähiomaisia ei ole tai heistä ei ole tietoa. Leena Koskela käsitteli syrjäytymistä ja miespuolisten leskien kokemaa yksinäisyyttä.

Sairaalapastori **Markku Elo** tarkasteli päivän aihetta ”veteraani ja ikäihminen sairaalassa” -näkökulmasta. Sairaalamailma ja sen organisaatio on oma maailmansa ja se voi olla suuri ja pelottavakin muutok- kokemus yksinäiselle vanhuk- selle. Siirtyminen sairaalasta avoterveydenhoitoon merkit- see edelleen hoidontarvetta ko- dissa ja henkilökohtaista tukea selviytymiseen. Seurakuntien ja järjestöväen tapaaminen ja tutustuminen antoi eväitä yh- teistyön rakentamiselle vete- raanien parissa – ja tämä oli myös päivän tavoite. Päättösa- nat lausui Uudenmaan Sota- veteraanipiirin puheenjohtaja **Heikki Lindroos**.

Seppo Väätäinen

Neuvottelupäivän luennoitsijoita vas. Seppo Väätäinen, Anni Grundström, Ulla Rosenqvist ja Vesa Koivisto.

Sotaveteraanin syntymästä 100 vuotta - aseveli-ilta Orimattilassa

Sillanpään marssilaulun sa- noilla alkoi Luhtikylän Nuorelassa muisteluiden ilta, aseveli-ilta. Oli kulunut 100 vuotta talvi- ja jatkosodan tais- telijan, kuusi vuotta sitten il- tahuutoon kutsutun kapteeni Martti Kyrön syntymästä. Lap- set, kyläläiset, Luhtikylän Maa- seutuseura, Länsi-Orimattilan Laulajat ja Martta- järjestöt oli- vat järjestäneet ainutkertaisen ja mieliinpainuvan juhlan.

Martti Kyrö oli talvisodassa Orimattilan miehistä kootun JR 6:ssa ryhmänjohtaja, jatko- sodassa JR 46:ssa joukkueen- johtaja ja sodan lopussa Vii- purissa esikuntakomppanian päällikkö. Hän kirjoitti sota- kokemuksensa kirjaksi. Hänen syntymänsä 100-vuotispäivä- nä lokakuussa Martti Kyrön al- kuperäistä sotilaspukua kan- toi tyttären vävy Jarkko Rinta- mäki, joka myös lauloi solistin osuuden *Vartiossa*-lauluun.

Pöydällä oli vaurioitunut taskulamppu, jonka Mart- ti Kyrö otti Viipurin viimei- senä päivänä kaupan hyllys-

Illan ohjelman esittäjiä vas. Pertti Pärssinen, Martti Rintamäki ja Reijo Kyrö.

tä. Taskulamppu pelasti hänen henkensä, kun sirpale pysäh- tyi lamppuun eikä mennyt sy- dämeen. Tätä lampputa Mart- ti Kyrö näytti asevelvollisten kutsunnoissa pojille veteraa- nin puheenvuoron yhteydessä 2000-luvulla.

Aktiivinen kylä

Luhtikylän sotaveteraanien muistelmia on kerätty 1980-lu- vulla Kalervo Petäjän ja Erkki Tuiskusen toimesta. Niistä lu- ettiin katkelmia kunkin vete-

raanin perheen lasten, puolison tai kyläläisten toimesta. Seinäl- le heijastetut kuvat olivat hyvä- nä taustana.

Juontajan johdattelemat so- ta-ajan laulut ja niiden syn- tyhistoria liittivät muistelmät todellisiin paikkoihin ja sota- ajan tunteihin.

Pertti Laaksonen

Rosvopaistitapahtumia 25 vuotta

Finnairin toimitusjohtaja Pekka Vauramo tervehti rosvopaistita- pahtuman vapaaehtoisia.

P erinteisiä rosvopaistita- pahtumia on järjestet- ty neljännesvuosisadan ajan. Ensi kesänä tapahtumia järjestetään yhdeksällä paik- kakunnalla. Aluetoimistot lä- hettävät kutsut alueen veteraa- nijärjestöille. Kutsuttavia ovat veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä sekä heidän avusta- jansa. Ellei kutsua tule, voi asi- aa tiedustella myös aluetoimis- tosta tai suoraan Finnairin len- tävän henkilökunnan puolesta järjestelyistä vastaavalta pur- seri Kalevi Rönqvistiltä puh. 040 703 9146 tai sähköposti: Kalevi.Ronnqvist@finnair.com Finnairin lentävä henkilö- kunta tarttuu jälleen toimiin

yhdessä sponsoreiden, Noki- an renkaiden, Kokkolan Hal- pa-Hallin, Finnairin, Koffin, Suomen Kerran, Kaatuneiden muistosäätiön ja Puolustusvoi- mien ja monen muun tahon avustuksella.

Viimeiset rosvopaistit tar- joillaan näillä näkymin kesällä 2017, kun Suomi saavuttaa 100 vuoden iän.

Esiintyjinä ovat entisiä hy- väksi havaittuja: sotilassoit- tokunnat, Eino Grön, Vieno Kekkonen, Marjatta Leppä- nen, Tuija Saura, solistiyhtye Jermut, viihdeorkesteri Hopea- tähti ja mahdollisia muita.

Jokainen rosvopaistipäivä alkaa kello 12.00 sotilaskodin munkkikahveilla ja itse ohjel- ma kello 13.00 päättyen noin klo 16.00 aikoihin.

Paikkakunnat:

- 19.5. Karhuhalli, Pori
- 26.5. Härmän kuntokeskus
- 3.6. Oulunkylän kuntoutus- sairaala
- 9.6. Karjalan prikaati, Vekarajärvi
- 16.6. Valkeakosken liikunta- halli
- 4.8. Martinhalli, Hyvinkää
- 11.8. Ouluhalli, Oulu
- 18.8. Peurungan liikunta- ja kuntoutumiskeskus, Lau- kaa
- 25.8. Joensuun liikuntahalli

Vuoden 2015 rosvopaistitapahtumien karonkka järjestettiin Alti- an tiloissa Helsingissä. Keskustelussa Karjalan prikaatin komentaja prikaatikenraali Jari Kallio ja lentoemäntä Sasa Färling.

Keskisuomalaisten veteraaniperinnematkat v 2016

1. Vienan Karjala ja Solovetski 29.6. - 3.7.2016

- Reitti: Jyväskylä –Nurmes-Kalevala (Uhtua)-Vienan Kemi-Solovetski-Kostamus -Jyväskylä
- alustava hinta 570€/Hlö

2. Kronstadt ja Pietarhovi sekä Virolaisten taistelut 1944, matka-aika 8. - 11.8.2016

- Reitti: Jyväskylä –Terijoki-Kronstadt-Pietarhovi-Narva-Sinimäki-Rakvere-Tallinna-Jyväskylä
- alustava hinta 490,00 €.

Matkanjärjestäjä A&A Travels Muuramesta, oppaana ja matkanjohtajana Timo Hakala

Matkojen tarkat hinnat vahvistetaan venäläisten palveluntarjoajien annettua hintansa helmi-maaliskuussa 2016.

Matkat ovat avoimia kaikille halukkaille, ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Kyytiin pääsee myös reitin varrelta. Matka voidaan perua, mikäli kuukautta ennen matkaa ei ole riittävästi lähtijöitä (min. 30 henkeä). Lisätiedot ja ilmoittautuminen matkoille (mieluiten sähköpostitse): timoh.hakala@kolumbus.fi tai puhelimitse: 0400 798 679. Ilmoittautuneille lähetetään matkakirjeet ja lasku vähintään kaksi kuukautta ennen matkaa.

www.bisnode.fi

SAVONLINNAN AMMATTI- JA AIKUISOPISTO

Meillä tehdään työelämän mestareita

Tukea
liikkumiseen
Respectasta

Tervetuloa
palveltavaksi
klinikallemme
ja myymälään!

Respecta
www.respecta.fi

Sotavuosien pitkiä varjoja

Yli kaksi vuosikymmentä sitten tuli mahdolliseksi ryhtyä etsimään sotavuosina 1939–45 rintamille jääneitä sotilaita. Siihen avasi oven Suomen ja Venäjän välinen valtiosopimus. Taistelukentille jääneiden jäänteitä on siitä alkaen etsitty ja koottu Viipurissa Pietari-Paavalin kirkon suojiin. Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys on vuosittain loppusyksyllä järjestänyt arkkujen noutomatkan.

Lokakuun puolivälissä noudettiin 26 pientä valkoista arkkua. Ne sisälsivät kaikkiaan 37 kaatuneen jäänteitä. Alustavan arvion mukaan toistakymmentä kaatunutta voitaisiin mahdollisesti tunnistaa säilyneiden tuntolevyjen ja tehtävien dna-testien avulla.

Kaiken kaikkiaan on vuosien varrella tuotu kotimaan multiin noin 1200 jäänteet, joista noin neljännes on voitu tunnistaa. Huolimatta tiedon surullisesta sisällöstä on tunnistaminen merkinnyt omalle lopullista varmuutta sotilaan kohtalosta, siten myös jonkinlaista huojennusta.

Valtaosa on jäänyt tunnistamatta ja saanut leposijansa pääosin Lappeenrannan sankarihautausmaalta. Tunnistetut on haudattu omaisten toivomuksia noudattaen kotipaikkakunnilleen.

Syksyn matkalle osallistui lähes kolmekymmentä henkilöä. Mukana oli tällä kertaa myös kaksi kuvausryhmää, jotka tekevät hieman erilaisia dokumenttielokuvia aihepiiristä.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ja sen vapaaehtoiset etsijät ovat keskiössä kaatuneiden etsinnöissä entisillä taistelupaikoilla. Naapurin puolella yhteistyökumppanina

on Vojennye Memorial. Tälläkin kertaa useimmat suomalaisotilaiden jäänteet olivat tulleet esiin venäläisten etsijöiden oman työn yhteydessä.

Pietari-Paavalin kirkossa järjestetyn kahvi- ja kiitostilaisuuden yhteydessä luovutettiin etsinnöissä ja yhteistyössä kunnostautuneelle Dmitri Volkoville tunnustuksena vaalimisyhdistyksen myöntämä Sotavainajamitali.

Kirkossa järjestetyn kotiutamistilaisuuden avannut yhdistyksen puheenjohtaja **Pertti Suominen** palautti mieleen ensimmäisen noutomatkan ainutkertaisia tunnelmia vuo-

delta 1993. Kenttäpiispa (emeritus) **Hannu Niskanen** puhui muistamisen tärkeydestä arkkujen äärellä henkensä uhranneiden sotilaittemme pitkään odotetun kotimatkan alkaessa. Emme saa unohtaa kaatuneitamme, heidän tekojensa merkitystä, emmekä heidän uhrauksiaan.

Viipurin ensimmäisen musiikkikoulun yhtyeen herkkä musiikki täytti kirkkosalin. Arkut kannettiin yksi kerrallaan linja-auton tavaratilaan, havupatjalle, ja kotimatka saattoi alkaa.

Tero Tuomisto

Sotaveteraaniliiton edustaja Timo Lehtonen kantamassa pientä valkoista arkkua Viipurissa. Kuva: Ritva Tuomisto

Perinnetoiminnasta ja Sote-uudistuksesta

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin syysneuvottelupäivä pidettiin 20.11. Kuopion valtuusto-virastotalossa. Piirin puheenjohtaja Jouni Perälän avauksen jälkeen luovutettiin liiton ansioristi veteraani **Pentti Kataiselle** sekä ansiomitalit kuntoutussihteeri **Anne Kaitosalolle**, everstiluutnantti **Ensio Palosaarelle** ja toimittaja Jukka Nykäselälle.

Neuvottelupäivän ohjelma painottui sotiemme 1939-1945 veteraaniperinnetyön alueellisiin ja paikallisiin toimintamalleihin sekä perinnetyön käytännön toteutukseen Pohjois-Savossa. Tilaisuudessa kuultiin sotaveteraaniyhdistysten puheenjohtajien pohdintaa oman alueensa perinnetyöstä.

Kuopion Sotaveteraanien perinneaikaan siirtymisen askelmerkkejä valottanut **Markku Tomperi** totesi, että 2017-2018 aikana yhdistyksen säännöt muutetaan vastaamaan perinneaikaa, johon siirrytään 2019 alussa. Veteraaniperin-

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Jouni Perälä (vas.) sekä veteraaniperinnetyöryhmän puheenjohtaja Jukka Nykänen luovuttivat Perinneteko 2015 kunniataulun kirkkonäytelmän käsikirjoittaja ja ohjaaja Matti Pajulalle ja Nilsin Rintamaveteraanien puheenjohtaja Juho Maliselle.

neyhdistyksen tehtäväksi jää kaksi asiaa: Yhdistykseen kuuluvien veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä sosiaalinen ja taloudellinen tukeminen sekä veteraaniperinteen vaaliminen pitämällä yllä ja kehittämällä Kuopion Sotaveteraanimuseota.

Risto Pehkonen toi esille Ylä-Savossa tehtyä perinnetyö-

tä korostaen, että Iisalmen Rukajärvi-keskus näyttelyineen on toimiva esimerkki perinneaineiston keräämisestä ja esille laittamisesta.

Tauno Jääskeläinen kertoi, että Pielaveden kansalaisopiston Videopajan tuottamasta sarjasta ”Isiemme muistolle” on esitetty katkelmia Yle Teemalla itsenäisyyspäivän ja kan-

sallisen veteraanipäivän aikoihin. Sarjan myötävaikutuksella veteraaniperinteen siirtäminen nuoremmalle sukupolvelle on onnistunut kiinnostavalla tavalla.

Koillis-Savon alueen perinnekuulumiset välitti **Eero Valkonen**. Kaavilla toteutui syksyn aikana sotaveteraaniyhdistyksen aloitteesta sankarihautalyhtyhanke. Kynttilät sytytetään ensimmäisen kerran tulevana itsenäisyyspäivänä. Reserviupseerit, reserviläiset, leijonat ja pitäjaseuralaiset ovat luvanneet huolehtia lyhyistä vuorovuosin.

Reijo Kytölä puolestaan kertoi, että Suonenjoella muistomerkkikartoitus on saatu valmiiksi ja Pro Patria -taulut sijoitetuksi uuteen koulukukseen. Puheenvuorojen jälkeen keskustelun päätteeksi voitiin todeta, että perinneasiat ovat hyvällä mallilla Pohjois-Savossa.

Päivän pääteemaan hyvin sopien Nilsin kirkkonäytelmä

”Unohdettujen saari” tekijöille luovutettiin huomionosoitukseksi kunniataulu. Petäjäsaaren taisteluista kertovan näytelmän näki maaliskuussa 2015 Nilsin kirkossa yli 5 000 katsojaa.

Ei päivää ilman sote-sopan hämmentämistä, ei meidänkään neuvottelupäivässämme. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin johtajaylilääkäri **Jorma Penttinen** piti hyvän alustuksen aiheesta Sote-uudistus KYS:n näkökulmasta. Penttinen selvitti, miten uudistukset tulevat vaikuttamaan palveluihin sekä mikä taho vastaa palvelujen tuottamisesta ja mikä rahoittamisesta. Uudistukset tulevat voimaan 1.1.2019, joten vielä on aikaa valmistautua suureen muutokseen.

Teksti ja kuva:
Eija Iivarinen

Lapin lennosto Simon Sarkakankaalla

Perinteinen Hävittäjälentolaivue 11:n vierailu Simon Sarkakankaan lentäjäpatsaalle toteutettiin 9.10.2015. Vierailu kuuluu laivueen perinteisiin jo monen vuosikymmenen ajalta. Sarkakankaan käynnin tarkoituksena on ylläpitää perinteitä ja muistuttaa hävittäjälentolaivueen henkilöstöä, erityisesti uusia laivueen organisaatioon tulevia lentäjiä siitä, kuinka arvokasta vanhojen perinteiden vaaliminen ja kunnioittaminen on. Tapahtumassa muistutetaan uusia sukupolvia siitä, kuinka katoavaista on elämä, mutta kuinka pysyvää on sankaruus.

Virallisesti Hävittäjälentolaivue 11:n perinnepäivä on lokakuun 10. päivä. Perinnepäivää vietetään Lapin sodassa 10.10.1944 tuhoutuneen JK-256 muistoksi. Sarkakankaan vierailu toteutetaan joka vuosi, mutta vierailupäivä hieman vaihtelee vuosittain. Päiväksi valitaan sopivin arkipäivä mahdollisimman läheltä varsinaista perinnepäivää.

Sarkakankaan vierailuun kuuluu vuosittain seppeleen lasku JK-256:n miehistön muistoksi pystytetylle muistomerkille sekä ylilento. Seppeleen laskee perinteisesti Hävittäjälentolaivue 11:n komentaja seuranaan

yksi lentueen päälliköistä sekä Lapin lennoston killan edustaja. Myös paikalliset yhteisöt ja Simon kunta ovat laskeneet seppeleen tai kukkalaitteen muistomerkille. Seppeleen laskujen ja muiden huomionosoitusten jälkeen tilaisuudessa luetaan historiikki, jossa kerrotaan lyhyesti JK-256:n ja sen miehistön tarina kamppailusta tuhoutuneen koneen jäännöksissä. Historiikin lukee perinteisesti nuorin laivueen palveluksessa oleva hävittäjälentäjä.

Tilaisuuteen kutsutaan maanpuolustusjärjestöjen edustajia ja sotaveteraaneja sekä Simon kunnan edustajia. Tänäkin vuonna heitä oli saapunut paikalle runsaslukuinen joukko.

Sarkakankaan kävijöiden joukossa on myös sotaveteraaneja. Yksi heistä on simolainen sotaveteraani Armas Ilvo, joka on Veteraanin Iltahuuto -laulullaan sykehdyttänyt kuulijakuntaa jo vuosien ajan. Armas Ilvon esityksestä ja hänen kanssaan kuulumisten vaihtamisesta on tullut yksi perinnepäivän vieton perinteisistä yksityiskohdista. Toivottavasti Ilvo jaksaa ilahduttaa meitä vielä pitkään.

Tilaisuus päättyy perinteiseen sotilaskodin munkkikah-

Historiikin luki laivueen nuorin hävittäjälentäjä.

vitteluun seppeleitten laskun ja puheenvuorojen jälkeen. Paikalliset edustajat tiedustelevatkin monesti jo etukäteen kutsun saadessaan, että ovathan vihreitten sisarten leipomat ja keittämät munkkikahvit tarjolla perinteiseen tyyliin. Ja totta kai on!

Nähdään ensi syksynä taas Sarkakankaalla!

Teksti: Sirkka Korolainen ja Seppo Daavittila

Kuvat: Oskari Tähtinen

Simolainen Armas Ilvo oli yksi kunniavieraista.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

DEVISYS™
LIUKUESTEET
Ehkäisevät tehokkaasti liukastumista

HYVÄÄ JOULUA
Jyty

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto
Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund **Jyty**

Jyty on lähinnä kuntien, kuntayhtymien ja seurakuntien ja niiden omistamien liikelaitosten sekä yksityisten palveluksessa olevien noin 62 000 jäsenen STTK:lainen ammattiliitto.

JYTYLIITTO.FI

Evijärvellä muistot eivät himmene

Evijärven sotaveteraanit vastaanottivat Lions Club Evijärveltä ja Evijärven lukion oppilaskunnalta rahalahjoituksena reilu 1100 euroa. Lahjoitukset ohjataan lyhentämättömänä veteraanijäsenillemme 50-vuotisjuhlavuotemme avashuomionosoituksena, joululahjana.

Evijärvellä on ollut vireää sotaveteraanitoimintaa, mutta nyt kutsuihimme ei enää monikaan jaksa vastata myöntävästi. Yhdistys onkin painottunut kotona asumisen tukemista ja pienkuntoutumista. Yhdistys tukee veteraanijäseniä, heidän puolisoitaan ja leskiään rahallisesti pienkuntoutuksen ja kotipalvelujen ostamisessa. Jäsenet toimittavat yhdistykselle kuitit ostamistaan palveluista ja yhdistys korvaa 80 % kuntoutusmenoista ja osan kotipalvelukuluista. Suosituimpia avustettavia palveluita ovat

hieronta- ja jalkahoitopalvelut. Nykyisin myös ruohonleikkuu- ja lumityöpalvelujen tarve on kasvanut.

Lions Club Evijärvi on osallistunut kaikkiin yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin ja juhliin sponsoreina, henkilökohtaisina avustajina ja kyyditsijöinä. Lions Club Evijärvi on tarjonnut joka vuosi sotaveteraaneillemme jouluaterian. Tänä vuonna Lions-veljet päättivät tukea samalla tapaa kuin yhdistyksen on parhaaksi nähty. Niinpä he tekivät rahalahjoituksen, jolla voidaan tukea veteraaneja. Näin Lions-avustus saavuttaa jokaisen veteraanin, eikä huomionosoituksen vastaanottaminen ole enää veteraanin omasta jaksamisesta kiinni.

Syksyllä 2014 Evijärven sotaveteraanit ja Evijärven keskikoulun ja lukion oppilaat viettivät yhteistä veteraanipäivää.

Katsottiin edesmenneen veteraanin Ilmari Vattuahon haastattelu. Lisäksi oppilaat suorittivat veteraaniviestin vaihdon ja esittivät musiikki- ja runoesityksiä. Saman päivän päätteeksi avattiin Evijärven kunnan kirjastossa Sotamuistomerkkivalokuvanäyttely, johon myös oppilaat tutustuivat. Valokuvanäyttely oli avoinna pari kuukautta, jonka jälkeen valokuvat ovat kunnan kirjastossa selattavissa. Veteraanien ja oppilaiden yhteinen päivä kavenesi sukupolvien välistä kuilua, ja uskomme, että siinä oli sykäys päivätyövarojen lahjoittamispäätökseen.

Evijärven Sotaveteraanit viettää ensi vuonna 50-vuotisjuhlavuotta. Juhlinta aloitetaan jo tänä jouluna ojentamalla jokaiselle varsinaiselle, puoliso- ja leskijäsenelle konkreettinen joululahja. Yksi osa lahjaa on villasukat, jotka on saatu lahjoituksena niin kuntalaisilta, kuin muiltakin kanssaeläiltä. Yhdistyksemme julkaisi keräyspyynnön Facebookissa ja kaksi tuntia julkaisemisen jälkeen meillä oli kasassa jo puolelle jäsenistämme sukkien kutojat. Seuraavana aamuna oli jo kaikille jäsenille oma kutoja löytynyt. Lisäksi saimme villalankalahjoituksen, joten lankojakaan yhdistyksemme ei tarvinnut lähteä ostamaan. Lahjat luovutamme jokaiselle Evijärvellä asuvalle jäsenellemme henkilökohtaisesti juhlavuoden aluksi. Pitäjänrajojen ulkopuolelle muuttaneille jäse-

Evijärven lukion oppilaskunnan edustajat Jonna Takamaa (vas.) ja Pietari Jokela sekä Evijärven Lions Clubin sihteerit Juhani Lammi ja presidentti Kari Kultalahti lahjoittivat rahaa Evijärven sotaveteraaneille. Lahjoituksen vastaanotti puheenjohtaja Oskari Rentola. Kuva: Maija Ahonen

nillemme toimitamme lahjan postitse.

Sankarihautausmaan kunnostus

Syksyllä 2015 toteutettiin Evijärven seurakunnassa sankarihautojen kunnostus talkoovoimin. Talkoissa oli mukana seurakunta-aktiiveja, lions-veljiä, Evijärvi-Seuran jäseniä sekä lukion teknisen työn ryhmä. Hautakivet nostettiin paikoiltaan, niiden pohjat perustettiin uusiksi ja tekstit hopeoitiin uudelleen. Kun kivet ladottiin takaisin paikoilleen, saatiin rivit

niin hienoon kuntoon, että itsenäisyyspäivänä voidaan ylpeänä esitellä kunnostettu sankarihautausmaa juhlaikseksi. Sankarihautausmaan kunnostuksen yhteydessä hopeoitiin myös vapaussodan sankareiden muistopaasi uudelleen. Itsenäisyyspäivänä Lions-veljet sytyttävät jokaiselle sankarivainajalle kynttilän hautalyhtyyn. Tämä perinne on jatkunut pitäjässämme jo vuosikautia.

Satu Toijala-Saari

Talkooväki suoristi Evijärven sankarihautojen kivet. Kuva: Aarre Alatalo

Evijärvi

Reilun 2000 asukkaan kunta
Rintamatunnusveteraaneja 16, joista miehiä 11 ja naisia viisi.
Heidän keski-ikänsä on 91,4 v.
Puolisojäseniä on kuusi ja leskijäseniä 27.
Osa heistä asuu vielä kotona, mutta osa on muuttanut palveluasuntoihin.

 Kristus syntyy - kiittäkää Riemullista Joulunaikaa ja Jumalan Siunaamaa Vuotta 2016 		
Helsingin ortodoksinen seurakunta	Iisalmen ortodoksinen seurakunta	Ilomantsin ortodoksinen seurakunta
	Jyväskylän ortodoksinen seurakunta	Kuopion ortodoksinen seurakunta
Lapin ortodoksinen seurakunta	Nurmeksien ortodoksinen seurakunta	Taipaleen ortodoksinen seurakunta
Turun ortodoksinen seurakunta		Vaasan ortodoksinen seurakunta

Maija Kitinoja vuoden lotaksi Valinta jo 10. kerran

Lotta Svärd Säätiö valitsi Maija Kitinojan Tervajoelta vuoden lotaksi. Nimitys on kunnianosoitus kaikille lotille ja pikkulotille, jotka ovat toimineet yhteiskuntamme hyväksi.

Maija Kitinoja syntyi 1917 kauppiasperheeseen Tervajoella. Perheeseen kuului kaikkiaan yhdeksän lasta. Lottalupausten hän antoi kirkossa ennen Talvisodan syttymistä. Paikkakunnalla oli paljon lottia, nuoria ja iäkkäitäkin, oma sisarkin oli esimerkkinä ja kannusti liittymään lottiin, kertoo Kitinoja.

Lottakursseja pidettiin iltaisin suojeluskuntatalolla. Opetettiin petausta, siteiden tekoa, sidontaa, lääkeannostelua, kirjanpitoa, viestitystä, puhelimen käyttöä, erilaisten ilmoitusten tekoa, jne.

Talvisodassa Maija Kitinoja palveli lottana ilmavartiossa. ”Ilmavalvontaa suoritettiin aluksi Isonkyrön kirkontornissa, myöhemmin Lakkineulomon katolla. Kirkontorniin kavuttiin sukalla peitettyjen taskulamppujen himmeässä valossa. Vartiossa oli kaksi lottaa kerralla neljän tunnin ajan. Kylmää oli. Onneksi Isonkyrön kirjakauppias antoi maahan asti ulottuvan susiturkkinsa, joka lämmitti”.

Jatkosodan aikana Maija Kitinoja työskenteli sidontapaikan esimiehenä Tervajoella. Hänen perheensä koti tarjosi myös muonitusta evakoille, jotka siirtolaisjuna toi sodan melskeistä turvaan.

Jatkosodan aikana Kitinojan perhe antoi kaupan yhteydessä toimivan makasiinin saksalaisten käyttöön ammusvarastoksi. Kun Vaasaa pommitettiin, oli taivas yhtenä valomerenä, pelättiin pommien harhautuvan ja osuvan makasiiniin. Olihan Vaasa lähellä Tervajokea. Onnettomuuksilta kuitenkin säästettiin.

Lotaksi vain suosituksella

Lotaksi hakeutuvan tuli olla

17 vuotta täyttänyt, hyvämaineinen ja hänellä piti olla kahden paikkakunnalla tunnetun ja luotetun henkilön suositus. Jäseneksi hyväksytyn tuli antaa lottalupaus, jossa hän lupasi avustaa suojeluskuntaa sen puolustaessa kotia, uskontoa ja isänmaata. Lupaus annettiin useimmiten pitäjän kirkossa papille. Jäsenyys oli vapaaehtoista, mutta siihen liittyi työvelvollisuus.

Vaikka sodan mahdollisuuksien oli varauduttu, Talvisodan syttyminen tuli sittenkin yllätyksenä. Talvisodan aikana sotatoimialueella oli 25 000 lottaa ja kotirintamalla 65 000. Jäsenmäärä kasvoi voimakkaasti ollessa sotien jälkeen 230 000.

Sotiemme aikana suomalaiset naiset osoittivat taistelutahtonsa sekä monipuoliset taitonsa palvella isänmaataan. Sotavuosista ei olisi selvitteä kunnialla, elleivät naiset olisi miesten rinnalla kantaneet vastuuta mitä moninaisimmista tehtävistä rintamalla, muualla sotatoimialueella ja kotiseudulla.

Lottatoiminta oli hyvin tehokkaasti organisoitu ja sitä johdettiin keskitetysti. Kyseessä oli hyvän koulutuksen saanut joukko, jolla oli monenlaisia osaamista. Lotat huolehtivat sotien aikana niin rintamalla kuin kotirintamallakin muonituksesta, lääkinnästä, varusteiden huollosta, toimistotöistä, viestinnästä, varainkeruusta, ilmavalvonnasta, radistitöistä, säähavainnoinnista, kaatuneitten lähettämisestä kotiin ja paljosta muustakin. Toiminta käsitti silloin koko kriisinhallinnan kentän silloiset tarpeet. Voidaan todeta, että Lotta Svärd järjestö oli maailman suurin naisten vapaaehtoinen järjestö, kun huomioidaan Suomen silloinen väestömäärä neljä miljoonaa ihmistä.

Uusi vaihe sodan jälkeen

Syksyllä 1944 solmittu rauhansopimus sinetöi Lotta Svärd-järjestön kohtalon. Valtioneu-

vosto lakkautti sen välirauhan sopimukseen ja valvontakomission painostukseen perustuen. Järjestön omaisuus tuli luovuttaa valtiolle. Järjestön ja paikallisten yhdistysten varoja ehdittiin kuitenkin siirtää jonkin verran lokakuussa 1944 perustetulle Suomen Naisten Huoltosäätiölle, nykyiselle Lotta Svärd Säätiölle.

Myös lottapuvut ja merkit määrättiin hävitettäväksi. Minä annoin pukuni sisarelleni säilytettäväksi ja piilotin hihanauhan, kaulukset, mansetit ja merkit vintin sahanpuruihin. Piti pitää tästä aiheesta suut ihan supussa, kertoo Maija Kitinoja. Nykyisin hänen oma pukunsa on suojeluskunta- ja lottamuseossa Seinäjoella. Itse hän käyttää sisarensa lottapukua isänmaallisissa juhlissa.

Sotien jälkeen lotat joutuivat etsimään paikkaansa siviilielämässä. Piti löytää uusi koti tuhoutuneen tai luovutetulle alueelle jääneen tilalle, piti löytää työ- tai opiskelupaikka.

Maija Kitinoja palasi sotien jälkeen kyläkaupan tiskin taakse. Hän muistaa pula-ajan ostokortit ja elintarvikkeiden säännöstelyn. Tuotevalikoimaan kuului ruokatarvikkeiden lisäksi mm. hevosen länkiä, kessuntekotarpeita, karjanhoito-oppaita ja naisten kuttaperkkakengiä. Harvalla on takanaan yhtä pitkä ja historiallinen kauppiasura, yli 50 vuotta. Kitinoja sai todistaa tiskin takaa niin sota- ja pula-aikoja, keskioluen vapautumisen kuin muovirahan yleistymisen 80-luvulla.

Rohkeita naisia

Suomen Naisten Huoltosäätiön rohkeat, kaukonäköiset naiset ryhtyivät paneutumaan lottien ongelmiin. Helsinkiin Mannerheimintielle rakennutettiin 300 asuntoa. Lapin sodan jälkeistä muonitustarvetta hoitamaan perustettiin Työmaa-huolto, joka laajensi vähitellen toimintaansa myös muuhun

työmaaruokailuun. Työmaa-huolto myytiin vuonna 1978. Siitä saadulla alkupääomalla säätiö pystyi aloittamaan lottien kuntoutus- ja avustustoiminnan.

Tiivis yhteistyö Puolustusvoimien kanssa, perinnetyö Lottamuseomme kautta ja avun tarpeessa olevien tukeminen on Lotta Svärd Säätiön tulevaisuutta.

Vuodesta 1978 alkaen on lottien kuntoutukseen, vähävaraisten lottien avustamiseen ja eri veteraani- ja maanpuolustusjärjestöille jaettu 37 miljoonaa euroa. Tämän vuoden avustusraha on kolme miljoonaa euroa. Maija Kitinoja kiittelee lottakuntoutuksia, joihin hänkin on päässyt osallistumaan.

Lottaperinteen vaaliminen ja lottien henkisen perinnön siirtäminen eteenpäin nuorem-

mille sukupolville on Maija Kitinojalle tärkeää ja mieluisaa. Vielä tänään, lähes satavuotiaana, hän osallistuu Isonkyrön Perinneyhdistyksen toimintaan ja on sen hallituksen jäsen.

Teksti: Tarja Björkling-Pakarinen

Lotta Svärd Säätiön toiminnanjohtaja

Maija Kitinoja Tervajoelta valittiin vuoden lotaksi.

Lotta Svärd-järjestön perustaminen tapahtui pian Suomen itsenäistymisen jälkeen vuonna 1921. Järjestön alaisuudessa toimivat paikalliset lottayhdistykset. Järjestön tarkoituksena oli tukea aineellisesti ja aatteellisesti suojeluskuntia. Ideologia oli molemmilla järjestöillä sama, ja varoja kerättiin suojeluskunnalle.

Framåt i samarbete krigsveteranerna till fromma

Under hösten har i många sammanhang gjorts förberedande arbete inför förbunds-
mötet i Joensuu nästa sommar. Under dis-
kussionsdagarna i Tusby redogjordes för
hur förbundsledningen anser, att man bör
förbereda sig inför 2020-talet. Det är för-
bundets avsikt att kraftfullt fortsätta sin
aktuella verksamhetslinje i avseende å olika
stödformer. Parallellt härmed utvecklas be-
redskapen att fortsätta traditionsarbetet ut-
gående från nuläget så, att vår självständig-
hets jubileumsår vore ett första etappmål.

Traditionsarbetet kommer att förverkli-
gas av de ca. 63 områdesvisa traditionsför-
eningar, vilka presenterades som planerat
redan under förbundsdagarna i Uleåborg.
Att utveckla stöd- och traditionsarbetets
verksamhetsformer så, att de förmår upp-
fylla framtida utmaningar, kräver en god
och positiv samsyn.

I avseende å stadgeänringar har man tills
vidare beslutat, att det under förbundsmö-
tet i Joensuu inte ännu finns något akut be-
hov av att göra stadgeändringar, som skulle
möjliggöra grundandet av traditionsfören-
ingar. Man har antagit, att detta skede skul-
le bli aktuellt inför förbundsmötet år 2018
så, att stadgarna förhandsgranskade kunde
träda i kraft under första halvan av år 2019.
Man har planerat att fortsätta enligt nuva-
rande organisation, men med ett glesare
nätverk av lokalföreningar, till 2020-talet.
De slutliga besluten beträffande förverkli-
gandet av detta skede görs på basen av dis-
kussionerna under framtidsseminariet i Jo-
ensuu.

Man bör inom distrikten förbereda sig
noggrannt inför framtidsseminariet. Di-
strikten har som uppgift fått, att åt förbun-

det utarbeta en rapport, som presenterar en
plan hur stödarbetet skall skötas de när-
maste åren samt nuläget beträffande igång-
sättandet av traditionsskedet. I uppgiften
ingår en uppskattad lägesrapport beträf-
fande hur stödarbetet skall ordnas efter ve-
teranföreningens upplösning.

Arrangemangen beträffande Krigsvete-
ranförbundets 60-års jubileumsfestlighe-
ter har inletts. År 2017 blir det 60 år sedan
föregångaren till vårt förbund, Frontmän-
nens Bostadsförbund grundades. Några år
senare grundades Finlands Krigsveteran-
förbund. För att planera jubileumsårets ak-
tiviteter har utsetts ett utskott, som leds av
förbundets ordförande. Dess uppgift är att
planera ett fullödigt program för förbun-
dets jubileumsår. Förbundets 60-års fest ar-
rangeras den 27. September 2017 i Helsing-
fors. Jubileumskommittén har utgått från
grundtanken, att året skall bli ett minnes-
värt sådant för hela medlemskåren. Infor-
mationens betydelse är viktig. Vi bör kun-
na förmedla till det omgivande samhället
det omfattande arbete veterangenerationen
gjort för Fäderneslandet. Allas deltagande
behövs i arbetet för genomförandet av ett
framgångsrikt jubileumsår.

Jag vill tacka hela vår medlemskår jämte
våra samarbetspartners för det omfattande
arbete som utförts under året och samtidigt
tillönska nya krafter och allt gott inför år
2016.

Finn-Göran Wennström
Svensk översättning: Anders Knip

Läsarenkät gav respons

Med bestämda tidsintervaller har
det gjorts läsarenkät för Krigsvete-
ranen-tidningen. Denna höst gjor-
da enkät ger de färskaste uppgifter-
na angående läsarnas uppfattning
angående vår tidning. Sedan före-
gående enkät har tidningen fått fler
än 10.000 nya läsare, änke- och stö-
dande medlemmar, fastän antalet
egentliga veteran-läsare har mins-
kat till mindre än hälften.

Enkäten informerar, att tidning-
ens läsare understöder sin tidning
och anser den vara mycket viktig.
Tidningen har ett positivt problem;
tidningen anses i nuvarande ut-
formning vara ett för omfattande
paket. Läsarna är mest intresserade
av vissa ämnen och speciellt sådana
som kan vara till nytta. Läsarna an-
ser, att tidningen till denna del har
lyckats tillfredsställande. De egent-
liga medlemmarna, krigsvetera-
nerna är mer positivt ställningsta-
gande än de stödande medlemmar-
na, för att inte nämna tidningens
övriga läsare. Veteranernas makor/
makar och änkor/änklingar anser
på basen av responsen, att tidning-
en kunde betjäna dem bättre. För
dem borde skapas mera specialice-
rat innehåll. Tidningen har ett litet
antal läsare, som är yngre än 50 år.

Läsarenkätens förverkligare fö-
reslår, att man borde övergå till
magasinformat, färre antal artiklar
och kortare inlägg. En del av mate-
rialet borde flyttas till nätet, vilket
åtminstone den yngre läsarkretsen

önskar. På detta sätt skulle väsent-
liga saker framträda bättre och det-
ta skulle i sin tur förbättra tidning-
en som opinionsbildare och dess
användningsgrad.

I det stora hela har vi varit del-
vis medvetna om detta sakernas
innehåll. Två av våra linjeval har
stått över de övriga. Tidningen är
en organisationstidning och tid-
ningen har skapats ur krigsvete-
ranernas synvinkel. De stora mo-
derniseringsåtgärderna har senare-
lagts. Man bör också komma ihåg,
att tidningen senast hade en yrkes-
redaktör år 2003. Frivilliga redak-
törer och övriga aktivister har fyllt
luckorna i redaktionen.

Tiden förändras och digitalise-
ringen förändrar många saker, så
även sättet att skapa tidningen och
att förmedla budskapet. Vi kom-
mer att gå framåt med små föränd-
ringar nästa och följande år. Vi bör
även komma ihåg hur traditionsti-
devarvet i sinom tid skall presente-
ras. Min egen uppskattning är, att
den tryckta tidningen kommer att
bestå, fastän den digitala tidningen
och övriga sociala medier kommer
att ge kompletterande information.

Markku Seppä
Översättning: Anders Knip

**BORGÅ SVENSKA
DOMKYRKO-
FÖRSAMLING**

Om församlingens julandakter
se Kyrkpressen, Borgåbladet
och www.borgaforsamlingar.fi

**Ekenäsnejdens svenska
församling**

Fridfull Jul!
Rauhallista Joulua!

Hangö svenska församling	Liljendals församling	Mariehamn församling
Pernå församling Pernajan seurakunta	Vanda svenska församling, Vanda	VASA SVENSKA FÖRSAMLING
Vörå församling		

Isvägen – direkt förbindelse till Sverige

De två minnesmärkena på ömse sidor om Kvarken berättar om isvägens betydelse för ett Finland, som utsattes för Vinterkriget. Sverige understödde Finland under Vinterkriget på många sätt, bl.a. med frivilliga trupper och leveranser av vapen och ammunition. När havet frös till i början av år 1940 och hamnarna stängdes kvarstod enda transportleden västerut via Torneå och Haparanda. Denna omväg utgjorde naturligtvis en besvärlig flaskhals och risken fanns dessutom, att ryssarna skulle lyckas i sin målsättning att kapa denna förbindelse.

Den ovanligt kalla vintern väckte hos de österbottniska skyddskårs- och industrikretsarna tanken att öppna en isväg från Holmsund i Umeå till Vasa. Idén angående en isväg fick stöd hos militärmyndigheterna, och att förverkliga den samma utsågs distriktsingenjör Torsten Nordström. Fyrvaktaren vid Valsörarna, Karl Nykvist, bidrog med lokal-kännedom angående Kvarken. Sverige deltog inte officiellt i företaget, men ett stort antal frivilliga lastbilsföretagare var med och säkerställde transporternas förverkligande. Som ansvarsperson i Sverige fungerade ordföranden för Lastbilsförbundet i Södra Västerbotten N.S. Ericsson.

Företaget var ytterst riskfyllt. Ett tillfruset hav är alltid lömskt, den upp-plogade vägen yrde nästen dagligen igen av de hårda snöbyarna och man måste akta sig för ryska bombplan. De vitkalkade bilkolonnerna färdades i allmänhet nattetid. Trots svårigheterna förblev förlusterna relativt små i relation

till företagets storlek. Sex lastbilar sjönk genom isen och en plogbilsförare omkom vid anläggning av isvägen.

Vägen öppnades den 19.2.1940. Under svåra förhållanden transporterade inemot 800 förare jämte lastbilar mer än 2000 billaster krigsmateriel och underhållsmateriel den 120 km långa sträckan över Kvarken. Dessutom transporterades med 53 tankbilar nästan 100 ton bensin till Vasa. Som retur-last till Sverige transporterades mer än 1000 ton sellulosa. Även efter fredsslutet hjälpte över 200 frivilliga svenka chaufförer till vid evakueringen av Karelska Näset. Isvägen stängdes slutligen den 22.3.1940.

Aktiva krigsveteraner i Vasa

Bland krigsveteraner i Vasa väcktes på 1990-talet idén att åstadkomma ett minnesmärke över Vinterkrigets isväg och dess hjältar både i Vasa och Holmsund. Detta för att hedra både de som hade ansvaret för isvägens förverkligande och den stora skara frivilliga lastbilsschaufförer som deltog i dessa farliga transporter. Minnesmärket i Vasa förverkligades av aktiva vasabor, när i Tiklas-parken avtäcktes skulptören Pekka Jylhäns verk, "Den Gyllene Handen", på dagen 60 år sedan Vinterkrigets slut den 13.3.1940. Minnesmärket avtäcktes av dåvarande ordförande för Vasa Krigsveterandistrikt Holger Strandberg. Han avslutade sitt öppningstal med ett tack riktat till de svenska frivilliga; "Tack, för att Ni hjälpte oss så, att vi i dag får leva i ett fritt Fosterland, i ett självständigt Finland. Tack, för att vi själva får besluta om vårt öde".

Krigsveteranerna i Vasa avlägger årligen ett hedersbesök vid minnesmärket den 13.3.

Den värdefulla svenska hjälpen fick sitt eget minnesmärke i hamnen i Holmsund fem år senare, när en minnesplatta förverkligad av sammanslutningarna Finlands Krigsveteraner i Sverige, Lions Club Holmsund, Västerbottens Regementes Museum och Sveriges Åkeriföretag gemensamt avtäcktes vid isvägens utgångspunkt den 25.9.2005. Vid tillfället närvar ännu levande isvägens hjältar, frivilliga svenska chaufförer. Minnesmärket avtäcktes av Finlands ambassadör i Sverige Pertti Torstila. I sitt tal framförde Torstila till chaufförsveteranerna samma hälsning som premiärminister Churchill på sin tid riktat till de finska soldaterna; "Genom er viljestyrka och beslutsamhet visade ni världen vad fria människor kan åstadkomma". De finska veteranernas tacksamma hälsning till dessa isvägens hjältar framfördes av kanslirådet Holger Strandberg i egenskap av ordförande för Vasa Krigsveterandistrikt.

Minnesmärket och dess budskap omhuldas även på den svenska sidan. I Holmsund anordnades den 27.9.2015 ett anspråkslöst jubileumstillfälle i anledning av att det förflutit 10 år sedan minnesmärket avtäcktes. På plats fanns då bl.a. en lastbil som deltagit i transporterna jämte medlemmar i föreningen Finlands Krigsveteraner i Sverige.

Ilkka Virtanen

Svensk översättning:
Anders Knip

Oy Puhois Ab

KÄRCHER OY

BDO

KHT-yhteisö

www.bdo.fi

LUOTETTAVAA AUTOKAUPPAA jo yli 50 vuotta!

KUOPION AUTO KAUPPA.fi

Kallantie 11 KUOPIO
puh 017 364 2211,
ma-pe 8-17, la 10-14.

LAPPLI-TALOT

www.lappli.fi

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-ISA osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Raumalta!

HF-Autohuolto Oy

Riihimäki

Komtek Oy

Riihimäki

Muoviura Oy

Riihimäki
www.muoviura.fi

Metsä-Koskela Oy

Ruovesi

Rakennusliike T. Rauman Oy

Salo

Pohjoismainen Solumuovi Oy

Muurla

Salon Tilipalvelu Oy

Salo

Pensi Rescue Oy

Sastamala

Kirjat

Venäjän sankareista ja epäjumalista – professori Timo Vihavaisen ”kynästä” kiinnostava uutusteos

Tuskin professori Timo Vihavainen tiesi laittaessaan tekstejään kirjan kansien väliin, että Moskovassa ryhdytään valmistelevaan perustuksia 24-metriä korkealle patsaalle, jonka nimi esiintyy myös hänen kirjansa kannessa, nimittäin Kiovan Venäjää vuosina 980–1015 hallinneen prinssi Vladimirin, joka tunnetaan myös Vladimir Suurena. Patsashankkeen massiivisuus ei enää yllättänyt luettuani Vihavaisen kirjan. Sankaruus ja sankarit ovat Venäjällä korkeassa kurssissa hetken notkahduksen Neuvostoliiton romahduksen jälkeen. Tosin hanke on kokenut vasta- tuulta, suunniteltua rakennuspaikkaa pidetään epävakaana. Patsas hurjimpien skenaarioiden mukaan saattaisi liukua alas paikaltaan Moskovon yliopiston vieressä sijaitsevalta kukkulalta. Kaiman Vladimir Putinin uskotaan kuitenkin suhtautuvan patsashankkeeseen myönteisesti.

Vahva kurkistus Venäjän aatehistoriaan

Vihavaisen kirja *Vladimir Suuresta Putiniin – Venäjän sankarit ja epäjumalat* (Otava 2015) tarjoaa lukijoilleen kurkistuksen Venäjän sankareihin osana Venäjän pitkää historiaa. Kirjan tuhatvuotinen aikajänne aina tähän päivään saakka pysyy jäntevänä, rep-sahduksia ei tule. Kirja tempaisee mukaansa ja haastaa lukemaan lisää. Vihavaisella on uskomattoman laaja tietoperusta aiheeseen. Tätä perustaa hän osaa taitavasti punoa ja keräi eteenpäin. Kirjassa loikataan toisinaan myös muiden maiden sankareihin – kuten Suomen. Omat sankarimme ovat tosin huomattavasti tuoreempia kuin pitkän san-

karihistorian omaavan äiti-Venäjän, jossa sankareita ja ”jumalia” on palvottu ja nostettu jalustalle jo yli 1000 vuotta ja ylikin.

”Sankaruus on Venäjällä kulttuurin ja historian kannalta niin keskeinen asia, että jouduin miettimään, onko Venäjän kulttuurin ymmärtäminen lainkaan mahdollista ilman tämän teeman pohtimista”, Vihavainen toteaa teoksen alkupuheessa jättäen kysymyksen leijumaan kirjan sivujen väliin, joista tarkkasilmäinen ja hoksaavainen lukija kyllä pystyy itse löytämään vastauksen.

Teoksesta käy ilmi, kuinka kiinteästi Venäjän sankarit nousevat Venäjän valtion, armeijan, uskonnon ja kirkon sisältä ja kuinka nämä kaikki nivoutuvat kiinteänä vyyhtinä toisiinsa.

Yhteisiä pyhimyksiä

Venäjän ortodoksisen kirkon pyhimykset ovat näytelleet maan historiassa vahvaa roolia. Erikoistapauksena nostetakaan esiin ”soturi Feodor”, toisin sanoen amiraali Fjodor Ushakov, joka kanonisoiitiin äskettäin. On hyvin harvinaista, että 1700-luvun puolivälissä syntyneestä amiraalista tehdään pyhimys. Käynnistettiinkö koko ruljanssi sen vuoksi, jotta Venäjän sotalaivasto saa oman suojeluspyhimyksensä, mene ja tiedä. Tämä ajatus sopii kuitenkin mielestäni nykyisen Venäjän henkeen ja sen militaariseen liikehdintään.

Pyhimyspalvonnassa esiintyy yhteisiä pyhimyksiä idän ja lännen välillä. Tämä puolestaan johtuu siitä, että ”äitikirko” jakaantui vuonna 1054. Yhteiset pyhimykset löytyvät ajasta ennen tätä. Esimerkkinä tästä pyhä suurmarttyyri Georgios Votttaja eli Pyhän Yrjö, joka ”hervittävien kidutusten jälkeen kuoli rauhallisesti kohtaloonsa tyytyen uskonsa tähden, mutta vielä kuoltuaan nousi haudastaan tekemään ihmeteen eli pelastamaan kuninkaan tyttären lohikäärmeen kynsistä”. Ei siis ihme, että Pyhä Yrjö on suuri sankari niin Venäjällä kuin länessäkin. Pyhä Yrjö, joka on myös Skotlannin suojeluspyhimys, koristaa niin Moskovon kuin Venäjänkin vaakunoita ja Venäjä mielellään omii

hänet ikiomakseen. Venäjän sotasankarit on Katariina Suuren ajasta lähtien ollut tapana palkita Pyhän Yrjön ristillä, jonka on saanut myös Mannerheim.

Yrjönristin mustan ja oranssin kirjavasta nauhasta taas on tullut Putinin aikana venäläisten nationalistien tunnus, jota nuorisokin usein pitää rinnassaan tai vaikkapa auton antennissa heilumas- sa. Mistä tämä kertoo – kuka ja mikä sitä ruokkii? Onko syytä olla huolissaan? Jos tarkkailee Venäjän viimeaikaisia tapahtumia, niin jossakin määrin, yöunia ei kuitenkaan kannata menettää. Venäjällä kansallismielistä liikehdintää kuulalahmona ryydittämässä ja ruokkimassa heiluu presidentti Putin. Venäjän armeija oli kuitenkin huomattavasti vahvempi esimerkiksi 1970-luvulla Neuvostoliiton aikaan.

Venäjällä näyttää olevan nyt havaittavissa milteipä pakkomielte sankareihin ja sankaruuteen Putinin halutessa tästä oman osansa. Parinkymmenen viime vuoden aikana naapurimaassamme on pystytetty patsaita esimerkiksi marsalkka Zhukoville, Pietari Suurelle ja Pjotr Stolypinille Moskovaan sekä Aleksanteri Nevskille Pietariin.

Kuvat julkissivuissa

Mielenkiintoista Venäjällä on myös tapa maalata massiivisen kokoisia sankareita talojen julkisivuihin todennäköisesti isänmaallisen mielialan voimistuttamiseksi. Nämä sankarit maalataan metrien korkuiseksi, jopa kymmenmetrisiksi. Sinällään tässä ei ole uutta, tämä oli jo neuvostoaikaista käytäntöä: Lenin, Marx ja Engels, Juri Gagarin. Kaikkia näitä näkyi Neuvostoliiton katu- kuvassa vaikka millä mitalla. Nyt on vain ”naamat vaihtuneet”. Tosin, kun Moskovassa, jossa erään talon julkisivuun oli ilmestynyt sotasankarin kuva, johti asia talon asukkaissa suureen poruun, jonka saattelemana kuva peitettiin suosituisilla tietokonehahmoilla – kaikki Venäjällä eivät ole siis nationalisteja.

Suomeen ei ”talonjulkisivusankarimaalaus-kulttuuri” ole rantautunut. Mutta entäpä jos meidän isojen kerrostalo-

jen julkisivuja peittäisi Mannerheim, tai vaikkapa Fanni Luukkonen, Kekkonen, Väinö Linna ja ehkäpä Paavo Nurmi, tuoreimmista hahmoista Halosesta, Stubbista tai Selänteestä puhumattakaan. Tai ehkäpä Kuusamossa Sulon luona asustelevalta julkiskiskarhu Juuso? Mitenkähän kauan maalauksia jaksettaisiin kuitenkin katsella?

Venäjällä yleensä ottaen jaksetaan, sillä kuvien maalaaminen liittyy kiinteästi jo Venäjän uskontoon, ortodoksisuuteen, ja siellä ikoneihin. Ikonit olivat kurssissaan, vai olivatko? Sillä tunnettu venäläinen 1800-luvun radikaali Belinski väitti kuuluisassa kirjeessään Gogolille, että venäläinen talonpoika ei oikeastaan ollut hitustakaan uskonnollinen, ainoastaan taikauskoinen. Ikoneja hän kyllä kumarteli, mutta jos osoittautui, etteivät ne auttaneet ja esimerkiksi tuottaneet kalaonnetta, voitiin ne panna viilipytyyn kanneksi tai muuhun hyödyllisempään tarkoitukseen.

Kuvien kumartelussa ja palvonnassa tulee muistaa, että suurimman osan historiasta Venäjän kansa on ollut käytännössä lukutaidotonta, vain hyvin pieni osa väestöstä osasi lukea ja sen takia kuvakerronnalla on ollut historian saatossa lukutaidottomalle väestölle tavaton merkitys. Kuvat puhuivat ilman kirjaimia. Ikonit olivat hurskaille ikkuna taivaaseen, välikappale, jonka kautta voi hiljentyä. Todellisuudessa ikoneita ei siis kumarreta ja niiden tehtävänä on julistaa Kristuksen pelastustyötä.

Perinne, kuvasymboliikka lähtee jo Venäjän historiallisista ajoista. Historiaan kuului myös Venäjän kirkon hajoamisen kahtia 1600-luvulla. Vanhauskoiset eivät voineet hyväksyä tiettyjä seikkoja. Vanhauskoisia ryhdyttiin vainoamaan ja tappamaan. Nämä puolustautuivat ja vetäytyivät syrjäisille alueille. Osapuolten kesken vihanpito kyti kauan – nyt kuitenkin heidän toisilleen julistamat kiroukset on peruttu hiljattain. Esipappi Avvakum on kuuluisin vanhauskoisuuden marttyyri. Avvakum myös kirjoitti kärsimyksistään selostuksen, joka kuuluu Venäjän

kirjallisuuden virstanpylväisiin.

Iivana Julma ja Stalin

Mikä mielenkiintoista, kirjan mukaan yli puolet venäläisistä pitää nyt Stalinin historiallista roolia myönteisenä, vaikka eittämätön tosiasia on, että Stalin oli hirmuhallitsija ja tapatti miljoonia ja miljoonia omia kansalaisiaan. Osa väestöstä näyttää unohtaneen tämän ja kertoo siitä, että Venäjän lähihistorian suurin, tärkein ja pyhin asia on se, että Natsi-Saksa pysäytettiin – hinnalla millä hyvänsä. Stalin on eittämätön sotasankari.

Venäjän historia tuntee muitakin verisiä hallitsijoita, joista yksi oli Iivana Julma – nimensä veroinen mies. Iivana Julma oli Venäjän ensimmäinen tsaari. Hän teki myös uudistuksia, mutta näyttäytyi kaksijakoisena: uskonnollisena ja toisaalta erittäin väkivaltaisena. Hän otti omakätisesti osaa mielikuvitusrikkaisiin raakoihin kidutuksiin ja joukkosurmiin, joiden syynä todennäköisesti oli lähinnä hänen oma vaino- harhaisuutensa – sillä hän näki vihollisia ja salaliittoja kaikkialla. Iän karttuessa hänen otteensa vain raaistuivat, enää ei riittänyt yksittäisten henkilöiden kiduttaminen kuoli- aaksi, vaan mahdollisesti koko suku – miesten lisäksi naiset, lapset, rakennukset, kotieläimet, palvelijat ja lähitienoon talonpojat tuhottiin.

Uskomatonta – Pietari Suuri kuuluu vieläkin sankarihahmoihin, erityisesti Josif Stalinin. Hän näki äärimmäisen väkivaltaisen ja oikukkaan tsaarin elämässä yhtäläisyyksiä omaansa. Hirmudiktattori Stalin samaistui Iivanaan siinä määrin, että jopa allekirjoitti salaisia sähköitä avustajilleen Ivan Vasiljevitsin – Iivana Julman nimellä.

Tuo ymmärrystä

Kulttuurisista ja karismaattisista henkilöistä – sankareista – Venäjällä on yksi vailla vertaa ja hän on ollut sankari ylitse muiden riippumatta siitä, oliko Tsaarin Venäjä, oliko Neuvostoliitto vai onko nykyinen Venäjä ja hän on runoilija Aleksander Puškin. Vihavaisen sanoin: ”Hän symbolisoi koko sivistystä, koko henkis-

tä vapautta ja vapaudenrak-
kautta, humanismia, nerout-
ta. On miltei herjaavaa käyttää
Puškinista ammattinimiket-
tä kirjailija – hän oli kaikkea:
runoilija, romaanikirjaili-
ja, patriootti, vapaustaisteli-
ja, marttyyri ja urotyön suo-
rittaja podvižnik, humanisti ja
klassikko, intohimoinen nuo-
rukaishahmo, rienaaja, pirul-
listen epigrammien kirjoitta-
ja, venäjän kielen kehittäjä ja
luoja. Sanalla sanoen hän oli
uomo universale, jolta kaik-
ki näytti sujuvan kuin leikiten
ja jonka vertainen ei ollut ku-
kaan, ei lähellekään.
Kirja avaa Venäjän kulttuu-
rihistoriaa, aatehistoriaa ja sen
keskeisiä piirteitä, ja jos tietää
Venäjän kulttuurin keskeisiä
piirteitä ja vähän sivuseikkoja-
kin, se aina helpottaa kanssa-
käymistä venäläisten kanssa ja
jos tietää Puškinista, jopa osaa

siteerata Puškinista ulkoa, se
avaa tietä venäläisten sydä-
miin.
Amerikkalainen sankari
Kun Venäjällä sankarikultti eli
omaa elämänsä, myös Ameri-
kassa oli tilausta uuden tyyppiselle
sankarihahmolle, jossa
etäisten laaksojen mies ratsas-
teli revolveri vyöllä vapaam-
pana kuin Ukrainan kasakka
tai *Tšetšenian* vuoristolainen.
Lännen sankaria ei tässä maa-
ilmassa sitonut mikään, ei yh-
teisö eikä suku, ei klaani eikä
perhe. Tämän Hollywoodin
luoman amerikkalaisen san-
karihahmon elokuvateollisuus
sai ujutettua ja myytyä maail-
man jokaiseen paikkaan aina
Kiinasta Papua Uuteen Guine-
aan ja perimmäiseen Saharaan
ja Siperian nurkkaan.
Kun puolestaan Neuvostoli-
tossa eli tuohon aikaan neuvos-

tovallasta ja kontrollista huoli-
matta hyvin korkeatasoinen ja
laaja elokuvateollisuus, ja se piti
tietoisesti eroa tähän amerikkalai-
seeseen Hollywood-massa-
viihteeseen, jonka perimmäi-
nen intressi on kärjistettynä
saada ”rahat pois mahdollisim-
man nopeasti ja mieluummin
koko maailmassa yhtä aikaa”.
Neuvostoliiton romahtaessa
tämä bisneksen muoto rynnä-
Venäjälle kannattaen ja myy-
den tavattoman hyvin.
Poroporvari
Mielenkiintoista on myös se,
että Venäjän ja myös Neuvos-
toliiton alkuaikojen vihan pi-
don kohteita on ollut ”poro-
porvari”. Hän on ihminen,
joka ei tee mitään, mässäilee,
juo vodkaa, mahdollisesti ri-
kastuu, laskee rahojaan eikä
ole valmis uhrautumaan min-
kään puolesta. Uhrautuminen

on ollut keskeistä Venäjän aa-
tehistorian aikana. Yksi pa-
himpia leimoja, joka ihmisiin
voitiin lyödä, oli poroporvarin
leima, niin tsaarivenäjällä kuin
Neuvostoliitossa. Jos halut-
tiin tukkia jonkin suu ja saat-
taa hänet epäilyksenalaiseksi,
henkilö saatettiin julistaa jul-
kisesti poroporvariksi ihan sil-
kasta kateudesta.
Leo Tolstoikin joutui tsaarin
aikana ortodoksikirkon ham-
paisiin, häntä tosin ei julistet-
tu poroporvariksi vaan kirkon
kiroukseen harhaoppisuutensa
vuoksi. Tolstoin sukulaiset ovat
yrittäneet saada kirkon kirous-
ta puretuksi. Tähän kirkko ei
ole kuitenkaan suostunut, jo-
ten kirous jatkuu.
Kirjaa lukiessa eittämättä
nousi toisinaan mieleen: Voi-
ko tämä olla totta? Niin usko-
mattomilta uskonsankarien,
pyhimysten, sotasankareiden

tarinat kuulostivat. Mutta Vi-
havainen on luotettava kerto-
ja, jos joku taitaa Venäjän kult-
tuuri- ja aatehistorian, niin
hän varmasti, joten luottavai-
sin mielin lukija voi uskoa it-
sensä kirjan lumoon.
Timo Vihavaisen *Vladimir
Suuresta Putiniin – Venäjän
sankarit ja epäjumalat* (251 si-
vua) on ehdottomasti tutustu-
misen arvoinen teos!

Tarja Lappalainen

Kirjailijasta

Timo Vihavainen on toiminut
Helsingin yliopiston Venäjän
tutkimuksen professorina.
Hän on tutkinut myös Suo-
men historiaa. Vihavaiselta on
ilmestynyt useita tietoteoksia,
kuten *Kansakunta rähmällään:*
Suometumisen lyhyt histo-
ria (1991), *Länsimaiden tuho*
(2009) ja *Itäraja häviää* (2011).

Kiveen hakatut muistomerkit

**Teuvo ja Anneli Kuparinen:
Kiveen hakattu. Ihantalan
muistomerkit. 167 sivua,
230 kuvaa. Otavan kirja-
paino**

Lahtelainen opettajapariskunta
kotiseutuneuvos Teuvo ja mu-
siikkineuvos Anneli Kuparinen
tunnetaan aktiivisina kulttuu-
rivaikuttajina. Anneli on luo-
nut Finn-Kanteleet -yhityensä
ja opetustyönsä avulla Lahden
kantelekaupungiksi. Yhdessä
he ovat tehneet Teuvon synty-
mäseudun Ihantalan kotiseutu-
ja taisteluhistoriaa tunnetuksi
sanallisilla ja kuvallisilla teok-
sillaan. Nyt he ovat yhdessä jul-

kaisseet kuvapainotteisen kir-
jan Ihantalan kesän 1944 taiste-
lujen muistomerkeistä. *Kiveen
hakattu* -teoksessa saa kuva-
uksen viisi muistomerkkiä. Ne
ovat kivipaasi Ihantalan sankari-
haudalla, tuhoutuneen kirkon
porraskiveen hakattu muisto-
kirjoitus, hautausmaan muisto-
kivi ja Veteraanikiveksi nimet-
ty Ihantalan mäen suuri kivi,
joka on omistettu Ihantalassa
kaatuneille ja siellä taistelleil-
le veteraaneille. Viidentenä on
Ihantalassa kaatuneen jääkäri-
kenraalimajurin Einar Vihman
muistolaatta viisi metriä kor-
keassa luonnonkivessä.
Jokaisella kivellä on oma

tausta- ja pystytyshistoriansa.
Pystytyslupien hankkimisessa
on ollut onnea ja ongelmia, sa-
moin muistomerkkien materi-
aalien valitsemisessa ja lopullis-
ten merkkien suunnittelussa ja
toteuttamisessa. Muistomerkki-
en rahoitus on tuottanut omat
pulmansa, mutta kansan kart-
tuisan käden ja arvostavan sydä-
män ansiosta kaikesta on sel-
vitty. Talkoohenki on kannus-
tanut suunnitelmien laatimista
ja toteuttamista. Viisi kiveen
hakattua muistomerkkiä muo-
dostavat todistusvoimaisen ku-
van siitä kunnioituksesta, mitä
veteraanien jälkeiset polvetkin
tuntevat Suomen itsenäisyyden

turvanneen torjuntavoiton saa-
vuttaneita taistelijoita kohtaan.
Siitä kertoo myös eri tahoilta
Ihantalaan kohdistuva runsas
matkailu.
Teuvo ja Anneli Kuparinen
ovat olleet voimapari 1991 aset-
tun Ihantalan muistomerkkitoi-
mikunnan vetäjinä sekä tämän
kirjan tekijöinä. Heidän järjes-
tämänsä kirjan julkistamisjuhla
Karjala-talossa muodostui myös
heidän juhlakseen, jossa juhla-
puheen piti Ihantalan veteraa-
ni, entinen puolustusministeri,
maanviljelysneuvos Taisto Täh-
kämaa.
Yli 200 pääosaltaan värivalo-
kuvia sisältävän teoksen selke-

än painoasun ovat toteuttaneet
Lahden Ammattikorkeakou-
lun Muotoilu- ja taideinstitut-
tin opettaja Eero Aulio ja opis-
kelija Johanna Junkala. Pieni
kauneusvirhe on jäänyt: kirjan
etukannen kuva on niin sekava,
ettei kirja hevin erotu kirjakaup-
pan pöydältä. Se kannattaa kui-
tenkin etsiä opaskirjaksi Ihan-
talan matkoille - ja muutoinkin.
Karttapiirroksot täydentävät
tekstin ja kuvien opastusta.

Antti Henttonen

Amerikkalaiset halusivat Suomen pysyvän itsenäisenä

**Hannu Rautkallio: Idässä
kiinni, länteen kallellaan,
USA ja Suomi 1944-1958.
ISBN 978-952-291-157-5,
Docendo 2015, 265 s.**

Miksi Neuvostoliitto suostui
syyskuun alussa 1944 aselepoon
Suomen kanssa ja solmi kak-
si viikkoa myöhemmin välirau-
hasopimuksen sen kanssa? Dos.
Hannu Rautkallion viimeisim-
mistä kirjasta löytyy yksi hyvä
syy Stalinin yllättävälle rau-
hantahdolle. Lopullinen vastaus

löytyy Kremlin arkistoista - jos
niistäkään, koska diktaattorit
eivät aina perustelleet päätöksi-
ään.
Suomen sotilaiden torjuttua
neuvostojoukkojen hyökkäyk-
sen Karjalan kannaksella hei-
näkuun puoliväliin 1944 men-
nessä, alkoivat venäläiset vetää
panssareitaan pois etulinjas-
ta. Kilpajuoksu Berliiniin kiih-
tyi länsiliittoutuneiden ja neu-
vostojoukkojen välillä ja aseet
ja miehet tarvittiin Keski-Eu-
roopan rintamille. Kevättalvella

1944 tehty suunnitelma Suomen
valloittamisesta ja alistamisesta
neuvostokomentoon jäi kes-
ken. Rintamalinjat jähmettyivät
muutamaa neuvostojoukkojen
suorittamaa hyökkäystä lukuun
ottamatta Karjalan korpiin. Sta-
lin jäi odottamaan parempaa ai-
kaa Suomen valloittamiseksi.
Sitä ei koskaan tullut. Pitkään
ja huolellisesti mm. amerikkai-
laisia arkistoja tutkinut Rautkal-
lio on löytänyt asiakirjoja, jotka
kertovat siitä, että amerikkalai-
set tunsivat suurta mielenkiin-

toa sitä kohtaan, että Suomi säi-
llyt itsenäisenä. He olivat valmiit
puuttumaan myös tilanteeseen,
jos se osoittautuisi tarpeelliseksi.
Kesällä 1944 tehty asiaa koske-
va muistio löysi nopeasti tiensä
myös Stalinin pöydälle. Hänen
johtopäätöksensä oli todennä-
köisesti se, että ainakin väli-
rauha kannattaa Suomen kans-
sa tehdä nopeasti - ennen kuin
amerikkalaiset ehtivät vaikuttaa
asioiden kulkuun.
Rautkallio kertoo moneen
kertaan Suomen saamasta eri-

tyiskohtelusta sodan jälkeen
sekä idässä että varsinkin län-
nessä. Suomi oli täydellinen
poikkeus verrattuna muihin
Saksan satelliitteihin ja Neuvos-
toliiton rajanaapureihin. Raut-
kallio tuo selvästi esiin myös
sen, että Suomen saavuttamat
torjuntavoitot niin talvi- kuin
jatkosodassakin - kiitos veteraa-
nien - mahdollistivat ja saivat ai-
kaan Suomen erityiskohtelun.
Mielenkiintoista luettavaa!

Esko Vuorisjärvi

Kirjat

Puna-armeijan panssarihyökkäykset talvisodassa – Davidin ja Goljatin taistelua

Jouko Vahtola: Tankit tulee! Taistelu hyökkäysvaunuja vastaan talvisodassa 1939-1940, ISBN 878-952-291-169-8, Docento 2015, 383 s.

Emeritusprofessori Jouko Vahtola on paneutunut eläkkeelle jäätyään oikein kunnolla sotahistoriaan. Tuloksena onkin tuhti annos perustavaraa; taistelukuvauksia, näkökulmia monelta tasolta rivimiehestä komentoportaaseen saakka, tilastotietoja, vaunujen ja torjunta-aseiden teknisiä tietoja, johtopäätöksiä. Arvon saavat erityisesti Ruotsista hankitut Boforsin 37 mm:n pst-tykit. Niitäkin oli kuitenkin tarpeeseen nähden toivottoman vähän.

Kirjan luettuaan nousee päällimmäisenä esille se, kuinka vähäisillä resursseilla Suomi todella joutui talvisotaan. Puutetta oli kaikesta alkaen rintamamiesten vajavaisesta, talviolosuhteisiin sopimattomasta vaatetuksesta lähtien. Ensi

kertaa tuli vastaan se tieto, että etulinjan miehillä ei ollut riittävästi edes lapioita ja rautakan-
kia, joita olisi tarvittu henkilökohtaisten suojavarustusten tekemiseen. Vahtola ei säästele sanojaan pitäessään heikkoa varustustasoa anteeksiantamattomana laiminlyöntinä.

Toisella puolella tuli vastaan sotilaiden periksi antamaton taistelutahto. Puutteellisin torjuntavälinein käytiin vihollisen panssareita vastaan jopa työntämällä vankka koi-vuhalko telaketjujen rattaisiin. Vahtola kertoo yhden tempun tekijän nimen, paikan ja ajan, jolloin tämä legendan mittasuhteet saaneen torjuntavälineen käyttö tulee todistetuksi. Muutenkin kirjassa kerrotaan yksittäisten miesten uroteoista, teoista jotka monesti ratkaisivat taistelun kulun suomalaisten eduksi.

Kirjan runsas sivumäärä on antanut mahdollisuuden kertoa taistelutapahtumista vähän laveamminkin ja melkein kaikilta tunnetuilta taistelu-

paikoilta koko rintamalinjan pituudelta. Pääpaino on toki panssareissa ja niiden tuhoamisessa.

Ainakin yhdessä paikassa venäläiset panssarit ratkaisivat taistelun kohtalokkaiksi osoittautuvien seurauksin. Vahtola kuvaa varsin yksityiskohtaisesti Summan Lähteen lohkon taistelua 11.-14.2.1940. Venäläiset saivat viimein panssariensa avulla aikaan sisään murren, joka ei ollut enää vastaiskulla torjuttavissa ja siitä lähtien koko talvisota sai uuden ilmeen. Venäläisten hyökkäykset tiivistyivät melkein kaikilla rintaman osilla ja vain rauha maaliskuun 13. päivänä pelasti Suomen sotilaalliselta katastrofilta.

Kirja sopii yhtä hyvin veteraanin kuin hänen lapsensa tai lapsenlapsensa käteen. Teksti on helppolukuista ja taistelupaikat tuttuja veteraaneille ja ainakin nimenä monelle muullekin.

Esko Vuorisjärvi

Silloin olin nuori

**Muistikuvia 1939-1945
Matti J. Kastemaa, ISBN 978-952-93-5200-5, 431 sivua**

Naantalilainen sotaveteraani Matti J. Kastemaa on kirjoittanut ja kustantanut omasta sota-ajastaan kirjan. Tapahtumat alkavat vuoden 1939 syksystä, jolloin kirjoittaja oli 15-vuotias lukiolainen ja päättyvät pääosin syksyyn 1945. Silloin sodat olivat ohi ja 15. Prikaatin viestissä tavanneet radistikorpraali ja kaukokirjoitinlotta julkaisivat kihlauksensa. Kirjan lopussa kerrotaan lyhyesti päähenkilöiden myöhemmät vaiheet.

Kirjan runkona on katsantokannasta riippuen Suomen historia tai Matti Kastemaan muistelut. Sotatapahtumat kerrotaan kansanomaisella ja selkeällä tavalla ja tapahtumien väliin on liitetty Matti Kastemaan ja hänen perheensä tapahtumia hyvinkin tarkasti. Kotoa rintamalle lähetetty kirjeet ja Matin vanhemmilleen lähettämät kirjeet muodostavat autenttisen osuuden. Kirjassa mainitaan monia tuntemiani sotaveteraaneja, joihin olen päässyt tu-

tustumaan: Antti Heiskanen, Eero Särssi ja Arvo Aho.

Luonnehdinnat sodan raakuudesta ovat osuvia ja sellaisia, joita vain itse elänyt voi muistella ja kirjoittaa. Pahimmat paikat Matti Kastemaa koki kesäkuun 1944 lopulla Alavoinen-Nurmoila-Säntä-mä-Tuulos-Vitele alueella, kun venäläiset tekivät yllättävän maihinnousun suomalaisten selustaan ja myös 15.Pr:n viesti joutui pahasti hajalle. Paria päivää myöhemmin I/15Pr:ssa jalkaväkimiehenä taistellut isäni oli myös perääntymässä kohti koti-Suomea.

Kirja on hyvä kooste vähäisesti sotahistoriaa tuntevalle ja lisäksi kirja antaa yhden henkilön näemyksen sodan kulusta ja omakohtaisesti koetuista tapahtumista. Erityisesti tämä on arvokas tietolähde Kastemaan suvulle ja lähipiirille.

Kirja on jo lopussa kustantajalta. Sitä kannattaa kuitenkin vielä kysyä verkko-osoitteen www.suomalainen.com kautta tai omasta kirjakaupasta. Myymälästä ostettuna hinta on noin 35 euroa.

Markku Seppä

Sotaveteraanipiirien myyntituotteet

Lisakki-puukko
hinta 60 euroa
Syntymäpäiväkynttilä
hinta 15 euroa

Kylpypyyhkeet (Finlayson)
Pyyhkeen koko 70x150, neljä väriaihtoehtoa, hinta 22 euroa/kpl.

Liiton tunnuksella varustettu solmio,
hinta 15 euroa.

Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkillä varustettu kävelykeppi. Sotaveteraanien perinneyhdistyksen jäsenten käsityönä valmistama. Tilatessasi ilmoita pituutesi.
Hinta 60 euroa

Tilaukset:

Loimaan Seudun Sotaveteraanien Perinneyhdistys r.y., Risto Jaakkola, Loimaankatu 8 C 5, 32200 Loimaa, puh. 050 566 0456, risto.jaakkola@saunalahti.fi
Toimitus postiennakolla.

Kaulaliina
Laadukas, vuorillinen kaulaliina.
Hinta 23 euroa

Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntövyö, nahkaa väri musta/viininpunainen. Soljessa liiton tunnus, solkea saatavana myös hopeanvärinenä.
Hinta 25 euroa

Henkselit

Kotimaiset, veteraanitunnuksella. Saatavana on viininpunaista, tummansinistä ja mustaa.
Hinta 23 euroa

Tilaukset: Solveig Hyöty, (09) 612 7003, sodrafinlands.kvd@sotaveteraaniliitto.fi
Toimisto on avoinna klo 10.00-14.00.

Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli vuodelta 1918. Korkeus 77 mm. Varustettu liiton tunnuksella. Hopeaa.
Hinta 150 euroa

Tilaukset:

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak. 15, 13130 Hämeenlinna tai puh. (03) 675 6839 (ma-to klo 9.00-12.00), kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Toimitus postiennakolla.

Kaikki tuotteet on varustettu Sotaveteraaniliiton logolla.

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Alajärven kaupunki <i>// Kotipaikkakunta</i>	 Haapaveden kaupunki	 HANGON KAUPUNKI HANGÖ STAD
 Iisalmi Etelä-Suomen perustamiskunta	 JOENSUU	 JYVÄSKYLÄ <i>www.jyvaskyla.fi</i>
 JÄRVENPÄÄ	 Kajaanin kaupunki Lisätietoja Kajaanista www.kajaani.fi tai Kajaani Info (08) 6155 2555 <i>Kajaani kasvun kärjessä.</i> www.kajaani.fi	 KANKAANPÄÄ
 Kannuksen kaupunki	 kerava <i>pieni suuri kaupunki</i>	 KITEE
 Kiuruveden kaupunki	 Kuopion kaupunki	 LAHTI
 LAPPEENRANTA KANSAINVÄLINEN YLIOPISTOKAUPUNKI	 ARJEN HUIPULLA www.lapua.fi	 Loimaa <i>Jyväällä tulevaisuudesta</i>
 Loviisan kaupunki Lovisa stad	 MÄNTTÄ T A I D E K A U P U N K I	 Naantali
 nivalan kaupunki Perustaa perheestä-virtaa väestä	 Paimion kaupunki	 Pudasjärven kaupunki
 Hiukkasan parempi Pyhäjärvi	 RASEBORG RAASEPORI	 Rauma Kaupunkielämää vuodesta 1442
 SOMERO Maaseudun vilkettä ja kaupungin rauhaa	 Uudenkaarlepyyn kaupunki www.nykarleby.fi	 Viitasaaren kaupunki
 Ylivieskan kaupunki	 YLÖJÄRVI	

Lukijoilta-palstalle lähetettyjen kirjoitusten enimmäispituus n. 2 500 merkkiä.

Lukijoilta

Vanhaan kysymykseen pyydetään uutta vastausta

Eversti Pekka Visuri on osoittautunut hyväksi lähihistorian tuntijaksi. Sen huomaa Tarja Lappalaisen artikkelista Sotaveteraani-lehdessä n:o 5/2015. Se käsittelee Visurin kirjaa Paasikiven Suomesta vuosina 1944-47. Kirjoittajan tiedot totesin myös lokakuussa 2013, jolloin hän alusti Seinäjoen kirjastossa keskustelua Mannerheimin toiminnasta heti jatkosodan jälkeen. Näistä kokemuksista syntyi ajatus kysyä Visurin mielipidettä seuraavasta asiasta.

Hävityn jatkosodan jälkeen esitettiin usein kysymys, miksi hyökkäsimme Itä-Karjalaan, joka ei ollut koskaan kuulunut Suomelle? Mitä olisi tapahtunut, jos Suomen armeija olisi pysähtynyt heinäkuussa 1941 vanhalle rajalle?

Sodan päätyttyä vakiovastaus oli: muuten Saksa olisi käyttänyt koko Suomen aluetta hyökkäykseen. Sen joutuessa aikanaan perääntymään takaa-ajavat venäläiset olisivat pysähtyneet vasta Ruotsin rajalla. Suomi olisi jäänyt miehitettyksi maaksi.

Maamme oli talvisodan jälkeen korkeassa kurssissa Saksassa ja myös liittoutuneiden parissa. Varsinkin Churchill, 1900-luvun huomattavimmaksi valtiomieheksi äänestetty Englannin pääministeri, ylisti Suomea, joka oli taistellut etäällä ja yksin suurta Neuvostoliittoa vastaan. Hitlerkin tunsii sympatiaa, sillä hän sanoi päiväkäskyssään kesäkuussa 1941: ”Kylki kyljessä suomalaisten toverien kanssa seisovat Narvikin voittajat Pohjoisen Jäämeren rannalla”. Presidentti Ryti kutsui heitä aseveljiksi ja Hitleriä nerokkaaksi. Hyvät suhteet eivät hetkessä muutu.

Suomi ei ollut Neuvostoliitossa suosittu. Talvisota oli ollut heikäläisille fiasko. Turhautuminen näkyi välirauhan aikana lukuisina rajaloukkauksina, ja siksi Suomi haki turvaa Saksasta. Mauno Jokipiin mukaan Neuvostoliitto käänsi kuitenkin kurssiaan alkuvuodesta 1941 myönteisemmäksi, mutta se oli silloin jo myöhäistä.

Näissä asetelmissa oltiin jatkosodan alkaessa 22.6.1941. Suomi sai talvisodassa menetetyn alueen pian takaisin. Vanhaa rajaa ei ylitetty saksalaisten painostuksesta, vaan Suur-Suomi -ajatuksen luoissa. Tätähän osa sivistyneistöstämme oli kaivannut 1920-luvulta alkaen ja sitä Mannerheim ”tuppipäiväkäskyssään” myötäili.

Hitlerin, Rydin ja Mannerheimin puheiden seurauksena hyvä maineemme alkoi rapautua liittoutu-

neiden silmissä. Se jatkui sitä mukaa kuin hyökkäyksemme eteni. Mannerheim yritti selittää käytöstämme kirjeessään Churchillille, mutta se ei häntä vakuuttanut. Englanti julisti sodan Suomelle itsenäisyyspäivänä 1941.

Vielä Pariisin rauhanneuvotteluissa 1947 pääministeri oli niin nyreä Suomelle, että sanoi sen ansaitsevan tuntevan rangaistuksen rikollisen käyttäytymisensä takia. **Jos olisimme pysyneet vanhan rajan takana ja lähteneet vain pakon edessä näyttämään hyökkäystä, olisiko meillä silloin ollut rauhanteossa länsimaisia tukijoita?**

Olisiko siitä seurannut, että vanha raja olisi jäänyt voimaan, sotakorvauksia ei olisi tarvinnut maksaa ja se suurin asia eli nämä luvut: 60 000 kaatunutta ja 158 000 haavoittunutta olisivat jääneet pienemmiksi?

**Mikko Tunkkari
Veteli**

Vastaus Mikko Tunkarille

Kiitos hyvästä kysymyksestä!

Valitettavasti en pysty vastaamaan kovinkaan tarkasti kysymykseen, mitä olisi voinut tapahtua, jos Suomi ei olisi hyökännyt Itä-Karjalaan kesästä 1941 alkaen. Sen sijaan tiedetään paremmin, miltä asia yljohdon, siis lähinnä Mannerheimin kannalta vuonna 1941 näytti.

Ensinnäkin on otettava huomioon, että käynnissä oli kaikkien aikojen tuhoisin sota, toinen maailmansota, jonka aikana tapahtui kaikenlaisia käänteitä. Yksi niistä oli Saksan työntyminen Skandinaviaan aina Jäämeren rannoille saakka. Sen jälkeen Suomelle ei jäänyt muita vaihtoehtoja kuin tukeutua Saksaan, ja suurvallan tuki ei ole koskaan ilmaista.

Talvisodan jälkeen mielialat Suomessa kääntyivät Saksalle myönteisiksi, ja toisaalta Saksa kytki kaikessa hiljaisuudessa Suomen Barbarossa-suunnitelmaan eli hyökkäykseen Venäjälle. Suomalaisten selvä enemmistö kannatti noissa oloissa Saksan hyökkäykseen liittymistä ja ainakin talvisodassa menetettyjen alueiden takaisinvaltaamista. Vallitsi myös yleinen usko siihen, että Saksa voittaa sodan.

Saksalaisia kiinnosti saada Suomi – Lapista alkaen etenemisen ohella -hyökkäämään Syvärille, jonne Saksan armeijan piti tulla vastaan etelästä. Saksalaisilla ei ollut suuria vaikeuksia saada suomalaiset asettamaan armeijan pääosan hyökkäämään Laato-

kan pohjoispuolitse kohti Syväriä. Itä-Karjalan valtaus laajemmin aina Karhumäkeä myöten ei tuossa vaiheessa ollut olennaista, joten saksalaisille olisi kyllä riittänyt myös pysähtyminen Petroskoin tienoil- le. Suomessa vallitsi kuitenkin usko nopeaan menestykseen, ja niin hyökkäystä jatkettiin aina joulukuulle 1941, jolloin vallattiin myös kaukainen Karhumäki. Silloin vaikutti vahvasti ajatus heimokansan vapauttamisesta ja Suur-Suomen synnyttämisestä.

Melko nopeasti Päämajassa jouduttiin toteamaan, että Itä-Karjalan pitäminen saattaa tulla kalliiksi. Se sitoi paljon joukkoja ja linnoitustyövoimaa sekä vaati teiden rakentamista. Kun Saksan hyökkäys pian pysähtyi Moskovan edustalle ja Leningradin itäpuolelle, ylipäällikkö alkoi jo epäillä Saksan mahdollisuuksia selviytyä. Siksi hän vaati propagandassa Suur-Suomi-puheiden hillitsemistä ja salli Itä-Karjalaan menon perusteluiksi esittää vain sotilaallisia syitä. Alettiin puhua ”helposti puolustettavista” kolmesta kannaksesta ja lyhyistä rintamalinjoista.

Todellisuudessa linjat olivat pitkiä ja runsaasti voimia sitovia, mikä kostautui sitten kesällä 1944 vaikeutena puolustaa Karjalan kannaksen asemia. Puhtaasti sotilaallisista syistä Päämajassa kyllä keväällä 1944 pohdittiin joukkojen siirtoja Karjalan kannakselle, mutta silloin olisi pitänyt luopua Itä-Karjalasta. Edullisin puolustuslinja olisi löytynyt Laatokan pohjoispuolelta U-asemasta, mihin puna-armeija hyökkäys heinäkuussa 1944 lopulta pysäytettiin. Mannerheim ei kuitenkaan talvella ja keväällä 1944 uskaltanut aloittaa joukkojen siirtoja Itä-Karjalasta, koska sitä olisi ollut vaikea perustella poliittisesti. Häneltä olisi vaadittu vastausta kysymykseen, miksi Karhumäkeen hyökättiin suurin tappioin ja sitten kuitenkin sieltä tullaan pois.

Pysähtyminen suunnilleen vanhalle rajalle Laatokan pohjoispuolella olisi siis ollut sotilaallisesti mahdollista ja järkevääkin, jos Suomi ei olisi luvannut Saksalle hyökätä Syvärille ja jos ei olisi ollut kovaa poliittista painetta rakentaa Suur-Suomea. Kun tuota mahdollisuutta ei kokeiltu, ei myöskään voida sanoa kuinka tilanne olisi sitten edennyt. Sota jatkui oman logiikkansa mukaisesti.

**Helsingissä 30.11.2015
Pekka Visuri**

APUVÄLINEET SUJUVAAN ARKEEN

PYYDÄ ILMAINEN POSTIMYYNTIKUVASTO

FENNO MEDICAL OY 09 276 360 asiakaspalvelu@fennomedical.fi fennokauppa.fi

*”sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen Herraksi
ja uskot sydämessäsi,
että Jumala on hänet
kuolleista herättänyt,
niin sinä pelastut”*

Room. 10:9

Sanakilpa

Lehdessä 5.2015 kilpailusanamme oli ”Ensilumi”. Hyväksytyjä sanoja löytyi 40 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

- Elin, elmu, ensi, (3)
- Ilme, ilmi, ismi, (3)
- Leimu, lemu, lensu, liemi, liesi, liinu, lime, limu, lume, lumen, lumi, (11)
- Meili, melu, menu, mesi, mieli, mies, miilu, miinus, mini, misu, (10)
- Neli, nielu, niemi, nimi, nisu, (5)
- Seili, seimi, semi, sielu, sieni, siimes, silmu, sini, (8)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme Sotaveteraanikalenteria 2016 Palkinnon saavat **Laura Orhonen**, Kankaanpää, **Elmeri Pehkonen**, Vantaa ja **Veikko Parikka**, Loimaa. Seuraava kilpailusanamme on ”TÄYSIKUU”. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 29.1. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”Sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjaa ”Veteraanien perintönä itsenäinen Suomi”.

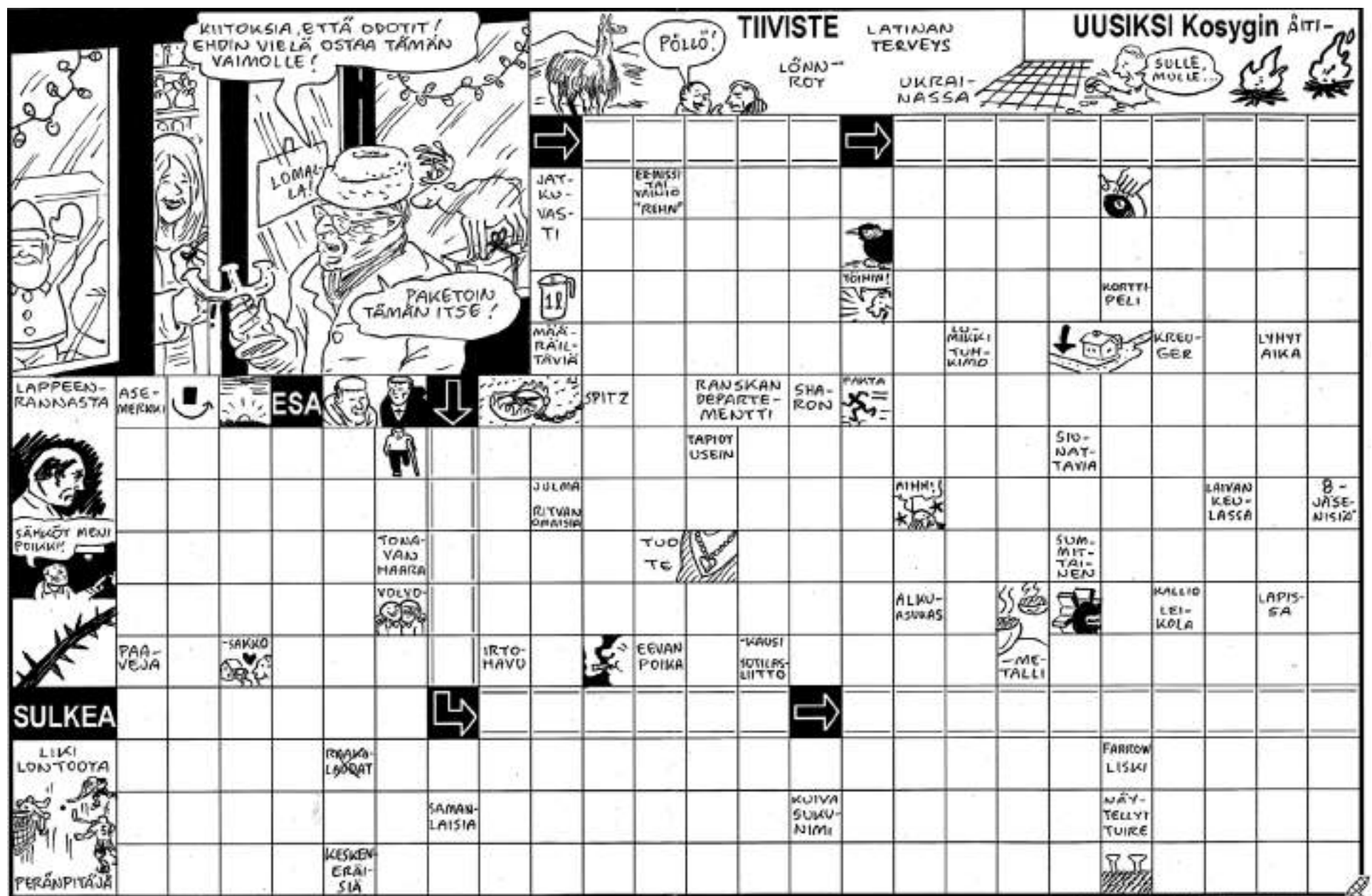
Virkistä muistiasi joulun perinteistä

- Turussa julistettiin Joulurauhaa ensimmäisen kerran: 1) 1000-luvulla 2) 1300-luvulla 3) 1500-luvulla 4) 1600-luvulla
- Mitä symboloi perinteinen, kukan muotoinen pipari: 1) Pitkää ja onnellista elämää 2) Uskonnollista rakkautta 3) Hyvää satoa, rikkautta ja hedelmällisyyttä?
- Kuka Tiernapojissa kantaa tähteä 1) Kuningas Herodes 2) Murjaanien kuningas 3) Mänkki 4) Knihti?
- Minkä mukaan Jouluevankeliumi luetaan
 - Johanneksen mukaan
 - Markuksen mukaan
 - Luukkaan mukaan
- Mistä Jouluseimi on peräisin
 - Ortodoksisista maista
 - Protestanttisista maista
 - Katolisista maista
- Mistä Lucia, kristinuskoon kääntynyt ja marttyyrikuoleman kärsinyt neito, oli kotoisin
 - Espanjasta
 - Sisiliasta
 - Santa Luciasta?

Oikeat vastaukset s. 55

Virkistä muistiasi -palsta päättyy tällä erää. Kiitos mukanaolostasi!

Joulukuun ristikko

Hyvinvointia, kuntoutusta ja hoivaa

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Työmme lähtee sydämeistä.

www.vtkl.fi

Keski-Pohjanmaan

Hoitopalvelu Oy

**Sotilasvammalain mukaista laitoshoidoa -
ammattitaidolla ja sydämellä!**

**Keski-Pohjanmaan
Hoitopalvelu Oy**
/Hoito-osasto
Kotipolku on
Valtiokonttorin
hyväksymä
palveluntuottaja!

Lisätietoja
palveluistamme:
Puh. **044 7311 340**

Keski-Pohjanmaan Hoitopalvelu Oy / Hoito-osasto Kotipolku
Sairaalakatu 2d, 67100 Kokkola

www.kphoi.fi

Kitinkannus®

VAIKUTTAVAA KUNTOUTUSTA JA HYVÄÄ HOITOA

www.kitinkannus.fi • puh. 044-575 4523 • info@kitinkannus.fi

OULUNKYLÄN
KUNTOUTUSSAIRAALA

**VETERAANEILLE LAITOS-,
PÄIVÄ- JA AVOKUNTOUTUSTA.**

Tervetuloa Oulunkylän kuntoutussairaalaan!

Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

www.okks.fi

Oma koti, huippupalvelut ja hyvää seuraa.

Saga Käpylinna on uusi upea seniorien palvelutalo, jossa voit asua omassa kodissa, saada tarvitsemaasi apua ja nauttia halutessasi hyvästä seurasta aktiivisessa ja turvalisessa ympäristössä. Helsingin Veräjämäessä sijaitsevan Saga-talon valoisissa kodeissa on modernit keittiöt ja esteettömät saniteettitilat, ja viihtyisissä yhteistiloissa käytössäsi on mm. sauna- ja allasosasto, ravintola, kahvila ja kirjasto. Suojaisalla pihalla voi mm. pelata ja grillata.

Eri hintaisia ja kokoisia palveluja sisältäviä vuokra-asuntoja voi nyt hakea. Ota yhteyttä, tilaa esitteitä tai varaa esittely!

Laura Isohanni | puh. 050 413 4223
laura@sagacare.fi | www.sagacare.fi

 SAGA CARE

Hyvinvointia, kuntoutusta ja hoivaa

**LOTTA
SVÄRD
SÄÄTIÖ**

Elää tätä päivää,
ajan hengessä.

LOTTAMUSEO
KUNTOUTUSTA
VUOKRA-ASUNTOJA
AVUSTUSTOIMINTAA

www.lottasaatio.fi www.lottamuseo.fi

Hyvän elämän puolesta

Apua ja tukea arkielämään!

Tarjoamme monipuolisesti apua, tukea ja turvaa ikääntyville ihmisille. Palveluihimme kuuluvat mm. asumis-, aterias-, kotihoito- ja kuntoutuspalvelut. Katso: www.dila.fi/palvelut

DILA
DIAKONIALAITOS LAHTI

Diakonialaitos Lahti • Vuorikatu 4, 3. krs, 15110 Lahti • www.dila.fi

SAIRASKOTI JYVÄSKYLÄ

Tuemme veteraanien kotona selviytymistä monin eri tavoin

Tule tutustumaan !

Sosiaalityöntekijä tietää
varaustilanteestamme,
puh. 014 -690 606

HYVÄN JOULUN TOIVOTUKSIN

www.siskoti.fi

*Toivotamme asiakkaille ja yhteistyökumppaneille
Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta 2016!*

SAARENVIRE **Tornion Sairaskotisäätiö** **Sotainvalidien Veljesliitto**
Avustajatoiminta

Kauniala

Kaunialan Sairaala

toivottaa
Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2016 !

Tarjoamme monipuolista, toimintakykyä
tukevaa ja edistävää kuntoutusta, hoitoa
ja hoivaa sekä virkistystä elämäsi eri
vaiheisiin – Sinun parhaaksi!
Tutustu lisää: www.kauniala.fi

**YHTEIS
HUONOLLINEN
YRITYS**
Arvot kohdallaan.

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Asikkalan kunta

Askolan
kunta

Enontekiön kunta

Hailuodon
kunta

Heinäveden
kunta

Hämeenkosken
kunta

Hämeenkyrön
kunta

Iitin kunta

Ilmajoen
kunta

Joroisten
kunta

Juuan
kunta

www.kimitoon.fi | www.kemionsaari.fi

Kempeleen kunta

Kihniön kunta

Kirkkonummen kunta
Kyrklätts kommun

Kyyjärven
kunta

Leppävirran
kunta

LIPERIN KUNTA
www.liperi.fi

Lumijoen
kunta

MALAX
MAALAHTI

Muonion
kunta

Mustasaaren kunta
Korsholm kommun

Nousiaisten
kunta

Petäjäveden
kunta
www.petajavesi.fi

Pihtiputaan
kunta

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 PUNKALAUDUN	 Puumala	 Pyhtään kunta
 Pyhännän kunta	 Rautalammin kunta	 Rautjärven kunta
 SIILINJÄRVI	 Sysmän kunta	 Säkylä Sata syytä!
 Taipalsaaren kunta www.taipalsaari.fi	 Tervon kunta	 Tervolan kunta www.tervola.fi
 Teuva www.teuva.fi	 TOHMAJÄRVI Rajattomat mahdollisuudet	 Tuusula
 Tyrnävän kunta	 Utajärven kunta	 Vehmaan kunta www.vehmaa.fi
 Vetelin kunta	 Vieremän kunta	 Vörå kommun
 Ypäjän kunta		

Dragon Mining Oy Sastamala	Kiinteistöpalvelu Savotek Oy Savonlinna	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna
JL-Rikotus Oy Seinäjoki	Seinäjoen Energia	SIKAJOEN NUORISOKOTI
KoneNeliö Oy Siilinjärvi	KP-ServicePartner Oy Siilinjärvi	Sipoon Venesäilytys- ja huolto Västerskog, Sipoo

Ympäristöhuolto Sovi Oy Sonkajärvi, Vieremä	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Säköylästä! 	MEP-Kuljetus Oy Taivalkoski
Ugly Boy Tammela	Milcon Oy Tampere	Teiskon Raksa Oy Tampere
France-Moteur Oy Tampere	Maanrakennus Möller Viljakkala	SAL-Product Oy Tampere
TK Tili ja Laskenta Oy Tampere	Lean Ware Oy Tampere www.leanware.fi	Maxstar Oy Tampere
FT-Ideas Oy Tampere	Sukkamestarit Oy Tampere	Juvenes-Yhtiöt Oy Tampere
Rakennus Jari Kupiainen Oy Tampere	Ylö-Muovi Oy Tampere -kylpytynnyreitä-, www.ylo-muovi.fi	Tolppa Oy Tampere
Metallisorvaamo Sunila Ky Tampere	Elvime Ky Tampere	Kuljetinsähkö Tampere Oy Tampere
Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Tampereelta! 	Matti Tamsi Oy Teuva www.tamsin.fi	Teppman Oy Turku
Rannikkoseudun Asennus Oy Turku	AA-Pintarakennus Oy Turku	Yrityspalvelu Kreditte Ky Tuusula
Seepsula-Yhtiöt Tuusula	www.parkettijuha.fi	Paketo Oy Tuusula
Rautarakenne S. Lipponen Oy Kalanti	Kiinteistösaneeraus Oy Vantaa	Uudenmaan Pikakuljetus Oy Vantaa
Oy K. Juslin Ab Vantaa	Varkauden Puu Oy Varkaus	Warmnet Oy -lämpöverkkoasennukset- Varkaus
Skog Racing Service Oy Vihti	Maansiirto J. Salminen Oy Vihti	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Viinijärveltä!
Oy Windside Production Ltd Viitasaari	Via Feenix Oy Virrat	Ylläs-Äijän Majat Ky Ylläsjärvi
-kuljetukset ja maanrakennustyöt- Yhtymä-Tahlo Oy Ylöjärvi, www.yhtymatahlo.fi	Boxia Oy Ylöjärvi www.boxia.fi	Campnou Oy Ähtäri

Suomen Suurin Kyläkauppa toivottaa

**Rauhaisaa Joulua
ja
Onnea Vuodelle
2016**

**SUOMEN SUURIN KYLÄKAUPPA
VELJEKSET KESKINEN OY**

OnnenTie 7, 63610 Tuuri | puh. 010 770 7000 | www.tuuri.fi

